

ספר המאמרים

במדבר

– חלק ב –

•

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

ה' תהא שנת דברי עצמות

קי"ב שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מפתח כללי

III	פתח דבר
IV	מפתח המאמרים
א	ספר המאמרים במדבר ח"ב
קח	הוספות

עריכת הספר נעשתה בסיוע האתר
"מכון הרבי – תורתו של משיח"
www.otzar770.com

SEFER HAMA'AMORIM – BAMIDBAR VOL. 2

Published and Copyrighted by
MACHON LEHAFOTZAS TORASO SHEL MOSHIACH
770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213
Tel. (718) 560-3770 • Email: torasmoshiach@gmail.com

5774 • 2014

Printed in the Holy Land

פתח דבר

בשבח והודי' להשי"ת, הננו מו"ל בזה תדפיס מיוחד מ,,ספר המאמרים – במדבר" כרך שני, והוא כרך שלישי מסדרת מאמרי דא"ח מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על סדר פרשיות התורה והמועדים שי"ל בע"ה¹. תדפיס זה כולל המאמרים על פרשיות קרח וחוקת (מאמרי פרשיות בלק-מסעי יודפסו אי"ה בספר המלא²).

*

אודות המעלות שבהוצאה זו ואופן בחירת ועריכת המאמרים – ראה ב,,פתח דבר" לספר המאמרים ויקרא.

*

מעל אלף וחמש מאות מאמרי דא"ח נאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"א-תש"א, ות"ל זכינו שרובם ככולם נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנם עשרות (!) מאמרים שטרם ראו אור מעולם, ובזה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידו הנחות ורשימות ממאמרי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, שיואיל לשלחם למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהם את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד תורתו של משיח – ובפרט דרושי ספר במדבר, ספר הפקודים – נזכה תיכף ומיד ממש למנין העשירי דבני ישראל בגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורה מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ימות המשיח,
י"ב סיון, ה'תשע"ד (ה' תהא שנת דברי עצמות),
קייב שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) ע"ע הופיעו: ספר המאמרים ויקרא, ספר המאמרים במדבר ח"א.

(2) כמו"כ מסיבות טכניות לא נכללו כאן ההנחות הבלתי-מוגהות של המאמרים שי"ל מוגהים, ויודפסו אי"ה בספר המלא.

מפתח המאמרים

עמוד	זמן אמירתו	דבור המתחיל
א	ש"פ קרח, כ"ה סיון, מבה"ח תמוז ה'תשי"ד	(א) ויקח קרח
י	ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז ה'תשי"ז	(ב) ויקח קרח
כ	ש"פ קרח, ה' תמוז ה'תשכ"ב	(ג) ויקומו לפני משה
כב	ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז ה'תשכ"ז	(ד) ויקח קרח
כח	ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשל"א	(ה) ויקח קרח
לב	ש"פ קרח, א' דר"ח תמוז ה'תשל"ג	(ו) והנה פרח מטה אהרן גוי' (מוגה)
לט	ש"פ קרח, ב' תמוז ה'תשל"ד	(ז) והנה פרח מטה אהרן גוי'
מג	ש"פ קרח, כ"ה סיון, מבה"ח תמוז ה'תשמ"א	(ח) והנה פרח מטה אהרן גוי'
מז	ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז ה'תשד"מ	(ט) ועבד הלוי הוא
נ	ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשמ"ה	(י) והנה פרח מטה אהרן גוי'
נו	ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשמ"ח	(יא) ויקח קרח
ס	ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשכ"ט	(יב) וידבר גוי' זאת חוקת התורה (מוגה)
עג	ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשל"ה	(יג) אז ישיר ישראל
עז	מוצאי ש"פ חוקת, י' תמוז ה'תשל"ח	(יד) וידבר גוי' זאת חוקת התורה
פו	ש"פ חוקת, ז' תמוז ה'תשמ"מ	(טו) זאת חוקת התורה

ויקח קרח ה'תשי"ד: נדפס בשה"מ תשי"ד (ברוקלין, תשמ"ח) ע' 139 ואילך.

ויקח קרח ה'תשי"ז: נדפס בשה"מ תשי"ז ע' 189 ואילך.

ויקומו לפני משה ה'תשכ"ב: „הי' המאמר בניגון של שיחה על פסוק ויקומו לפני משה, והביא מביאורי הזהר להצ"צ... אכתוב רק נקודה מזה, שאצל כ"א אם הוא בשמחה זה גורם ישות, משא"כ נשיא ישראל, כי יכול להיות ב' הקצוות שמחה וביטול ביחד, וביאר הענין בספירות“ (מיומן א' התמימים).

י"ל (באידיש) בשיחות קודש תשכ"ב (קופיר) ע' 511 ואילך, ונדפס כאן לראשונה בלה"ק ובתוספת מ"מ וכו'. ויקח קרח ה'תשכ"ז: כעין שיחה. י"ל בקופיר, ונדפס כאן לראשונה בתוספת מ"מ וכו'.

ויקח קרח ה'תשל"א: כעין שיחה. נדפס בשה"מ תשל"א ע' 488 ואילך.

והנה פרח מטה אהרן גוי' ה'תשל"ג: כעין שיחה. הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ונדפס בקונטרס כ"ח סיון תש"נ, ואח"כ בשה"מ מלוקט ח"ד ע' רצא ואילך. הפתח דבר נדפס לקמן בהוספות.

והנה פרח מטה אהרן גוי' ה'תשל"ד: נדפס בשה"מ תשל"ד ע' 163 ואילך.

והנה פרח מטה אהרן גוי' ה'תשמ"א: י"ל בשה"מ תשמ"א (קופיר) ע' 274 ואילך.

ועבד הלוי הוא ה'תשד"מ: כעין שיחה. י"ל בשה"מ תשד"מ ע' קסט ואילך. התוועדויות תשד"מ ח"ג ע' 2013 ואילך.

והנה פרח מטה אהרן גוי' ה'תשמ"ה: כעין שיחה. נדפס בשה"מ תשמ"ה ע' רה ואילך. התוועדויות תשמ"ה ח"ד ע' 2349 ואילך.

ויקח קרח ה'תשמ"ח: כעין שיחה. דפס בשה"מ תשמ"ח ע' קעו ואילך. התוועדויות תשמ"ח ח"ג ע' 532 ואילך. וידבר גוי' זאת חוקת התורה ה'תשכ"ט: כעין שיחה. מאמר ראשון מהמשך. הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ונדפס בקונטרס חג הגאולה י"ב י"ג תמוז תנש"א, ואח"כ בשה"מ מלוקט ח"ה ע' שטו ואילך. הפתח דבר נדפס לקמן בהוספות.

אז ישיר ישראל ה'תשל"ה: מאמר ראשון מהמשך. נדפס בשה"מ תשל"ה ע' 416 ואילך.

וידבר גוי' זאת חוקת התורה ה'תשל"ח: י"ל בשה"מ תשל"ח (קופיר) ע' 392 ואילך.

זאת חוקת התורה ה'תשמ"מ: כעין שיחה. נדפס בשה"מ תשמ"מ ע' קעג ואילך.

V

עמוד	זמן אמירתו	דבור המתחיל
צ	ש"פ חוקת, ב' תמוז ה'תשמ"א	טז) וידבר גו' זאת חוקת התורה
צד	ש"פ חוקת, ז' תמוז ה'תשמ"ג	יז) אז ישיר ישראל
צט	ש"פ חוקת, י' תמוז ה'תשמ"ה	יח) וידבר גו' זאת חוקת התורה
קה	ש"פ חוקת, י' תמוז ה'תשמ"ח	יט) זאת חוקת התורה

הוספות

קח	מפתח לעניני משיח וגאולה
קט	פתח דבר לקונטרסים

וידבר גו' זאת חוקת התורה ה'תשמ"א: כעין שיחה. י"ל בסה"מ תשמ"א (קופיר) ע' 279 ואילך.
אז ישיר ישראל ה'תשמ"ג: כעין שיחה. נדפס בסה"מ תשמ"ג ע' קסד ואילך. התוועדויות תשמ"ג ע' 1676 ואילך.
וידבר גו' זאת חוקת התורה ה'תשמ"ה: כעין שיחה. נדפס בסה"מ תשמ"ה ע' ריא ואילך. התוועדויות תשמ"ה ח"ד ע' 2390 ואילך.
זאת חוקת התורה ה'תשמ"ח: כעין שיחה. נדפס בסה"מ תשמ"ח ע' קפ ואילך. התוועדויות תשמ"ח ח"ג ע'

ספר המאמרים במדבר

בס"ד. ש"פ קרח, כ"ה סיון, מבה"ח תמוז ה'תשי"ד

הנחה בלתי מוגה

ויקח קרח בן יצהר בן קהת גו' כי כל העדה כולם קדושים גו' ומדוע תתנשאו על קהל הוי'¹, ואיתא במדרש² דנסמכה פרשה זו לסיום פרשת שלח, דסיום פרשת שלח הוא בענין מצות ציצית, וטענתו של קרח היתה בענין זה. אמר למשה טלית שכולה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו משה חייבת בציצית, אמר קרח טלית שכולה תכלת אינה פטורת את עצמה, ד' חוטין פוטרין אותה. בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה, אמר לו חייב במזוזה, אמר קרח והרי פרשה אחת שבמזוזה פטורת, כל התורה שהיא רע"ה פרשיות בודאי פטורת. והנה שייכות שאלות אלו למחלוקתו על כהונת אהרן ע"פ פשוט הוא שקרח טען שאין צריך לפרשה מיוחדת וחוט מיוחד דוקא, דכמו"כ הנה כל העדה כולם קדושים ואין צריך לאהרן דוקא. אמנם צריך להבין, מהו ענין ב' השאלות דטלית שכולה תכלת ובית מלא ספרים, הרי לכאורה הי' מספיק באחד מהם, ומה הוסיף בשאלתו בענין בית שמלא ספרים על שאלתו בענין טלית שכולה תכלת. ועוד צריך להבין מה רצה להוכיח שטלית שכולה תכלת תהא פטורה מן הציצית לגמרי, הרי טענתו היתה יכולה להיות רק שתהא פטורה מן התכלת, אבל לא מן הציצית לגמרי, שהרי בציצית יש גם חוטי לבן, ואיך אפשר אשר הטלית התכלת תפטור גם מן הלבן. וביותר אינו מובן, דלפי הנ"ל אשר בשאלה זו רצה להוכיח נגד כהונת אהרן, דבאהרן כתיב³ כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן, שהוא ירידה והמשכה, ענין החסד שהוא לבן⁴, ואיך אפשר אשר תכלת שהו"ע הגבורה⁴, דאכיל ושצ"י⁵, יחליף (זאָל אומבייטן) את הלבן.

ויובן כל זה בהקדים אשר בכללות יש ג' ענינים, והם מזון לבוש ובית⁶, דג' ענינים אלה מתחלקים לב' מדריגות, אור פנימי ואור מקיף, שהם אור הממלא ואור הסובב. דמזון הוא אור פנימי ואור הממלא, ולבוש ובית הוא אור מקיף ואור הסובב. וההפרש בין אור הממלא לאור הסובב הוא, דאור הממלא הוא בהתלבשות ובגילוי, והמשל והדוגמא על זה הוא מהשפעת השכל ממשפיע למקבל, שההשפעה היא בהתלבשות, התלבשות שמצד המשפיע, התלבשות שמצד האור או השפיע,

(4) ראה לקו"ת פרשתנו נד, ב. ובכ"מ.

(5) ראה זהר ח"א נ, ב ואילך. ח"ג קעה, סע"א. ובכ"מ.

(6) ראה לקו"ת ברכה צח, ד ואילך. ד"ה ויקהל משה שנה זו (סה"מ תשי"ד ע' 77 ואילך).

(1) פרשתנו (קרח) טז, א ואילך. – לכללות מאמר זה, ראה ד"ה זה בסה"מ עטר"ת ע' תצג ואילך.

(2) במדב"ר פי"ח, ג. תנחומא פרשתנו ב.

(3) תהלים קלג, ב.

והתלבשות שמצד המקבל. דהנה כאשר המשפיע רוצה להשפיע השכל למקבל, הרי פנימיות השכל שלמעלה מהמקבל הוא צריך להעלים, ומה שמשפיע לו הוא רק חיצוניות השכל בלבד ששייך אליו, ובזה גופא הרי הוא צריך להתלבש בחושי המקבל בכדי שידע איך להשפיע אליו שיתאים לפי אופן חושי וכלי המקבל, דזהו ענין כליות יועצות⁷, דלבד זאת אשר בתחילה צריך להמציא בעצמו חיצוניות השכל השייך להשפעה, הנה גם כאשר כבר יש אצלו השכל מה שהוא רוצה להשפיע, צריך להיות כליות יועצות איך להשפיע, בכדי שיותפס בחושי המקבל. וזהו⁸ מה שיש חילוקים במלמדים, דיש מלמד בר פועל ויש שאינו בר פועל, דיכול להיות אשר מלמד הבר פועל הוא למטה במדריגה בענין ההשגה, ואף שבענין ההשפעה הרי נוגע בעיקר ענין ההשגה, דכאשר אינו משיג בעצמו את השכל הרי אין ביכולתו להשפיע, אמנם אף שהוא למטה במדריגה בענין ההשגה, וכמו שיש חילוקים במלמדים, מלמד דרדקי, משנה וגמרא, אמנם בענין זה שהוא משיג בזה הנה הוא דוקא בר פועל, לפי שיש בו ענין הכליות יועצות, דביכולתו להשפיע שיהי' מתאים לחושי המקבל. דכל זה הוא ההתלבשות שמצד המשפיע. וההתלבשות שמצד השפיע הוא, דהנה יש שכל כזה שהוא מבלבל ושובר (און ברעכט) הכלי, אמנם השפעה זו הנה גם טרם שנתפס בחושי המקבל, מכל מקום הנה לא זו בלבד שהוא אינו שובר (וואס עס ברעכט ניט) ואינו מבלבל אלא שהוא מאיר להמקבל, לפי שכללות השכל עוד טרם שנתפס בחושיו, שייך להמקבל, דזהו ההתלבשות שמצד השפיע, ואח"כ הוא נתפס ומושג ומוכן ומוקף בכלי המקבל, דזהו ההתלבשות שמצד המקבל.

והנה כמו שהוא במשפיע ומקבל, כמו"כ הוא גם בכחות הנפש, כמו שנמשך מכח אחד לשני, מעילה לעלול. כמו במדות משכל⁹, הנה פנימיות השכל אינו שייך לגמרי למדות, דכאשר הוא עסוק בפנימיות השכל אז אינו שייך כלל למדות, ורק בחיצוניות השכל הוא שייך למדות, הנה בכדי שיהי' מהשכל מדות, הנה בתחילה צריך להיות בהשכל ענין השייך למדות שהו"ע ההרגש, דבעבודת נפש האלקית הוא ההרגש אשר קרבת אלקים טוב¹⁰, אלא שאין זה ההרגש דלי טוב¹⁰ כי אם טוב (בעצם), ואח"כ נעשה ההרגש דלי טוב, עד אשר אח"כ נעשה יש מי שאוהב¹¹ שהוא ציור המדה בכל פרטי ועניני. דענין זה מתאים למשל הנ"ל דהשפעת השכל, דכמו שבהשפעת השכל הנה פנימיות השכל הוא למעלה מהשפעה לגמרי ורק בחיצוניות השכל צריך להיות הכליות יועצות¹² ושאר ההתלבשות שבו, כמו"כ

(10) ע"פ תהלים עג, כח.

(11) ראה תניא פל"ה (מד, סע"א-ב). תו"א ויקהל (הוספות) קיד, ד. ובכ"מ.

(12) ראה אגה"ק סט"ו (קכב, ב).

(7) ברכות סא, א.

(8) ראה גם סה"מ תרס"ח ע' כא. המשך תער"ב ח"א ע' צח. סה"מ תרפ"ג ע' פח ואילך. תרפ"ז ע' כח-ט. תש"ז ע' 132 ואילך.

(9) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' נה ואילך.

הוא גם בשכל ומדות, אשר פנימיות השכל הוא למעלה לגמרי מענין המדות, ורק בחיצוניות השכל צריך להיות ענין ההרגש, שהוא ע"ד כליות יועצות, והוא שהשכל מתלבש לפי אופן המדות. וכמו שבהשפעת השכל הנה הכליות יועצות, מה שהשכל מתלבש לפי אופן המקבל, אינו מספיק, ואח"כ הנה ההשפעה מאירה בהמקבל, ואח"כ היא נתפסת בכלי המקבל, כמו"כ הוא גם בשכל ומדות, דאחרי זה שהשכל מתלבש לפי אופן המדות שהו"ע ההרגש, הנה אח"כ נעשה ההרגש דלי טוב, דוגמת הארת השכל בהמקבל, ואח"כ נעשה מדות בפועל. והנה כמו שהוא בהמשכת המדות משכל, כמו"כ הוא גם בהמשכת השכל מלמעלה מהשכל בדרך עילה ועלול, הוא ג"כ באופן של התלבשות, בכל הענינים. אמנם כל זה הוא באור פנימי שהוא נתפס בהמקבל, דלכן צריך להתלבש לפי אופן המקבל, משא"כ כאשר אינו רוצה להשפיע להמקבל שיותפס אצלו, וכמו ברצון שאין טעם לרצון¹³, דבמילא אין זה נתפס בהמקבל, שהרי אין הטעמה והסברה להרצון דבמילא אי אפשר שיותפס בהמקבל, ולהיות שאין זה נתפס בהמקבל, אין זה מתצמצם ומתלבש לפי אופן המקבל, וכל ענין הרצון הוא רק שהוא רוצה שיעשו כפי מה שרוצה.

והדוגמא מזה יוכן למעלה, דאור הממלא שהוא אור פנימי, שנתפס בהעולמות, הרי הוא מתלבש בהם, דמשום זה יש ההתחלקות בעולמות, שבכל עולם הוא מאיר לפי מעלת מדריגתו, ולכד ההתחלקות שבעולמות הנה גם מצד עצם תפיסתו מה שהוא נתפס בכלים, הרי הוא בהתלבשות, דעצם האור והאור שלגלות עצמותו אינו שייך כלל לכלים, ומה ששייך לכלים הוא רק חיצוניות האור, וחיצוניות האור הנה בתחילה הוא מאיר בהכלים, ואח"כ הוא נתפס בהכלים ונעשה כפי אופן הכלים. והנה בהכלים יש ג' מדריגות¹⁴, פנימיות הכלי, אמצעות הכלי וחיצוניות הכלי, הנה מה שהאור נתפס בהכלי ונעשה כמהות הכלי הוא גם באמצעות וחיצוניות הכלי, ובוזה הוא ג"כ כמו בהשפעת השכל, שבתחילה הוא מאיר בהמקבל ואח"כ נתפס אליו, דכמו"כ הוא בהארת האור בהכלים, שבתחילה הוא מאיר בהם ואח"כ נתפס בהם. וכל זה הוא באור הממלא, משא"כ באור הסובב שהוא אור מקיף, הנה אור זה אינו נתפס בהעולמות, ומשום זה אינו מתלבש בהם, וגם אין שם ענין ההתלבשות בהכלים, והוא סובב ומקיף את כל העולמות בשוה. והנה ההפרש דאור הממלא ואור הסובב בשרשם, הוא עיגול הגדול ואור הקו. שהמשל¹⁵ על אור הקו הוא כמו שרוצים לשאוב מים מנהר גדול לכלים קטנים, הנה צריך להיות צינור

לאדהאמ"צ לג, ב. עה, א. ובכ"מ.

15) ראה ע"ח שער א (דרוש עיגולים ויושר) ענף ב. ביארה"ז לאדהאמ"צ ויצא יט, סע"ב. להצ"צ ח"ב ע' תשה. סה"מ תרל"ד ע' קלז. תרס"ח ע' רי. תרצ"ו ע' 14. ועוד.

13) ראה יונת אלם פ"ב. מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' תקכו. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ס"ע כא. וש"נ.

14) ראה ע"ח שער (כ) המוחין רפ"ה. שער היחוד לאדהאמ"צ פ"ל (כג, ב). פירוש המלות

שהוא פועל התחלקות בהמים, אמנם התחלקות זו היא רק התחלקות כללית ולכלים גדולים, אך בכדי שיהי' התחלקות בפרטיות ובכלים קטנים הוא ע"י עוד צנורות שהם מחלקים את המים לכלים פרטים ולכלים קטנים, כמו"כ הוא באור הקו שהוא כמו צינור הגדול שפועל בהאור התחלקות כללי, וכמו עולם העקודים שכולם עקודים בכלי אחד, או למעלה יותר בא"ק שהוא רצון כללי, דאף אשר צופה ומביט עד סוף כל הדורות מ"מ כולם הם בסקירה אחת¹⁶, ובכדי שיהי' התחלקות פרטית הוא ע"י עוד צנורות, כדאיתא בפרדס¹⁷ שבכתר יש ג' צינורות, לחכמה לבניה ולתפארת, וכמו שהוא בהכתר כמו"כ יש צינורות בכל הספירות. וכל זה הוא באור הקו שהוא אור פנימי, אמנם עיגול הגדול אין בו ההתחלקות דעולמות, והוא סובב ומקיף את כולם בהשוואה, כמו הרצון שהוא בכל הכחות בשוה. ומב' ענינים אלו דעיגול הגדול ואור הקו נמשכים אור הסובב ואור הממלא. ועפ"ז¹⁸ יובן מ"ש¹⁹ את השמים ואת הארץ אני מלא, ופעם כתיב²⁰ מלא כל הארץ כבודו, ותרגם זיו יקרי' שהוא הארה בלבד, וכאן כתיב אני מלא שהוא עצמות, וגם את השמים ואת הארץ, וע"פ הנ"ל יובן דמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא קאי על אור הסובב שהוא עצמות ומהות האור (אני), דבאור זה לא יש ההתחלקות דעולמות ולכן הוא בשמים ובארץ בשוה, ומ"ש מלא כל הארץ כבודו קאי על אור הממלא, דבאור זה יש התחלקות דשמים וארץ, וכמו שהוא בארץ הוא רק זיו והארה בלבד, דזהו זיו יקרי'. וכמו שידוע שבהקו יש התחלקות, דעצם הקו הוא רק למעלה מאצילות, ובאצילות הוא רק הארת הקו, ובבי"ע (מה שהקו בקע הפרסא עם הל' כלים דמלכות דאצילות²¹ ומאיר בבי"ע) הוא רק מה שמאיר הארה והארה והארה והארה דהארה²² בלבד, דזהו מלא כל הארץ כבודו, זיו יקרי', זיו והארה בלבד.

והנה אף שאור הסובב הוא למעלה במדריגה מאור הממלא, שהרי אור הממלא הוא בערך העולמות משא"כ אור הסובב שהוא מקיף את כולם בהשוואה, מ"מ הנה גם האור מקיף נמשך ע"י האור פנימי דוקא, כדאיתא בעץ חיים²³ שהקו נמשך ומתעגל ונמשך ומתעגל, היינו שגם העיגולים, לבד עיגול הגדול, נמשך ע"י הקו דוקא. וצריך להבין, דמאחר שהעיגולים הם למעלה מהקו, למה הם נמשכים ע"י הקו דוקא. אך הענין הוא, דהנה באמת האור פנימי אינו הארה מהאור מקיף, כי אם הוא אח להאור מקיף, דקודם הצמצום יש גם האור פנימי אלא שהוא בהעלם. וכנ"ל

(20) ישע"י ו, ג.

(21) ראה ע"ח שער (ל) הפרצופים פ"ב. שער (מד) השמות פ"ב. אגה"ק ס"כ (קל, א). ובכ"מ.

(22) ראה אגה"ק שם (קלא, ב). ועוד.

(23) שבעה"ט 15.

(16) נוסח ברכת זכרונות (ר"ה יח, א. וראה

חדא"ג מהרש"א שם). וראה לקו"ת שה"ש יח, ד.

(17) שער (ז) הצנורות פ"ב.

(18) בהבא לקמן – ראה לקו"ת ריש פרשתנו

(נב, סע"א). וש"נ.

(19) ירמי' כג, כד.

בהמשל דרב ותלמיד, משפיע ומקבל, שהרב צריך להעלים את פנימיות השכל ולהמציא את השכל השייך להמקבל, הרי אין זה שע"י ההעלם והצמצום נתהווה חיצוניות השכל, כי אם אשר גם בתחילה יש אצלו חיצוניות השכל אלא שהוא בהעלם, ועי"ז [שמעלים] את הפנימיות נתגלה החיצוניות, דכמו"כ הוא גם למעלה, שאין זה שע"י הצמצום נתהווה אור הקו, כי אם אשר גם קודם הצמצום יש לאור הקו, אלא שהוא בהעלם, ועי"י הצמצום הוא נתגלה. אבל גם קודם הצמצום יש לאור הבלי הגבול ולאור הגבול, ולזאת הנה האור פנימי אח לאור המקיף. ועוד יותר, דלא זו בלבד אשר האור פנימי אינו הארה מאור המקיף כי אם אשר הוא אח לאור המקיף, הנה עוד זאת אשר באמת הנה האור פנימי הוא למעלה מהאור מקיף, דמצד הכוונה אשר יהי' בהתלבשות ובגילוי, הרי אור פנימי הוא למעלה יותר (טיפער און העכער) מצד הכוונה, ולזאת הנה גם האור מקיף נמשך ע"י האור פנימי דוקא, דלהיות אשר מצד הכוונה האור פנימי הוא למעלה יותר, לזאת העיגולים נמשכים ע"י הקו, שנמשך קצת ומתעגל, אשר האור פנימי דוקא מגלה מעלתו של האור מקיף. וזהו²⁴ מ"ש²⁵ יבל הוא אבי יושב אהל ומקנה ושם אחיו יובל הוא הי' אבי כל תופס כנור ועוגב. דאהל הוא מקיף ויבל הוא הראש למקיפים, ויובל הוא אבי כל תופס כנור ועוגב, דכנור הוא שיר, שענין השיר הוא צמאון תשוקה ועלי' למדריגה נעלית יותר שבהדרגה, וגם בשיר יש ענין ההמשכה, דעולים בשיר ונמשכים בשיר²⁶, וענין העלי' וההמשכה הוא בהאור פנימי דוקא שיש בו חילוקי מדריגות, דבהאור מקיף שאין בו התחלקות מדריגות לא שייך שם עלי' והמשכה, כי אם באור פנימי דוקא שיש בו התחלקות מדריגות. ואף שיובל הוא אבי כל תופס כנור ועוגב שהוא באור פנימי מ"מ הוא אח ליבל שהוא ראש למקיפים, וכנ"ל שהאור פנימי הוא אח לאור מקיף ולמעלה יותר, דלכן הוא דוקא מגלה מעלתו של האור מקיף.

אמנם אף שהאור פנימי הוא למעלה מהאור מקיף כנ"ל, מ"מ הנה אור הממלא הוא זיו והארה בלבד כמ"ש מלא כל הארץ כבודו ותרגם זיו יקרי'. דהנה מעלת האור פנימי הוא מצד שרשו דוקא, דמצד שרשו קודם הצמצום הנה הוא אח לאור מקיף ולמעלה יותר, אך כמו שהוא נמשך למטה, שההמשכה היא ע"י הצמצום, הוא זיו והארה בלבד, ד(אף שגם באור הסובב יש הצמצום, מ"מ) אינו דומה פעולת הצמצום בהאור מקיף לפעולת הצמצום בהאור פנימי²⁷, דפעולת הצמצום באור מקיף הוא מה שבתחילה הי' בגילוי ועי"י הצמצום אינו בגילוי כי אם בהעלם, הרי אין זה אשר הצמצום פעל בו מדידה והגבלה, כי אם אשר נגע בו הצמצום. יתירה מזו,

צח, א. סידור (עם דא"ח) ערה, ד. ובכ"מ.

27) ראה בארוכה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקלד ואילך. סה"מ תרפ"ז ע' לט ואילך. וראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' מח. ח"ו ס"ע טד"ז.

24) ראה לקו"ת פרשתנו נב, ד.

25) בראשית ד, כ"כא.

26) ע"פ משנה שבת נא, ב. וראה לקו"ת ברכה

דגם כאשר מאיזה טעם שיהי' נתגלה האור מקיף, הנה אופן הגילוי שלו הוא כמו שהוא, כי אם אשר נגע בו הצמצום, דלכן הנה אור הסובב נקרא לפעמים בשם אור הכלול בעצמותו²⁸, להיות דאור הסובב הוא הגילוי של עיגול הגדול ואופן הגילוי הוא כמו שהוא, שהוא אינו חוץ לעצמות (וואָס ער איז ניט אַרויס פון עצמות), כי אם אשר נגע בו הצמצום בלבד. אמנם פעולת הצמצום באור הממלא הוא שיהי' בהתלבשות בעולמות, הרי הצמצום משנה את האור, שהוא בא בהתלבשות ובהתחלקות, דמשום זה הוא רק זיו והארה בלבד. אך כל זה הוא מצד המשכתו ע"י הצמצום, אבל מצד שרשו הוא אח להאור מקיף ולמעלה יותר כנ"ל, לכן הנה אור פנימי דוקא מגלה את העילוי והמעלה שבהאור מקיף.

והנה כמו"כ הוא גם בתורה ומצוות, דתורה היא פנימיות, ענין ההשגה, ולזאת יש התחלקות בתורה, שהיא באה בהתחלקות לפי אופן המשיג, דמי שכלי ההשגה שלו הוא ביותר הוא משיג ביותר. ולא זו בלבד שיש בה התחלקות מצד כלי המשיג, כי אם אשר גם בהאור תורה וטל תורה²⁹ יש התחלקות, וכמו דגם מי שכלי השגתו הוא בטוב ומשיג הרבה בתורה מ"מ כאשר לימודו הוא שלא לשמה הנה אור התורה הוא מצומצם, ולהיפך הנה גם מי שכלי השגתו הם קטנים ואינו משיג כ"כ מ"מ כאשר לימודו הוא לשמה הנה אור התורה הוא בשלימות³⁰, הרי שגם בבחי' אור תורה יש התחלקות. והוא לפי שהתורה היא בחי' פנימיות כמ"ש³¹ ותורתך בתוך מעי, לכן יש בה התחלקות. משא"כ מצוות הם רצון העליון שהוא מקיף, לכן אין שום חילוק בקיום המצוות, מגדול שבגדולים כמו משה רבינו עד הפחות שבישראל הנה כולם שוים³². ואף שבכוונת המצוות מה שמצוות צריכים כוונה³³, הרי בודאי יש חילוק ביניהם שהם רחוקים זה מזה בתכלית הריחוק, מ"מ החילוק הוא רק בכוונת המצוות, אבל בעיקר המצוות שהוא הקיום בפועל³⁴, הנה בזה אין שום הפרש בין הגדול שבגדולים כמו משה רבינו להקטן שבקטנים, דכולם שוים. וכמו"כ הוא גם בעבודה דלית פולחנא כפולחנא דרחימותא³⁵, הנה אהבה הרי הוא מצד השגה שהוא מדידת והגבלת כלי האדם, ויש בזה התחלקות, דכל זה הוא אהבה דבכל לבבך ובכל נפשך³⁶, אמנם אהבה דבכל מאדך³⁶ שהיא אהבה רבה שלמעלה מטעם ודעת³⁷, שהיא העבודה דמקיף, הרי אין בזה שום חילוקים, וכמו שאנו רואים

(32) אור שמח לרמב"ם הל' ת"ת פ"א ה"ב.

(33) ברכות יג, א. וש"נ.

(34) ראה אבות פ"א מ"ז.

(35) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א.

(36) ואתחנן ו, ה.

(37) ראה זח"א כז, א.

(28) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' א'קמח. סה"מ תרע"ח ע' תב.

(29) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"ב ע' צז הערה ד"ה טל תורה. וש"נ.

(30) ראה לקו"ת שה"ש כ, א.

(31) תהלים מ, ט. ראה תניא פ"ה (ט, סע"ב ואילך).

בהתגלות המקיף בראש השנה ויום הכיפורים, שמצד עבודת המקיף כולם שוים, כמ"ש³⁸ אתם נצבים היום כולכם גו' ראשיכם שבטיכם גו' עד חוטב עציך ושואב מימך.

ועל פי זה יובן טענתו של קרח, טלית שכולה תכלת תהא פטורה מן הציצית. טלית הוא אור הסובב, שכולה תכלת, תכלת הוא מלשון דאכל ושצי שהו"ע הגבורות, וטלית שכולה תכלת הוא שגם אור הסובב המשכתו הוא ע"י הצמצום ונגע בו הצמצום כנ"ל, וזה הי' טענתו של קרח שלא רצה בהאור פנימי, שגם אם יש מעלה בהמשכה, מ"מ טען שיהי' מספיק ההמשכה דאור הסובב שגם בו נגע הצמצום, ולכן תהא פטורה מן הציצית, דציצית הוא אור ישר, קו קצר וישר. ויתירה מזו טען קרח, דגם אם נאמר אשר ענין ההמשכה ע"י הצמצום בלבד אינו מספיק וצריך לאור פנימי דוקא, מ"מ לא יוצרך אור פנימי כמו שהוא אחר הצמצום בגילוי, ויהי' מספיק האור פנימי כמו שהוא בהעלם ובהתכללות קודם הצמצום, שהרי נתבאר לעיל שגם קודם הצמצום יש להאור פנימי אלא שהוא בהעלם, ולזה טען שגם זה יהי' מספיק. וזהו בית מלא ספרים, שיש בו ספרים שהוא אור פנימי, אלא שהוא מלא ספרים, היינו שהאור פנימי הוא בהעלם, גם זה יהי' מספיק. והשיב לו משה שאינו מספיק ענין ההמשכה בלבד, ואינו מספיק גם האור פנימי כמו שהוא בהתכללות, כי אם שצריך להאור פנימי כמו שהוא בהתלבשות ובגילוי דוקא. דאף אשר האור מקיף הוא למעלה יותר מהאור פנימי, היינו גם האור מקיף ששייך אל הפנימי, ובפרט מקיף הרחוק שהוא עיגול הגדול שאינו שייך כלל לפנימי, דזהו בית מלא ספרים, דבית הוא מקיף הרחוק (ובנפש הוא יחידה שבנפש שלמעלה מהמזל, דהנה כתיב³⁹ וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם, וארז"ל⁴⁰ אע"ג דאינהו לא חזו מזלייהו חזי, דיראה חודר (נעמט דורך) בפנימיות, דלהיות אשר אצלו הי' זה בהשגה כמ"ש וראיתי, שהשיג בפנימיות, לזאת הנה ההשגה פעל אצלו יראה, אבל אינהו דלא חזו ורק מזלייהו חזי דמזל הוא מקיף, לזאת חרדה גדולה נפלה עליהם וארכבותיהם דא לדא נקשן⁴¹ שהוא במקיף ובהעלם, אמנם מ"מ הרי גם חרדה הו"ע היראה אלא שהוא בהעלם, והוא לפי שמזל הוא מקיף ששייך אל הפנימי שהוא מקיף הקרוב, אמנם יחידה שבנפש הוא למעלה גם ממזל. וכמו"כ הוא במצוות, דאף שמצוות בכלל הם מקיף כנ"ל, מ"מ הוא מקיף ששייך לפנימי, דלכן מצוות צריכות כוונה, אמנם יש מצוות כאלו וכמו מצוות שכחה שמצותה הוא דוקא כאשר לא יש טעם ודעת⁴² שהוא מקיף

(38) ר"פ נצבים (כט, ט).

(39) דניאל י, ז.

(40) מגילה ג, א. סנהדרין צד, רע"א.

(41) ע"פ דניאל ה, ו.

(42) ראה תוספתא פאה פ"ג מ"ג.

הרחוק⁴³, דכמו"כ הוא גם למעלה שישנו מקיף הרחוק שהוא עיגול הגדול), מ"מ צריך לאור פנימי דוקא, דאף אשר גדלה מעלתו של אור מקיף בכלל ומקיף הרחוק בפרט, מ"מ צריך לאור פנימי דוקא, ואינו מספיק האור פנימי כמו שהוא בהתכללות בהאור מקיף, כי אם צריך להאור פנימי כמו שהוא בגילוי דוקא. דמשה רבינו הסביר דמעלת האור פנימי הוא לא רק אשר האור פנימי הוא אח להאור מקיף, שמצד מעלה זו הי' מספיק גם האור פנימי כמו שהוא בהתכללות קודם הצמצום, אלא דמעלתו של האור פנימי הוא מצד הכוונה שהוא למעלה מהאור מקיף, והכוונה היא שיהי' בהתלבשות ובגילוי, דלזאת צריך להאור פנימי כמו שהוא בגילוי דוקא, והאור פנימי כמו שהוא בגילוי דוקא מגלה מעלת האור מקיף.

ויובן זה ממה שארז"ל⁴⁴ דעד ארבעין שנין לא קאים אדעתא דרבי' אבל אחר ארבעין שנין קאים, דאין זה אשר אחרי ארבעין שנין צריך לומר לו את השכל, כי אם עי"ז שאמר לו קודם ארבעין שנין, הנה אחרי ארבעין שנין קאים אדעתא דרבי', דכאשר הוא מתייגע בהשכל השייך אליו והוא עומד על השכל, הנה עי"ז אחרי ארבעין שנין קאים אדעתא דרבי' שהוא האור מקיף⁴⁵. דאור פנימי כמו שהוא בגילוי הוא ע"ד אותיות הרשימו שלא נגע בהם הצמצום⁴⁶, דמשו"ז הם נעלים יותר מהאור מקיף, דהאור מקיף הרי נגע בו הצמצום עכ"פ משא"כ אותיות הרשימו לא נגע בהם הצמצום כלל, דמשו"ז הנה אותיות הרשימו שהוא האותיות של המקבל, הם דוקא מגלים את האור מקיף. דכמו"כ הוא גם בהשפעת השכל מהרב לתלמיד, דכאשר הוא רוצה שהתלמיד יקבל את השכל בדרך הפלא, הוא צריך לומר לו את השכל פיסקות פיסקות⁴⁷ דוקא. וכמו"כ הוא גם בעבודה, דע"י האהבה שע"פ טעם ודעת דייקא שהוא האהבה דבכל לבבך ובכל נפשך, עי"ז דייקא הוא בא להאהבה דבכל מאדך. וכמו"כ הוא גם בלימוד התורה, שאינו מספיק ההשגה בלבד, כי אם צריך להיות לימוד התורה ביראה ובקבלת עול דוקא. וזהו טלית שכולה תכלת אינה פטורה מן הציצית, דציצית הו"ע היראה כמ"ש⁴⁸ וראיתם אותו וזכרתם גו', דזהו ענין התכלת שבציצית, דתכלת הוא מלשון אכיל ושצי שהו"ע הגבורה והיראה. וכמו"כ בית מלא ספרים שהו"ע ההשגה אינו פטור מן המזוזה, דמזוזה יש בה ב' פרשיות שמע והי' אם שמוע, שהוא קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות⁴⁹, כמארז"ל⁵⁰ קבלו מלכותי ואח"כ קבלו גזרותי, שע"י היראה וקבלת עול דוקא

47) ראה גם סה"ש קיץ ה'ש"ת ס"ע 143. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"י ע' יד.

48) שלח טו, לט.

49) ברכות יג, ב.

50) מכילתא יתרו כ, ג. יל"ש שם (רמז רפו). תו"כ ופרשי"י אחרי יח, ב.

43) ראה לקו"ת ברכה צט, ב"ג.

44) ע"ז ה, ב.

45) ראה לקו"ת אחרי כח, ד. סה"מ תשי" ע' 151. סה"מ באתי לגני ח"א ע' קצג.

46) סה"מ תרס"ט ע' קמה. וראה גם המשך תרס"ו ע' תקפו. המשך תער"ב ח"א ע' יז. ועוד.

התורה היא כדבעי, כמ"ש⁵¹ והי' אמונת עתיך חוסן ישועות גו' יראת ה' היא אוצרו, וארז"ל⁵² משל לאדם שאמר לשלוחו העלה לי כור חיטין כו' עירבת בהן קב חומטין אמר לו לאו אמר לו מוטב אם לא העלית, וכדפירש"י⁵³ שם שזה הי' נרקב לגמרי (אז עס וואָלט אינגאַנצן צופוילט ווערן), דע"י היראה וקבלת עול דוקא מתקיים גם התורה. וגם לעתיד, אשר אז יהי' אשת חיל עטרת בעלה⁵⁴, מ"מ הנה גם העטרה היא ע"י ז"א בעלה דוקא⁵⁵, דכמו"כ הוא גם בלימוד התורה אשר עי"ז שיראת הוי' היא אוצרו, עי"ז יש לתורה וגם ליראה, דיראת הוי' היא אוצרו.

(54) משלי יב, ד.

(55) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ט ע' צז ואילך.

(51) ישע"י לג, ו.

(52) שבת לא, סע"א.

(53) שם ד"ה קב חומט.

בס"ד. ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז ה'תשי"ז

הנחה בלתי מוגה

ויקח¹ קרח בן יצהר בן קהת בן לוי², ופרש"י דזה שלא נאמר ג"כ בן יעקב הוא לפי שביקש יעקב רחמים בקהלים אל תחד כבודי³. וצריך להבין, דמשמע מזה דאלולי הבקשה הי' מתייחס מעשה קרח גם ליעקב, וצריך להבין דאיך שייך לומר דבר כזה על האבות בכלל, ויעקב אבינו בחיר האבות⁴ בפרט. ועוד צריך להבין מה דאיתא בגמרא⁵ עה"פ קרח בן יצהר, קרח שנעשה קרחה בישראל, בן יצהר שהרתיח עליו את כל העולם כצהריים, וצריך להבין דכשרוצה לומר ולתאר הפעולה שנעשית ע"י מעשה קרח, למה הוא מתאר בהענין דקרחה דוקא, שהוא מקום פנוי משערות, וגם מהו אומרו שהרתיח עליו את העולם כצהריים. ועוד צריך להבין מה שתרגם עה"פ ויקח קרח ואתפלג קרח, דבכל מקום תרגם על ויקח ונסיב⁶, וכאן הוא מתרגם ואתפלג.

ולהבין כל זה, צריך לבאר תחילה דיוק הראשון מה שמשמע שאלולי הבקשת רחמים הי' מתייחס מעשה קרח גם ליעקב אבינו. ויובן זה בהקדים תחילה ענינם של האבות, דידוע⁷ אשר ענין האבות הוא להמשיך גילוי אלקות בעולם, דעולם מצד עצמו הוא העלם וע"י עבודת האבות בכלל ועבודתו של יעקב בחיר האבות בפרט נמשך גילוי אלקות בעולם, כמ"ש⁸ וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י, דהתהוות העולם הוא משם אלקים בגימטריא הטבע⁹, שהו"ע העלם והסתר, וע"י האבות נמשך שם א"ל שד"י. ובענין א"ל שד"י איתא בספרי הקבלה¹⁰ שהוא יחוד יסוד ומלכות, ובחסידות איתא¹¹ שהוא יחוד ישראל סבא ותבונה, דבכללות הו"ע המשכת הבינה. וזהו חידוש ההמשכה שנעשה ע"י האבות, דהתהוות העולם מצד עצמו הוא מספירת המלכות, והאבות הם ממשיכים מספירת הבינה. וזהו מ"ש¹² ברוך הוי' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם, ואיתא בזהר¹³

תש"ז ע' 106-7. ובכ"מ.

(8) וארא ו, ג.

(9) פרדס שער (יב) הנתיבות פ"ב. שעהיהו"א רפ"ו. ועוד – נסמן בסה"מ מלוקט ח"ג ע' ריג.

(10) פרדס שער (כג) ערכי הכינויים ערך א"ל ההודאות – הובא בהמשך תער"ב שם (ע' רעג). וראה שערי אורה (לר"י ג'יקטליא) שער ב – הובא באוה"ת וארא ע' קנז.

(11) המשך תער"ב ואוה"ת שם.

(12) תהלים קו, מח.

(1) לכללות מאמר זה – ראה ד"ה ויקח קרח תרע"ג (המשך תער"ב ח"א ע' ערב ואילך).

(2) ריש פרשתנו (קרח טז, א).

(3) ויחי מט, ו.

(4) שער הפסוקים תולדות כז, כה. וראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב.

(5) סנהדרין קט, ב.

(6) ראה ת"א בראשית ב, כא. וירא יח, ז. כב, ו. ועוד.

(7) ראה בארוכה סה"מ תרע"ח ע' קסד ואילך.

מעלמא עילאה שהוא עלמא דאתכסיא לעלמא תתאה שהוא עלמא דאתגליא¹⁴, דהמשכה זו נמשך ע"י האבות, וכללות ענין עלמא עילאה הוא הבינה.

וביאור הענין הוא, הנה בענין עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא יש כמה מדריגות. ולזאת הנה המשלים המבוארים בכמה מקומות על ענין עלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא הם ג' משלים, ולפעמים יש עוד משל ד'. משל א' מאותיות המחשבה ואותיות הדיבור¹⁵, ומשל ב' הוא מאור השמש¹⁶, ומשל ג' הוא מריבוי אור שבעיניים שנקרא¹⁷ בשם סגי נהור¹⁸, ולפעמים יש גם משל ד' מאותיות החותם¹⁶. דמשלים אלו הם כנגד פרטי המדריגות שבעלמא דאתגליא ועלמא דאתכסיא, דבכללות הם בג' מדריגות. מדריגה א' ב' עולמות הנ"ל הוא בבי"ע, דבבי"ע גופא הנה עולם הבריאה נקרא בשם עלמא דאתכסיא ועולם היצירה ועשי' נקראים בשם עלמא דאתגליא¹⁹. ומדריגה ב' הוא באצילות ובי"ע, דבי"ע הוא עלמא דאתגליא ואצילות הוא עלמא דאתכסיא²⁰. ובפרטיות יותר הנה באצילות גופא יש ג"כ חילוק בין ספירת המלכות שהוא בחי' בי"ע שבאצילות ונקראת בשם עלמא דאתגליא, משא"כ ז"א שהוא עיקר האצילות וסוף עולמות הא"ס²¹ נקרא בשם עלמא דאתכסיא. ומדריגה ג' הוא באצילות גופא, אשר הז' תחתונות והם בחי' ז"א ומלכות נקראות בשם עלמא דאתגליא, משא"כ הבינה נקראת בשם עלמא דאתכסיא²². וכנגד ג' מדריגות אלו הם הג' משלים הנ"ל.

והענין הוא, הנה מדריגה הראשונה שבב' עולמות אלו הוא בבי"ע, דעולם הבריאה נקרא בשם עלמא דאתכסיא ועולם היצירה ועשי' נקראים בשם עלמא דאתגליא, וכמ"ש²³ יוצר אור ובורא חושך, דיצירה הוא אור וגילוי, ובריאה הוא חושך וכיסוי²⁴. דעם היות אשר בריאה הוא למעלה במדריגה מיצירה, וכדאיתא²⁵ דביצר אור ימשמש בתפילין של יד ובבורא חושך ימשמש בתפילין של ראש,

ב ואילך. המשך וככה שם. סה"מ תרס"ח ע' לב.
 19) ראה גם סה"מ תרע"ח ס"ע קצ. תשי"ו ע'
 117. וראה לקו"ת שמיני יט, א. סה"מ ויקרא ע'
 סא. ועוד.
 20) ראה גם סה"מ תרע"ח שם ריש ע' קצא.
 תרצ"ז ע' 237. תשי"ז ע' 250.
 21) ראה תו"א ס"פ תרומה. ובכ"מ.
 22) ראה גם לקו"ת שה"ש ד, ג.
 23) ישעי' מה, ז.
 24) פע"ח שער (ז) הק"ש פ"א.
 25) פע"ח, לקו"ת וסה"מ תש"ו שם. המשך
 וככה שבהערה 15. ועוד. וראה ספר המנהגים –
 חב"ד ע' 10. וש"נ.

13) ח"א קנג, ב. קנח, ב. וראה אוה"ת בראשית
 (כרך ג) תקנא, א. מקומות שבהערה הבאה.
 14) ראה תו"א בשלח סא, א. סב, ב. מג"א
 (הוספות) קכא, ד. לקו"ת ואתחנן ב, א. ועוד
 – הובא ב"קובץ י"א ניסן – שנת הק"ו" (קה"ת,
 תשס"ז) עה"פ (ע' 78 ואילך).
 15) ראה גם שערי תשובה (לאדהאמ"צ) ח"ב
 שער התשובה פכ"ד (יז, ב ואילך). המשך וככה
 תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פע"ב (ע' פו). ובכ"מ.
 16) ראה גם המשך וככה שם פע"ג (ע' פז).
 סה"מ תרמ"ד ע' קעח.
 17) ברכות נו, א. נח, א. ירושלמי פאה פ"ה
 ה"ה. ב"ר פ"ל, ט. ויק"ר פל"ד, יג. ועוד.
 18) ראה גם אוה"ת בראשית (כרך ו) תתרח,

ותפילין של ראש הם למעלה במדריגה מתפילין של יד²⁶, אמנם היא הנותנת. דעולם הבריאה להיותה נעלית יותר הרי היא בעולם וכיסוי, לפי שאי אפשר לקבל אור נעלה כזה, משא"כ יצירה שהוא למטה במדריגה הרי היא בגילוי. ועל זה הוא המשל מאותיות המחשבה ואותיות הדיבור, שהדיבור הוא גילוי לזולתו ומחשבה הוא העלם²⁷, שהרי יכול לחשוב כל היום והזולת לא ידע כלל, דהגם אשר גם הזולת ירגיש שהוא מעמיק במחשבתו, אבל מ"מ הרי אינו יודע מה שהוא חושב²⁸, וטעם הדבר מה שאותיות המחשבה הם העלם להזולת, לפי שאותיות המחשבה הם בדקות יותר, והמחשבה היא מיוחדת עם הנפש ומאיר בה ריבוי אור הנפש²⁹. וכמו שאנו רואים במוחש ההפרש בין מחשבה לדיבור, דכאשר הוא בתוקף המדות אינו יכול לדבר כלל, לפי שתוקף המדה א"א שתגלה בהדיבור³⁰, וכמו"כ בשכל אשר ריבוי אור השכל אינו יכול להתצמצם באותיות הדיבור³¹, משא"כ במחשבה שמאיר בה ריבוי אור השכל ותוקף המדות, הנה מצד ריבוי אור הנפש שבמחשבה, א"א שיתגלה האור לזולת, כי אם לעצמו דוקא, דאדם קרוב אצל עצמו³², ולזאת הנה לעצמו דוקא אפשר שיתגלה אור הנפש. והנה זה שמבואר אשר גילוי אור הנפש שבמחשבה א"א שיתגלה לזולתו כי אם לעצמו דוקא לפי שאדם קרוב אצל עצמו, הרי אנו רואים בזה דגם הקירבה היותר גדולה (שבזולתו) כמו הקירבה דאב ואח אינו מספיק לזה שיוכל להרגיש את מחשבתו³³, והגילוי הוא לעצמו דוקא, דאדם קרוב אצל עצמו.

אמנם עדיין צריך להבין³⁴, והרי גם אותיות המחשבה הם כמו זולת לגבי עצם הנפש, וא"כ איך יכול להתגלות אור הנפש בהמחשבה מאחר שגם המחשבה הוא זולת לגבי עצם הנפש. שהרי אפילו כללות כח השכל הוא זולת לגבי הנפש, דמה שהנפש נקראת נפש המשכלת הוא לפי שהיא מתלבשת בהשכל³⁵, אבל מ"מ הרי השכל הוא זולת לגבי עצם הנפש, ובהשכל גופא הנה שכל הטבעי הוא זולת

תרכ"ז ע' שכו. תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ע' שעב. תרס"ג ח"ב ע' ריט. המשך תרס"ו ע' רפט. סה"מ תר"פ ע' מא. תרפ"ג ע' קז. תרפ"ה ע' שלוז (תש"ח ע' 282). תש"ז ס"ע 152-3. ועוד.

31) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תקצה. תר"ח וישלח יז [קנח], ד.

32) יבמות כה, ריש ע"ב. סנהדרין ט, סע"ב. כה, א.

33) ראה המשך וככה שם. סה"מ תרמ"ד שם ע' קעז.

34) ראה המשך תער"ב שם ס"ע רעג.

35) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' תד. נביאים ע' ריט. ובכ"מ.

26) ראה בארוכה לקר"ת שם מה, א ואילך. וראה לקו"ש (חל"ט) ואתחנן תנש"א ס"ו-ז. וש"נ.

27) ראה עשהיה"א פ"א (פח, ב). תו"א יתרו ט, ד. עא. א. לקו"ת בלק סז, סע"ב ואילך. שבת שובה סו, ב. מקומות שבהערה הבאה. וראה מקומות שבהערה 29. ועוד.

28) המשך וככה תרל"ז שם. סה"מ תרמ"ו ע' תה. תרנ"ד ע' קמב. סה"ש תרצ"ו ע' 96 (לקר"ד ח"ב ערב, ב). סה"מ תש"ז ע' 249. ועוד. וראה גם סה"מ תר"ל ע' כ.

29) ראה סה"מ תרנ"ד שם. תרנ"ו ע' שיח. תרנ"ז ע' לב. תרנ"ח ע' ריז. תרנ"ט ע' ג. תרס"ח ע' צג. תש"ד ע' 71. ועוד.

30) ראה לקר"ת קדושים כט, סע"ג-ד. סה"מ

לגבי שכל האלקי, ובשכל הטבעי גופא הנה ההתלבשות במושכל פרטי הוא זולת לגבי עצם כח השכל, ובזה גופא הנה ההתלבשות בכלי השכל והמוח שמצד הגוף הרי הוא ג"כ זולת, וא"כ איך שייך לומר שבמחשבה מאיר ריבוי אור הנפש. אך הענין הוא, דמעלת המחשבה הוא אשר אותיות המחשבה הם בביטול, דאותיות המחשבה אינם מורגשות, ומצד הביטול שבהם מאיר בתוכם אור הנפש. דכמו"כ הוא בכללות ענין השכל, הנה אף שהשכל הוא זולת לגבי עצם הנפש, אבל מ"מ הרי השכל הוא בטל ומיוחד עם הנפש, דזהו שהנפש נקראת בשם נפש המשכלת לפי שהיא מתייחדת עם השכל, וכמו"כ הוא גם במחשבה אשר אותיות המחשבה הם בביטול ומיוחדים עם הנפש. משא"כ באותיות הדיבור שהם בישות ומורגשות, לזאת אין מאיר בהם אור הנפש כנ"ל. וזהו ההפרש בין המחשבה להדיבור, דמחשבה הוא בביטול ולזאת מאיר בה ריבוי אור הנפש, ולזאת הוא בהעלם לגבי הזולת, משא"כ בדיבור שהוא בישות, אין מאיר בהם ריבוי אור, ולזאת הוא בגילוי להזולת.

ועד"ז יובן ההפרש בין עולם הבריאה לעולם היצירה ועשי³⁶, דעולם הבריאה הנה אף שהוא ג"כ נברא ונתחדש בכי"ע דוקא, מ"מ מכיון שבריאה הוא ביטול, וכידוע דבריאה אינה שום מציאות עדיין כי אם אפשרי המציאות בלבד, לכן מאיר בה ריבוי אור האצילות, ומצד ריבוי אור האצילות הנה היא חושך והעלם לגבי מה שלמטה ממנה. משא"כ יצירה שהוא מציאות ממש, לא רק אפשרי המציאות כי אם מציאות ממש, הנה מצד הישות שבה אי אפשר שיאיר בה אור האצילות, ולזאת היא בחי' אור וגילוי.

והנה בחינה הב' שבב' עולמות הנ"ל הוא ההפרש בין ביי"ע ואצילות²⁰. והמשל על זה הוא מאור השמש¹⁶, דבכדי להסתכל באור השמש, אי אפשר כי אם ע"י ממוצע. דזהו ההפרש בין אור השמש לאור הלבנה, דבאור הלבנה הנה כאשר כח הראי' הוא בטוב, אפשר להסתכל בה בלי שום ממוצע, משא"כ באור השמש אי אפשר להסתכל כי אם ע"י אספקלריא שאינה מאירה. דהאור כמו שהוא קודם האספקלריא הוא בחי' העלם, ואחרי האספקלריא הוא בחי' גילוי. והדוגמא מזה יובן למעלה בענין ההפרש בין אצילות לבי"ע, דאצילות הוא עולם האחדות³⁷ דאיהו וחייהו חד ואיהו וגרמוהי חד³⁸, לזאת הוא בהעלם מהנבראים, משא"כ ביי"ע שהתהוותם הוא ע"י בחי' אספקלריא שאינה מאירה, והוא שהתהוותם הוא מבחי' המלכות ע"י הפרסא, לזאת הם בחי' גילוי. וכמו"כ באצילות גופא הוא ההפרש בין מלכות לז"א, כנ"ל.

(37) ראה תו"א בראשית ג, א. וארא נז, א. ובכ"מ.
(38) ראה תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב). אגה"ק
רס"כ. ובכ"מ.

(36) בכ"ז – ראה בארוכה סה"מ תרפ"ו ע' כח
ואילך. תרצ"ט ע' 222 ואילך. תשי"ז שם ואילך.
ובכ"מ.

והנה בחינה הג' שבב' עולמות הנ"ל הוא באצילות גופא ההפרש בין בינה לז"א²². והמשל על זה הוא מסומא שנקרא בשם סגי נהור¹⁸. דלכאורה אינו מוכן לשון חז"ל¹⁷ שקראו את הסומא בשם סגי נהור, דלכאורה הרי זה לועג לרש³⁹, אך ידוע הענין בזה⁴⁰ דהאמת הוא כן, דהנה אור הראי' כמו שהוא מצד הנפש הרי הוא רוחני, ומצד עצמו אינו שייך שיתפוס דבר גשמי כלל, ובכדי שיתפוס דבר גשמי הנה ישנו על זה נקודה, שבנקודה זו מתרכזים כל אורות הראי', ועל נקודה זו ישנם כמה מסכים שהם מצמצמים ומעלימים את אור הראי' עד שיוכל לתפוס דבר גשמי. והנה כאשר נחסר מהמסכים הנ"ל, אם מצד ריבוי השימוש אם מצד סיבה אחרת, הרי אז מאיר ריבוי האור, לזאת אינו יכול לתפוס דבר גשמי. וזהו שהסומא נקרא בשם סגי נהור, לפי שיש בו ריבוי אור. והנה משל זה שונה הוא מהמשלים הנ"ל בזה שבמשל זה מבואר שגם בהאדם עצמו, בכדי שיתגלו בו כחותיו (לא רק גילויי ההזולת, כי אם גם בעצמו גופא), הוא ע"י הצמצום וההעלם. ועד"ז יובן גם באדם העליון עצמו, היינו באצילות עצמו, דכשמאיר ריבוי האור, הנה גם באצילות גופא הוא העלם, ובכדי שיכוא האור בגילוי, באצילות עצמו, הוא ע"י ההעלם דוקא. וזהו שבינה היא בחי' העלם לגבי ז"א. והגם אשר הבינה היא אם⁴¹ הבנים⁴², הרי היא מקור לז"א, אמנם ידוע⁴³ אשר גם המדות שבמוחין, עד גם בחי' נה"י דאמא, הם למעלה מעלה מבחי' המוחין שבמדות, ולזאת הנה בינה הוא העלם לגבי הז"א.

וזוהו וארא אל האבות גו' בא-ל שד"י, שהאבות המשיכו גילוי אלקות בעולם. דהנה התהוות העולמות הוא ע"י צמצום והעלם האור, בתחילה הי' צמצום הראשון שהוא סילוק לגמרי⁴⁴, ואח"כ ג"כ צמצום אחרי צמצום, וכנ"ל בכל פרטי המדריגות שבעלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, דבכדי שיהי' הגילוי למטה הוא ע"י העלם אור העליון. דזהו מה שכללות ההתהוות הוא ע"י ספירת המלכות, דידוע⁴⁵ אשר במלכות יש ב' בחינות, פנימיות המלכות וחיצוניות המלכות, דפנימיות המלכות נקראת בשם כנסת ישראל, שכונסת ואוספת בתוכה כל האורות העליונים, ועי"ז הנה חיצוניות המלכות הנקראת בשם ארץ נעשית מקור להנבראים שלמטה ממנה. וכמ"ש⁴⁶ יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, דעי"ז אשר המים מתכנסים אל

(39) משלי יז, ה.

(40) ראה (לבד המקומות שבהערה 18) סה"מ תש"ה ע' 6. וראה גם מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"א ע' ק. מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' רפא. סה"מ"צ להצ"צ נא, ב. ובכ"מ. (41) ל' הכתוב – תהלים קיג, ט.

(42) ראה זוהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שם מערכת אם הבנים. תניא פ"ג. לקו"ת שמע"צ פח, ד. ובארוכה – המובא ב"קובץ י"א

ניסן – שנת הקי"ג" (קה"ת, תשע"ד) ע' 193 ואילך.

(43) המשך תער"ב שם פקל"ה (ע' רסב"ג).
(44) ראה ע"ח שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. וראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ג) ערך אוא"ס (א) ע' קכד ואילך. וש"נ.
(45) ראה גם סה"מ אעת"ר ע' פ. וראה ד"ה הנה ישכיל עבדי דאחש"פ שנה זו (סה"מ תשי"ז ע' 150 ואילך). וש"נ.
(46) בראשית א, ט.

מקום אחד, עי"ז הנה ותראה היבשה במקום אחר (לא במקום המים). וכמו שהוא בגשמיות, כמו"כ הוא גם למעלה, דעי"ז אשר פנימיות המלכות הנקראת בשם ים⁴⁵ מגבלת וכונסת בתוכה כל האורות העליונים שלא יתגלו לחוץ, עי"ז הנה ותראה היבשה במקום אחר, והוא התהוות העולמות שמצד חיצוניות המלכות. ואין זה סותר למה שנתבאר במקום אחר⁴⁷ דענין ותראה היבשה הוא מצד החטא, לפי שבאמת היינו הך. דזה גופא שישנו נתינת מקום על חטא, הוא מצד העלם האור דמלכות. ויובן זה עד"מ בעבודת האדם, הנה איתא בזהר⁴⁸ תוקפא דגופא חולשא דנשמתא. וידוע הפירוש בזה⁴⁹, אשר עי"ז חולשא דנשמתא הנה עי"ז נעשה תוקפא דגופא. והיינו דכאשר עובד עבודתו כל היום כדבעי, הנה עי"ז תוקפא דנשמתא, שמאיר אצלו אור הנשמה, הרי עי"ז הוא פועל חלישות בנפש הבהמית. דהגם שאינו פועל בעצמו להפך את מהות הרע, שהרי זהו מדריגת עבודת הצדיקים, מ"מ הרי עי"ז עבודתו כל היום הרי הוא פועל עכ"פ שהרע הוא בהעלם וכישן אצלו, וכדוגמת בינוני המתפלל כל היום⁵⁰, דעי"ז הרי הוא פועל חלישות בהרע. ויובן זה עד"מ באברי גוף הגשמי, דכאשר אין משתמשים באיזה אבר וכח, הרי עי"ז העדר השימוש נחלש כח ההוא. דכמו"כ יובן בעבודה, שע"ז העדר השימוש בכחות נפש הבהמית, הרי הם נחלשים. ומכל שכן כאשר הרע ישן אצלו, שאין זה העדר ההשתמשות בלבד כי אם גם העדר ההתפשטות, דאף אשר מהות הרע נשאר אצלו, אבל הרי הוא בהעדר ההתפשטות עכ"פ, הרי עי"ז הוא פועל חלישות בהרע, שהרע נחלש. דכל זה הוא כאשר עובד עבודתו ומאיר אצלו אור הנשמה. אמנם חולשא דנשמתא, כאשר חסר לו בעבודתו, והרע הוא בהתפשטות אצלו, הרי עי"ז נעשה הרע בתוקף יותר, תוקפא דגופא, וכמארז"ל⁵¹ היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך כו', דעי"ז העדר העבודה הרי הרע מתגבר אצלו, דבתחילה הוא מתאוה תאוות היתר, ואח"כ יסיתנו אל האיסור. וכמו שהוא בעבודה, שמצד העלם אור הנשמה ישנו נתינת מקום לתאוות איסור, עד"ז יובן גם למעלה, שמצד העלם האור דמלכות נעשה נתינת מקום לחטא. וזהו ב' הפירושים שבפסוק ותראה היבשה, שאינם סותרים זה לזה כנ"ל, לפי שזה גופא שיהי' נתינת מקום לחטא הוא מצד העלם האור דמלכות.

והנה התחלת הגילוי הי' עי"ז אדם הראשון, דאדם הראשון פעל עי"ז עבודתו חיבור עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, כמארז"ל⁵² אור שנברא ביום הראשון הי'

(47) פרדס שם ערך יבשה (הובא בהמשך תער"ב

(50) ראה תניא פי"ג (יח, סע"ב ואילך).
(51) שבת קה, ב. נדה יג, ריש ע"ב.

(48) ראה זח"א קפ, ב. שם קמ, ב.
(49) ראה סה"מ עת"ר ע' קב. תרפ"ה ע' רו
(תש"ט סע"ע 63-4). ועוד.
רג, ב. ח"ג פח, א.

אדם הראשון מביט בו מסוף העולם ועד סופו, שהוא חיבור עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא⁵³, דאדם הראשון הי' בהיכל או"א⁵⁴ והמשיך אור הבינה. אמנם היחוד שפעל אדם הראשון הי' יחוד אחור באחור⁵⁴, וא"כ אין זה גילוי אלקות, דגילוי אלקות הוא בבחי' פנים דוקא ולא בבחי' אחור. ולזאת הנה גם אחרי עבודתו של אדם הראשון הי' נתינת מקום לחטא. ויובן זה בעבודה, דענין יחוד אחור באחור הוא שחסר ההתמסרות הפנימית (אָז עס פעלט די פנימיות'דיקע איבערגעגעבנקייט), הנה אף שהוא מקיים תורה ומצוות, אבל מאחר שחסר אצלו הביטול פנימי וההתמסרות (און די איבערגעגעבנקייט), הרי ישנו נתינת מקום לחטא.

והתחלת הגילוי הוא ע"י האבות, כמ"ש וארא אל האבות בא"ל שד"י, דשם א"ל הוא בחסד⁵⁵, היינו ענין הגילוי, שהאבות המשיכו גילוי אלקות בעולם, דזהו ג"כ ענין שם שד"י, עד שיכלו שפתותיכם מלומר די⁵⁶, שהוא השפעה מרובה עד בלי די⁵⁷. דכאשר נמשך בעולם ההמשכה שמצד המלכות, שרש ומקור הנבראים, הרי ההשפעה הוא בהגבלה, אבל כאשר ההמשכה הוא מצד הבינה שלמעלה משרש העולמות, הנה ע"י יחוד והמשכת הבינה במלכות, הרי נמשך השפעה בלי גבול בנבראים. דהגם שההמשכה הוא ע"י הפרסא, שהרי ביטול הגזירה הי' אחרי מתן תורה דוקא⁵⁸ משא"כ אצל האבות הרי כל ההמשכה הי' רק ע"י הפרסא, מ"מ להיות ששרש ההמשכה הוא מהבינה שהוא למעלה משרש ומקור הנבראים, לזאת הנה גם כמו שנמשך ע"י הפרסא הוא ג"כ השפעה מרובה עד בלי די. ולמעלה יותר, פירוש שם שד"י הוא מלשון שידוד מערכות הטבע⁵⁹. דהתהוות העולמות הוא משם אלקים בגימטריא הטבע, וטבע הוא מלשון⁶⁰ טובעו בים סוף, שהאלקות מוטבע (איז פאָרטרונקען) ונעלם בהטבע, דהגם שהאמת הוא שגם הנהגת הטבע הוא מצד אלקות, והוי' ואלקים כולא חד⁶¹, מ"מ הרי זה בהסתר והעלם. והאבות המשיכו שם שד"י מלשון שידוד המערכות, שהו"ע הנהגה הניסית שלמעלה מהטבע. ונס הוא מלשון הרמה וגילוי⁶², לא כמו בטבע שהאלקות הוא בהעלם, משא"כ ע"י הניסים הרי האלקות הוא בגילוי. ומצד זה יש גם פירוש ג' בשם שד"י, מלשון שדי באלקותי

כג, ב. ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה.

(57) ל' הכתוב – מלאכי ג, י.

(58) שמור"ר פי"ג, ג. תנחומא וארא ג.

(59) פרדס שער (יט) שם בן ד' פ"א.

(60) בשלח טו, ד. ראה סה"מ תרע"ח ע' פט.

תרח"צ ס"ע קסז. ובכ"מ.

(61) ראה זהר ח"ב קסא, א. ח"ג רסד, א.

(62) ראה מצוי"צ תהלים ס, ו. אוה"ת שה"ש כרך

א ע' כט. בשלח ע' תרסה. סהמ"צ להצ"צ עג, א.

ובכ"מ.

(53) ראה אוה"ת בראשית (כרך ג) תצד, א.

המשך יונתי תר"ם ע' מח. לעיל ח"א ע' רכת.

ועוד.

(54) ראה מק"מ לזח"א ה, א (הובא בהמשך

תער"ב שם ס"ע ערה).

(55) פרדס שבעה ערה. 10. וראה גם תו"א נח י, ב.

יתרו סז, ד. לקו"ת ויקרא (הוספות) נא, ג. סהמ"צ

להצ"צ שרש מצוות התפלה פ"ב (קטו, ב) ואילך.

ובכ"מ.

(56) שבת לב, סע"ב. תענית ט, א. כב, ב. מכות

לכל ברי'⁶³, והיינו שע"י המשכת הניסים המתלכשים בטבע (כדלקמן), הרי עי"ז מתגלה גם האלקות שבהנהגת הטבע. דזהו שדי באלקותי לכל ברי', שגם השפעת האלקות שבכל ברי', והוא בהנהגת הטבע, הנה גם השפעה זו היא בגילוי⁶⁴.

אמנם אחרי כל זה, הנה בהאבות כתיב ושמי הוי' לא נודעתי להם, דהוי' הוא הי' הוה ויהי' כאחד⁶⁵ שלמעלה מהטבע, הנה ההנהגה שלמעלה מהטבע לגמרי לא נמשך ע"י האבות. דהגם שנתבאר לעיל שהאבות המשיכו הנהגה ניסית שלמעלה מהטבע, אמנם ידוע⁶⁶ שבענין הניסים גופא יש ב' בחינות, א' ניסים המלוכשים בהטבע, וכמו הנס דפורים, דאף שהי' זה נס גלוי שראו כל אפסי ארץ⁶⁷ שהוא נס, מ"מ הרי הנס נתלבש בלבושי הטבע⁶⁸, ואופן הב' בניסים הוא הניסים שאינם מלוכשים כלל בלבושי הטבע, והוא מצד המשכת האלקות שלמעלה מהבינה, והוא אור שלמעלה מעולמות לגמרי, הנה גילוי זה נתחדש ע"י מתן תורה דוקא. וכיאר הענין הוא, הנה כתיב⁶⁹ אתה הוא הוי' לבדך את עשית את השמים גו', וידוע⁷⁰ דמ"ש אתה הוא הוי' לבדך קאי על לפני הצמצום. דאתה הוא עצמות שלמעלה מהעלם וגילוי, דגם הגדול שבגדולים אינו משיג את מהותו, ומ"מ הרי מציאותו גלוי לכל⁷¹, דשם שמים שגור בפי כל. הוא קאי על האור שהי' ממלא את החלל, דאור זה הוא בחי' העלם. הוי' קאי על ההשערה ששער בעצמו בכח כל ההיות שיהיו, אך מ"מ הרי כל זה הוא לפני הצמצום, דזהו שאומר לבדך. ובכדי שיהי' אתה עשית את השמים, שהוא התהוות העולמות, הנה על זה כתיב אַתְּ חסר ה', שנחסרו הה' פרצופים מבחי' הכתר עד המלכות דא"ס, שזהו ענין הצמצום שהי' באוא"ס, ונשאר רק בחי' מלכות שבמלכות לבד, שנעשה מקור לעולמות כו'. וכמו שהוא בצמצום הראשון, כמו"כ הוא בכל הצמצומים עד התהוות הבי"ע מאצילות, הנה בשביל ההתהוות נחסרו ה' פרצופים, ונשאר רק בחי' המלכות בלבד שממנה הוא כל ההתהוות. ולהיות שאופן ההתהוות הוא ע"י התעלמות ה' פרצופים, לזאת הנה גם בענין ההמשכה יש כמה מדריגות בזה. דהאבות המשיכו מדריגה נמוכה יותר, דהגם

63) ב"ר פמ"ו, ג. פרש"י עה"פ לך לך יז, א.
64) בכ"ז – ראה (מלבד המשך תער"ב שבהערה

1) אוה"ת וארא ע' קנד ואילך. סה"מ תר"ל ע' סב. עטר"ת ע' קפז ואילך. תרפ"ד ע' קפג ואילך.
65) שעהייה"א פ"ז (פב, א), מרע"מ פ' פינחס (רנז, סע"ב). פרדס שער (א) עשר ולא תשע פ"ט.
וראה שו"ע אדה"ז אור"ח ס"ה ס"ב.

ובכ"מ.
67) ל' הכתוב – ישעי' נב, י. תהלים צח, ג.
68) ראה תו"א מג"א ק, א. אוה"ת אחרי (כרך ב) ע' תקסד. ביאורו"ז להצ"צ שם. ובכ"מ.
69) נחמי' ט, ו.

66) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' שע ואילך. שער האמונה (לאדהאמ"צ) פט"ו (כט, ב) ואילך. אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' קנדיה. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שטז ואילך. סה"מ

70) בכ"ז – ראה סה"מ תרנ"ג ע' רנח ואילך. תר"ס ע' מג ואילך. עזר"ת ע' קיז ואילך. קונטרסים ח"ב רצו, א ואילך. תש"א ע' 149. מלוקט ח"ג ע' רכב. ובכ"מ.
71) ראה תו"א וירא יד, ב.

שהמשיכו ג"כ גילוי אלקות בעולם, אבל כל ההמשכה הי' רק מהבינה, שהוא אור ששייך לעולמות, ואמיתית ההמשכה הי' ע"י מתן תורה דוקא.

וזהו ויקח קרח ותרגם ואתפלג קרח, ואיתא בספר נועם אלימלך⁷² בשם מגלה עמוקות⁷³, דענין ואתפלג הוא ע"ד מ"ש⁷⁴ יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים (העליונים) למים (התחתונים). והנה מים הוא תענוג⁷⁵, מים עליונים הוא התענוג באלקות ומים תחתונים הוא תענוגים גשמיים⁷⁶. וזהו⁷⁷ ואתפלג, שקרח רצה להפריד התענוגים גשמיים מהתענוגים רוחניים, שהאמת הוא אשר גם בהתענוגים גשמיים צריך להיות נרגש בהם הרוחני, היינו שכל עניניו הגשמיים יהי' בשביל ענין אלקי⁷⁸, וקרח רצה להפריד את הגשמיות מהרוחניות. והשרש ונתנית מקום לחטא זה הוא מצד העלם אור המלכות, אשר האורות העליונים מתעלמים בפנימיות המלכות, ועי"ז נעשה חיצוניות המלכות שרש להנבראים שלמטה⁷⁹, הנה מצד הפירוד של האורות העליונים מהבחינות שלמטה, הנה זהו שרש לענין מעשה קרח שרצה להפריד הגשמיות מהרוחניות.

וזהו שביקש יעקב רחמים שמעשה קרח לא יתייחס אליו, דהגם שהאבות המשיכו גילוי אלקות בעולם, אבל להיות אשר המשכתם הי' רק מהבינה כנ"ל, אבל האור שלמעלה מהעולמות לגמרי לא נמשך בעולם, הנה מצד זה הרי יש מקום אשר בריבוי השתלשלות יהי' ואתפלג קרח. ולזאת ביקש יעקב רחמים, דענין הבקשת רחמים הוא המשכת תוספות אור ע"ד ההמשכה שבמתן תורה, שמצד המשכה זו לא יש שום מקום כלל למעשה קרח.

וזהו ג"כ מה שארז"ל שנעשה קרחה בישראל, דקרחה הוא מקום פנוי משערות, דהנה ידוע⁸⁰ בענין השערות אשר בהשערות הוא חיות מצומצם ביותר, דלכן הנה כשגוזז את שערותיו אינו מרגיש כאב כלל, אבל מ"מ הרי יש בהם קצת חיות וחיותם דבוק בהמות, אלא שהדביקות הוא ע"י הפסק עצם הגולגולת, אבל מ"מ הרי הוא דביקות. והענין מזה ברוחניות הוא, שגם ענינים הגשמיים שהוא חיות מצומצם יהי' דבוק לבחי' מים העליונים, אבל קרח שרצה להפריד הנה עשה קרחה, מקום פנוי משערות, שלא יהי' הדביקות.

ח"א ע' רמז. אמרי בינה שער הק"ש פ"ד. אוה"ת לך לך (כרך ד) תשטו, ב. ר"ה ע' א'תכא. ובכ"מ. (77) בכ"ז – ראה גם סה"מ מלוקט שם (ע' רג"ד). וש"נ.

(78) ראה סה"מ עת"ר ריש ע' קצה. ובכ"מ.

(79) ראה סה"מ תרנ"ד ע' קלה.

(80) ראה לקו"ת בעלותך ל, ג. פרשתנו נג, א.

ובכ"מ.

(72) ריש פרשתנו. הובא ונת' באוה"ת פרשתנו ע' תרצו. שם ע' תשכג. סה"מ תרכ"ז ע' שיח ואילך. וראה סה"מ מלוקט ח"ג ע' רב ואילך.

(73) ראה מג"ע אופן קפא.

(74) בראשית א, ו.

(75) תניא פ"א (ה, סע"ב). וראה מקומות שבהערה הבאה. ובכ"מ.

(76) לקו"ת ואתחנן יא, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ב

וזזהו ג"כ ענין צהריים, שהרתיח עליו את כל העולם כצהריים, דאין הפירוש כפשוטו שזה נכלל ג"כ בענין החטא דקרח, אלא שהו"ע התיקון על מעשה קרח, וכמו כל עונש אשר ענינו הוא תיקון⁸¹. וענין יצהר הוא לימוד פנימיות התורה⁸², שע"ז נעשה תיקון על מעשה קרח, לפי שע"י פנימיות התורה הרי הוא מקשר גשמיות ברוחניות. וזהו ג"כ מה שמסיים בפרש"י דעל מעשה הדוכן מתייחס עד יעקב, דהנה אין אומרים שירה אלא על היין⁸³, והו"ע יין המשמח אלקים⁸⁴, ומשמע מזה דענין היין אינו בבחינה כזו שלא יש לגמרי ההעלם דשם אלקים, דא"כ הרי אינו שייך לומר המשמח אלקים, אלא הכוונה הוא דאף אשר ישנו להעלם דשם אלקים, מ"מ הוא משמח אלקים, היינו שהוא ממשיך את האור גם אחרי ההעלם דאלקים⁸⁵, דנכנס יין יצא סוד⁸⁶, והוא המשכת אור הבינה גם במקום ההעלם, והיינו דגם בגשמיות שהתהוותו משם אלקים מ"מ יומשך בו האור דשם הוי'. וכמ"ש⁸⁷ מחצתי ואני ארפא, דהגם אשר מחצתי מלשון מחיצה⁸⁸, שישנה מחיצה המפסקת, ומ"מ אני ארפא שיומשך האור כמו בהסרת המחיצה לגמרי⁸⁹. והיינו שגם בכל ענינים הגשמיים יורגש האלקות שלמעלה מהעולמות, כמ"ש⁹⁰ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר, שגם בבשר הגשמי שהתהוותו משם אלקים יראו, אשר פי הוי' דיבר.

85) ראה לקו"ת שה"ש ב, סע"א. תו"ח בראשית לו, ד. אוה"ת פרשתנו ע' תרצה.
86) עירובין סה, א. סנהדרין לח, א.
87) האזינו לב, לט.
88) קה"ר פ"א, ד.
89) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' א"רב.
90) ישע"י מ, ה.

81) ראה לקו"ש חכ"ב ס"ע 71-2. וש"נ. וראה גם אמרי בינה שער הציצית יד [צו], סע"ד ואילך. ובכ"מ.
82) אמרי בינה שם פנ"ג (נב, ב"ג). אוה"ת שלח ע' תקפב. פינחס ס"ע א"רכ. ועוד.
83) ברכות לה, א. ערכין יא, א.
84) ל' הכתוב – פ' שופטים ט, יג.

בס"ד. ש"פ קרח, ה' תמוז ה'תשכ"ב

הנחה בלתי מוגה

ויקומו לפני משה גו' קריאי מועד¹, ואיתא בזהר² דבשעתא דמועד, ביו"ט, הנה כל אינון כתרין עילאין זמינין מאתר דאקרי קודש. וממשיך אח"כ, שמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא, הנה בדיוק כמו שהכתרין עילאין זמינין מקודש, כתרין עילאין הוא כללות העשר ספירות דב"ן שהם זמינין מקודש עילאה, המשכת בחי' מ"ה, כמו"כ הוא גם במלכות דארעא, בחי' המלכות, שבחי' המלכות זמינת לכל חילה ואינון חיילין כולהו זמינין לאתעטרא בהאי קודש תתאה, חיילין זהו הנבראים כלליים דמחנה מיכאל וגבריאל כו'. וממשיך הזהר אח"כ, כגוונא דחילהא קיימין לעילא הכי נמי קיימי ממנן דעמא כדוגמא דילה לתתא. ומסיים בזהר, שכל ההמשכות הם בזמן המועד ע"י הממנן דעמא, הנשמות כלליות שהם הנשיאים וממונים על עם, וכיון שקרח ועדתו חלקו על משה, לכן כתוב אצלם קראי מועד חסר יו"ד.

והביאור בזה מבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ בביאורי הזהר³, שכללות המאמר שבזהר בא לבאר מדוע כתיב קראי מועד חסר יו"ד. שבמועד הנה אז היא הקריאה והזמנה בכל הדרגות, שכללות הספירות זמינין מקודש עילאה, והו"ע ההמשכה מאו"א לז"א. ואע"פ שההמשכה מאו"א לז"א הרי ישנה תמיד, מצד עצם ענין ההשתלשלות ובפרט מצד עבודה, אמנם אין זה בדומה לההמשכה שבשבת ומועד, שאז ישנה תוספות אור, שנמשך מכתר לאו"א, וע"י או"א לז"א, ומז"א למלכות. שזהו הפירוש בזהר מאתר דאקרי קודש, דענין הקדושה הוא בכתר.

וזהו ע"ד משל⁴ ממלך שסגור בהיכלו ורק שמו נקרא על המדינה⁵, אמנם בזמן של עת רצון, אז הוא מתגלה לעבדיו בכל עצמותו. שזהו בזמן ניצוח המלחמה, שזה מביא את העת רצון ופועל את ההתגלות. ועד"ז יובן למעלה, שאע"פ שישנה תמיד המשכה מאו"א לז"א ומז"א למלכות, זוהי המשכה חיצונית, אבל בשבת, שמגיע לאחרי העבודה דששת ימי החול בענין הברורים⁶, שבירור הניצוצות זהו

(4) ביאורה"ז שם (ע' תפד). וראה מאמרי אדהאמ"צ דרושי חתונה ח"ב ע' תיח. וראה גם לקו"ת שמע"צ פח, ד.

(5) ראה תו"א מקץ מא, ד. לקו"ת יוה"כ סט, ג. ובכ"מ.

(6) ראה ד"ה לכה דודי תשי"ד פ"ו (סה"מ מלוקט ח"א ע' מז).

(1) פרשתנו (קרח) טז, ב. – לכללות מאמר זה, ראה ביאורה"ז להצ"צ ח"א ע' תפג ואילך. וראה גם ביאורה"ז לאדהאמ"צ ריש פרשתנו (צב, ד ואילך).

להצ"צ ח"ב ע' תתקעז ואילך.

(2) פרשתנו (ח"ג) קעו, ב.

(3) ח"א שבערה 1.

ע"ד כיבוש ונצחון מלחמה, ועד"ז ביו"ט, הנה זה פועל גילוי תוספות אור שנמשך מהכתר כנ"ל.

והנה ההמשכה שמהכתר שלמעלה מהשתלשלות שנמשך לז"א ולמלכות, בא ע"י או"א כנ"ל. שמצד בחי' אבא מגיע הביטול⁷, ומצד בחי' אמא מגיע ההתפשטות ושמחה⁸. שבענין השמחה הרי מובן, שמצד תוספות גילוי אור נהי' שמחה, אבל צריך להבין מהו ענין הביטול. אלא שזהו ע"ד המבואר⁹ בענין ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים¹⁰, שאע"פ שבאמת זהו פלשתים דקדושה, מבוי המפולש¹¹ דקדושה, אעפ"כ צריך להיזהר (באוארענען) בזה שלא ייצא מזה ענין הפלשתים דלעו"ז. וכמו"כ בענינינו, שמצד בינה לבד הגורמת שמחה עדיין אין זה מספיק (איז נאך ווייניק), וצריך להיזהר (באוארענען) שיהי' הביטול דחכמה.

ואע"פ שזהו הרי שני הפכים, אמנם זהו הכח דהנשמות כלליות, ממונים על עמא, שהם מחברים את שני הקוים יחדיו. שלכן הנה גם ההמשכה הוא ע"י חיליהון, נבראים כלליים כנ"ל, וגם כאן למטה באה ההמשכה ע"י הנשמות כלליות. ולכן קרח ועדתו, שהם חלקו על משה רבינו נשיא הדור, כתיב בהו קראי מועד חסר יו"ד, שאצלם לא היתה יכולה להיות ההמשכה.

ובנוגע לענינינו, הנה תוכן הנ"ל הוא שהנשמות כלליות דנשיאי ישראל הם פועלים את ההמשכה שבמועד, היינו ההמשכה שלמעלה מהשתלשלות, שזהו הרי כמבואר בתניא¹² בענין בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין¹³, שהו"ע ההמשכה שבסדר השתלשלות, ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים¹³, הו"ע גילוי אלקות ע"י אותות ומופתים שנמשכים ע"י הצדיקים¹⁴, שזהו הרי גם המועד די"ב תמוז, שנמשך הגילוי ע"י הרבי נשיא הדור. וזה צריך להיות בביטול ושמחה יחדיו, אבל כאמור לעיל, שזהו יחוד ב' הפכים, הנה אצל ממני עמא יכול להיות שני הדברים יחדיו, משא"כ...¹⁵.

- א.ב. 7) ראה ספר הליקוטים – דא"צ צ"צ ערך חכמה ע' שעג ואילך. וש"נ.
- 8) ראה לקו"ת שמע"צ שם. וש"נ. ובארוכה – ראה המובא ב"קובץ י"א ניסן – שנת הקי"ג" (קה"ת, תשע"ד) ע' 193 ואילך.
- 9) ראה תו"א בשלח סא, סע"ג.ד. תו"ח תולדות ב [קמג], ד. ועוד.
- 10) ר"פ בשלח (יג, יז).
- 11) ל' חז"ל – שבת קטז, ב (במשנה). שם קיז,
- 12) שעהייה"א רפ"ה.
- 13) ב"ר פי"ב, טו. פסיקתא רבתי פ' בחודש השביעי. פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ.
- 14) שעהייה"א שם. וראה גם לקו"ת תזריע כב, ג ואילך. אוה"ת תזריע (כרך ב) ע' תקלא ואילך. לקמן ע' קסו. ס"ע קערו"ז. ע' קפו. ע' קצו.
- 15) חסר הסיום. המו"ל.

בס"ד. ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז ה'תשכ"ז

הנחה בלתי מוגה

ויקח¹ קרח וגו'², ופירש"י ומוכא בתרגום דויקח הו"ע ואתפלא, שקרח ועדתו נחלקו על משה ואהרן, וכדאיתא במשנה³ כל מחלוקת שאינה לשם שמים וכו' זה מחלוקת קרח וכל עדתו. והנה לכאורה צריך להבין מדוע המשנה קוראת את זה בשם מחלוקת, דמשמע מזה שלא הי' לקרח שום ענין וטעם למה חלק על משה ואהרן, והלא טענת קרח היתה ע"פ שכל, שזהו מחלוקתו על כהונת אהרן ונשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, כמבואר בהענין⁴, ובפרט ע"פ המבואר בקבלה⁵ וחסידות⁶ דטענת קרח על כהונת אהרן היתה, שאהרן הכהן ענינו הוא חסד, וקרח הי' לוי שזהו ענין גבורה, ורצה שיהי' הגברת הגבורה על החסד, וכמו שיהי' לע"ל, וכמו"כ גם עכשיו בעתיק, שהגבורות הן למעלה מהחסדים, וא"כ מובן מזה שטענת קרח היתה ע"פ טעם ושכל ולא מחלוקת בלבד.

ויובן זה בהקדם פירוש המשנה³ כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים וכו', איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי, ומקשה המהר"ל⁷, מדוע נקט הלל ושמאי דוקא, והלא ישנן כמה מחלוקות של תנאים ואמוראים, ואלו ואלו דברי אלקים חיים⁸, וא"כ אינו מובן מדוע נקט מחלוקת הלל ושמאי דוקא, ואדרבה, מאחר שמסיים בהמשנה איזו מחלוקת שאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו, מובן מזה שרק מחלוקת זו אינה לשם שמים, אבל שאר מחלוקות הם לשם שמים, וא"כ אינו מובן מדוע נקט דוקא מחלוקת הלל ושמאי, הלא כל מחלוקת תנאים ואמוראים הם מחלוקת לשם שמים, וא"כ סופן להתקיים. ועוד צריך להבין מ"ש שמחלוקת הלל ושמאי סופו להתקיים, דידוע הפירוש בזה⁹ שלע"ל יהי' הלכה כבית שמאי, ואין¹⁰ זה סתירה למ"ש¹¹ שהתורה הזאת לא תהי'

ובכ"מ.

(7) דרך חיים למס' אבות שם (הובא בסה"מ תרע"ח שם ע' שנב).

(8) עירובין יג, ב. ירושלמי ברכות פ"א סה"ד.

(9) ראה מד"ש לאבות שם. מק"מ לזח"א יז, ב. לקו"ת שם (נד, סע"ב ואילך). תוספות חדשים לאבות בתחלתו.

(10) ראה גם סה"ש תנש"א ח"ב ע' 570 ואילך.

(11) עיקר הט' מי"ג עיקרים. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט. הל' מלכים פי"ג סוף ה"ג. פיה"מ לפ' חלק יסוד התשיעי.

(1) לכללות מאמר זה – ראה ד"ה כל מחלוקת שהיא לשם שמים תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' שנא ואילך). וראה גם ד"ה הנ"ל תרנ"ד (תרל"ב) (סה"מ ליקוט ח"ב ע' יב ואילך). לכמה ענינים בהמאמר – ראה ד"ה ויקח קרח תרנ"ה (שם ע' מג ואילך).

(2) ריש פרשתנו (קרח טז, א).

(3) אבות פ"ה מי"ז.

(4) פרש"י עה"פ (ד"ה ודתן ואבירים).

(5) נסמן בלקו"ת שבעהרה הבאה (נד, סע"ב).

(6) לקו"ת פרשתנו נד, סע"א ואילך. סד"ה ויקח קרח העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' א'מג).

מוחלפת, והלא עכשיו הרי הלכה כבית הלל, ובית שמאי במקום בית הלל אינה משנה¹², מ"מ לע"ל יהי' הלכה כבית שמאי, וכמו שאמרו שאין בית דין יכולין לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול ממנו במנין¹³, ולעתיד לבוא יהי' הבית דין הגדול ויהי' גדול בבנין ובמנין¹⁴, והם יפסקו שהלכה כבית שמאי, אבל עדיין צריך להבין, דמהלשון סופו להתקיים משמע שב' הדיעות יתקיימו בבית אחת, וא"כ ממה נפשך, הרי עכשיו הלכה כבית הלל, ולע"ל יהי' הלכה כבית שמאי, וא"כ אינו מובן מתי יתקיים דעת שניהם. וגם צריך להבין מ"ש בבבא השני' איזו מחלוקת שאינה לשם שמים זהו מחלוקת קרח וכל עדתו, דמהלשון מחלוקת שאינה לשם שמים משמע שכל המחלוקת אינה לשם שמים, והרי כאן אצל משה הנה מצדו הרי הי' לשם שמים, וא"כ אינו מובן מ"ש שמחלוקת קרח ועדתו היא מחלוקת שאינה לשם שמים, דהלא רק מצד אחד לא הי' לשם שמים ולא מב' הצדדים, וא"כ זוהי דיעה אחת שאינה לשם שמים.

ויובן¹⁵ זה בהקדם מ"ש רש"י עה"פ ויקח קרח, ואתפלג, שזהו ענינו של קרח ועדתו, וכידוע¹⁶ שקרח ועדתו היו גלגולים מנשמות דדור הפלגה, ולכן נקראו עדת קרח אנשי שם¹⁷, והחטא של אנשי דור הפלגה הוא כמ"ש¹⁸ ונעשה לנו שם, ואין שם אלא עבודה זרה¹⁹, שזהו השייכות בין קרח ועדתו לדור הפלגה, שמחלוקת קרח ועדתו נמשכה מדור הפלגה, ולכן התרגום הוא ואתפלג אף שישנן כמה תרגומים על לשון מחלוקת, מ"מ מתרגם כאן בלשון ואתפלג, להורות שיש לזה שייכות לדור הפלגה. והנה, הפעם הראשונה שמצינו בתורה הענין של מחלוקת הוא כמ"ש²⁰ ויאמר אלקים גו' ויהי מבדיל בין מים למים, וזהו השרש על כל המחלוקות שישנן. והענין הוא, כי בתחילה הי' מים במים, דיריין אלמין²¹, שהיו מעורבין מים תחתונים במים עליונים, ואח"כ הי' ביום הב' ויבדל בין המים וגו'²², ולכן נאמר כי טוב²³ גם על יום זה. והגם שביום ב' לא נאמר כי טוב, מ"מ ביום ג' נאמר ב"פ כי טוב, שפעם אחת הוא בשביל מלאכת יום ב' שנגמרה ביום ג'²⁴, שביום ב' הי' רק ההתחלות בין מים למים, משא"כ ביום ג' הי' אז התיקון על זה, ותראה היבשה²⁵, ולכן נאמר

(12) ברכות לו, ב. וש"נ.	(18) נח יא, ד.
(13) עדויות פ"א מ"ה. רמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ב.	(19) ב"ר פל"ח, ח. תנחומא נח כח. וראה סנהדרין קט, א.
(14) ראה סה"ש שם ע' 572 בשוה"ג הא' להערה 60.	(20) בראשית א, ו.
(15) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרע"ח שם ע' שנב. סה"מ ליקוט שם ע' טז. ס"ע מה"ו.	(21) ב"ר פ"ה, א. איכ"ר פ"א, נב.
(16) מג"ע אופן קפא. וראה בחיי פרשתנו שם, כט (הובאו בסה"מ ליקוט שם ע' טז).	(22) בראשית שם, ז.
(17) פרשתנו שם, ב.	(23) שם, י.
	(24) ב"ר פ"ד, ו. ז"ח ט, א (במדרש הנעלם).
	(25) בראשית שם, ט.

אז ב"פ כי טוב. והנה, ענין ההתחלקות בין מים למים הוא השרש לחטא עץ הדעת ודור הפלגה ועד למחלוקת קרח ועדתו²⁶, והתיקון על זה הי' במתן תורה שאז הי' ביטול הגזירה, שזהו החידוש שהי' במ"ת שהי' ביטול הגזירה וההבדלה שבין עליונים ותחתונים²⁷. דהנה²⁸ בתחילה הי' צריך להיות ההתחלקות בכדי שיהי' מציאות היש, דלולא ההתחלקות כשהי' מים במים הי' דיריין אלמין, שזהו ענין עלמא דאתכסיא, וההתחלקות פעלה שיהי' מציאות דעלמא דאתגליא, שיהי' מציאות יש, וכמ"ש²⁹ למצרים ירדתם יצר הרע יש ביניכם, ואין הכוונה שישאר מציאות היש, אלא שהיש גופא יהי' כלי לאלקות, שזהו ע"ד מ"ש ב"פ כי טוב ביום השלישי, כי ההתחלקות הי' ביום הב' והתיקון והגמר ע"ז הי' ביום הג'. וזהו ענין שמחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים, שע"י תורה ומצוות מאחדים רוחניות וגשמיות³⁰, דזהו כל ענין התורה לעשות שלום כו'³¹, שהמצוות ניתנו בדברים גשמיים, והכוונה הוא לעשות מהם כלים לאלקות, ועד"ז הוא בתורה שמוחו הגשמי מתאחד בהתורה שלומד, שמוחו הגשמי מתאחד באלקות³², וזהו ענין התורה לעשות שלום בעולם, שהו"ע חיבור בורא ונברא, שהעולם יהי' דירה לו יתברך³³.

והנה³⁴ ענין שם שמים באותיות הקבלה, הנה שמים הוא ז"א ושם הוא מלכות³⁵, ובפשטות הנה שמים הוא רוחניות ושם הוא עולם הזה, שענין השם הוא הארה בלבד, שאין העצם נמשך³⁶, וזהו ענין שם שמים, יחוד שם ושמים, יחוד ז"א ומלכות. והענין הוא³⁵, דשם קאי על עוה"ז כנ"ל, וכמאמר³⁷ הלך הקב"ה מהלך ת"ק שנה לקנות לו שם, שקאי על עוה"ז, דמהלך בין הארץ לרקיע הוא ת"ק שנה³⁸, הנה הלך מהלך ת"ק שנה לעוה"ז לקנות לו שם, שהו"ע הארה בלבד ולא עצם. וזהו הכוונה של לשם שמים, שהו"ע יחוד גשמיות ורוחניות, שיש מציאות של עולמות והתחלקות שהו"ע שם, והכוונה שיהי' לשם שמים כנ"ל. משא"כ מחלוקת שאינה לשם שמים, היינו שמפריד בין שם ושמים, שנשאר בכחי' מציאות יש, וזהו מחלוקת

26 ראה זח"א יז, א.

27 שמור"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו.

28 ראה סה"מ תרכ"ז ע' א ואילך.

29 שבת פח, סע"ב ואילך.

30 ראה ,,היום יום" ה מנחם אב.

31 רמב"ם סוף הל' חנוכה. וראה זהר פרשתנו

(ח"ג) קעו, ריש ע"ב, גיטין נט, ב. במדב"ר פ"א,

ז. ספרי נשא ו, כו.

32 ראה סה"מ תרצ"ז ע' 254. וש"נ.

33 ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר

פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

34 בהבא לקמן – ראה גם אוה"ת פרשתנו

ע' תרסד. שם ע' תשד"ה. סד"ה כל מחלוקת
שהיא לשם שמים תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו (קה"ת,
תשמ"ט) ע' קמט"קנ).

35 ראה (נוסף להמקומות שבהערה הקודמת)
אוה"ת תולדות (כרך ד) תתיג, ב ואילך. סה"מ
תרע"ח ס"ע ע ואילך. תרח"ץ ע' קמג. ד"ה מה
טובו תשכ"ג (לקמן ע' קעט ואילך).

36 ראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ד) ערך
אוא"ס (ה) ס"ב (ע' תנ ואילך). וש"נ.

37 קה"ר פ"ז, א (ב).

38 חגיגה יג, א. פסחים צד, ב. ירושלמי ברכות

פ"א ה"א.

קרח ועדתו שע"ז אומר שהיא מחלוקת שאינה לשם שמים, שעל עדת קרח נאמר אנשי שם, ואין שם אלא עבודה זרה, שמפרידים בין שם ושמים. וכל זה הוא במחלוקת קרח ועדתו שהיא מחלוקת שאינה לשם שמים. משא"כ מחלוקת הלל ושמאי היא מחלוקת שהיא לשם שמים, והפירוש לשם שמים הוא שהיא מחלוקת כזו שמביאה לידי אחדות והתכללות, שזהו ענין סופה להתקיים. והמעלה בזה הוא שהאחדות נשלם ע"י עבודת ב' הקוין, דהיינו ע"י עבודת הלל ושמאי. והענין הוא, שקשה מתי סופה להתקיים וכנ"ל, אלא הביאור הוא שזה יהי' לע"ל³⁹, שאז יהי' העבודה בב' הקוין של חסד וגבורה, שענינים העלאה והמשכה, שזהו ענין הלל ושמאי⁴⁰, ולכן נקט מחלוקת הלל ושמאי, שזהו השרש על כל המחלוקות של התנאים ואמוראים, שכללות המחלוקת הוא אם להקל או להחמיר, ששמאי מאחר וענינו הוא גבורות לכן הוא מחמיר, משא"כ הלל שענינו חסד לכן הוא מקיל ומתיר, שאינו קשור ואסור בידי החיצונים.

וביאור הענין ע"פ מ"ש בלקו"ת⁴¹ ד"ה כיצד מרקדין, שבית שמאי אומרים כלה כמות שהיא ובית הלל אומרים כלה נאה וחסודה⁴², ששמאי הוא מלשון השם אורחותיו⁴³, שהוא מדייק ומשים על כל דבר ודבר שהו"ע הגבורות, משא"כ הלל הוא מלשון בהילו נרו⁴⁴ שהו"ע הגילוי מלמעלה, ולכן שמאי שהו"ע הגבורות אומר כמו שהוא מצד המטה, כלה כמות שהיא, משא"כ הלל שענינו גילוי מלמעלה הנה מצד הגילוי אפילו חיגרת ואפילו סומא⁴² אומרים כלה נאה וחסודה, וכל זה הוא מחלוקת הלל ושמאי. משא"כ מחלוקת קרח היא אינה לשם שמים, ולכן נאמר בעדת קרח אנשי שם ואין שם אלא עבודה זרה, שהו"ע הפירוד, ועד"ז הי' ג"כ בדור הפלגה, משא"כ מחלוקת לשם שמים הו"ע הביטול. וזהו⁴⁵ המעלה שיש בארץ ישראל על חוץ לארץ, שבחו"ל גזרו על גושה ועל אוריה⁴⁶, משא"כ בארץ ישראל. וזהו שאומרים⁴⁷ שישאל שבחו"ל עובדי עבודה זרה בטהרה, שהביאור בזה⁴⁸ הוא שענין עבודה זרה הוא שמחשב את הממוצעים שעל ידם יורדת ההשפעה מלמעלה, וכמ"ש⁴⁹ ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים, ואין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל⁵⁰, ומחשב אותם למציאות, אבל האמת בזה הוא

46) שבת טו, ריש ע"ב. רמב"ם הל' טומאת מת רפ"א.
 47) ע"ז ח, סע"א.
 48) ראה גם סה"מ מלוקט ח"ג ע' ק ואילך. וש"נ.
 49) ברכה לג, יד.
 50) ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. מו"נ ח"ב פ"י. אגה"ת פ"ו (צו, א). אגה"ק ס"כ (קלא, ב).

39) לקו"ת שם נד, רע"ג.
 40) ראה זח"ג רמה, א. תניא אגה"ק סי"ג. ועוד.
 41) שה"ש מח, סע"ב ואילך.
 42) כתובות טז, סע"ב ואילך.
 43) מו"ק ה, סע"א. סוטה ה, ב.
 44) איוב כט, ג.
 45) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרע"ח שם ע' שנב. סה"מ ליקוט שם ע' יג"ד. ע' מז"ח.

שאינם מציאות בפני עצמם, וכמ"ש הרמב"ם⁵¹ דלא כאותן שמתפללים ומבקשים מהמזלות שישפיעו להן מאחר שהם רק כגרזן ביד החוצב⁵², ואם הוא מחשב את הגרזן הרי אדרבא זהו גרעון, שבאמת אינו מציאות בפני עצמו ועושה אותו למציאות, וכמו"כ בהמזלות כשמחשב אותן הרי מפרידן ממקורן, שזהו ענין שבחו"ל הו"ע עבודה זרה בטרה, שזהו ע"ד מחלוקת שאינה לשם שמים, שמחשבים את הממוצעים למציאות נפרד בפני עצמם. וזהו מחלוקת לשם שמים, שהוא מחלוקת הלל ושמאי, שסופה להתקיים. ועד"ז הוא במשה ואהרן, שמשה פעל מלמטה למעלה, שבכל דבר הי' מדייק אם הוא ע"פ תורה, שזהו ע"ד שמאי שהי' שם כל דבר ואמר כלה כמות שהיא, משא"כ אהרן ענינו מלמעלה למטה, שזהו ע"ד הלל מלשון בהילו נרו שהו"ע הגילוי, וכמו"כ באהרן שקירב גם בריות⁵³, ומשום זה בכו עליו כל בית ישראל⁵⁴, שזהו ענין מה שמשה הו"ע התורה שהוא מלמעלה למטה, ואהרן ענינו תפילה שהוא מלמטה למעלה⁵⁵.

וזוהו ענין שהם וישפה ולע"ל יהי' כדין וכדין⁵⁶, כמבואר בד"ה ושמת⁵⁷ כדכד⁵⁸ שלע"ל יהי' העבודה מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, שהעילוי בזה הוא שבעבודה מלמעלה למטה העליון יורד גם אם התחתון אינו כלי אליו, מ"מ בכחו לירד אליו, ויש מעלה מלמטה למעלה שהוא המשכה בפנימיות, ולע"ל יהי' כדין וכדין, שיהי' המשכה מלמעלה כמו שהוא ויהי' גם בפנימיות, דרוצה אדם בקב שלו וכו'⁵⁹. משא"כ המחלוקת של קרח ועדתו הוא היפך ענין משה ואהרן, לפי שענינו גבורה לבד בלי חסד, שזהו התחלקות שאינה לשם שמים, שרוצה להפריד שיהי' היש מציאות בפני עצמו, וע"ז אומרים שמחלוקת קרח ועדתו אין סופה להתקיים, שאין זה ענין של קללה ח"ו, אלא אדרבה מצד הענין של כל ידח ממנו נדח⁶⁰, הנה יתברר גם ענינו של קרח, שיעשה תשובה, ועי"ז יגיע למדריגה עליונה יותר, שזוהי מעלתו של תשובה, שמענין שמנגד לקדושה מהפכין אותו להיות כלי לאלקות, וכמ"ש⁶¹ מוריד שאול ויעל, וכמו"כ הי' כאן במחלוקת קרח שעיי"ז ניתוסף בכהונת אהרן, וכמ"ש⁶² ואני הנה נתתי לך, וכמ"ש בספרי⁶³ משל שנשברה רגל פרתו לטובתי, וכדוגמת ההתחלקות בתחילת הבריאה שהי' התחלקות בין מים עליונים

51) הלי' ע"ז בתחלתו.

52) ע"פ ל' הכתוב – ישעי' י, טו.

53) אבות פ"א מי"ב.

54) חקת כ, כט ובפרש"י. אדר"נ פי"ב מ"ג. ועוד – הובאו בתו"ש עה"פ (אות רד ואילך).

55) אוה"ת מסעי ע' אישנח. סה"מ תרל"ג ח"א

ע' קנח. תרנ"ג ע' קעה. ועוד.

56) ב"ב עה, א.

57) ישעי' נד, יב.

58) לקו"ת פ' ראה כו, א. שם כה, ב.

59) ב"מ לה, רע"א.

60) ע"פ ל' הכתוב – שמואל"ב יב, יב.

61) שמואל"א ב, ו. וראה סנהדרין קח, א (במשנה). מאמרי אדה"ד תקס"ה ח"ב ע' תתנח.

62) פרשתנו יח, ח.

63) ראה ירושלמי הוריות פ"ג ה"ד. ויק"ר פ"ה,

ד. פרש"י ד"ה אשר ישיבו כו' – זבחים מד, ב.

למים תחתונים שעי"ז נעשה ב"פ כי טוב, שהו"ע התשובה, וכמו"כ הי' כאן שעי"ז הי' כמ"ש בספרי⁶⁶ כתב וחתם והעלה בערכאין⁶⁵.

65) חסר הסיוס. המו"ל.

64) עה"פ פרשתנו שם – הובא בפרש"י עה"פ.

בס"ד. ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשל"א

הנחה בלתי מוגה

ויקח קרח¹, ותרגם אונקלוס (ומובא בפירש"י²) ואתפלג קרח, ואיתא בזהר³ שמחלוקת קרח הי' על ענין לאכללא שמאלא בימינא, דקרח רצה להפריד שמאלא מימינא, ועוד יותר, למעבד חליפא דימינא לשמאלא, היינו שקו השמאל יהי' למעלה מקו הימין. וזהו ואתפלג קרח, שענינו של קרח הי' ענין הפילוג והמחלוקת כו'.

והנה אחר אריכות הסיפור דמחלוקת קרח ואחר שותפתח הארץ וגו'⁴, כתוב בפרטות על דבר עבודת הלויים, וילוו עליך וישרתוך וגו'⁵, ושמרו את משמרת אהל מועד וגו' וזר לא יקרב אליכם⁶. ואינו מובן, הלא כבר כתוב לעיל בפ' בהעלותך⁷ (וגם קודם לזה⁸) שנתונים המה לאהרן ובניו, ולכן הלויים יחנו סביב למשכן העדות, ולא יהי' קצף גו' ושמרו הלויים משמרת משכן העדות⁹, וא"כ מהו טעם הכפלת הענין. דבשלמא בענין הכ"ד מתנות כהונה, הרי מפרש כאן פרטים שלא נכתבו לפני¹⁰, אבל בענין בני לוי שילוו עליך וישרתוך, הלא כל הפרטים כבר מפורשים מקודם, וא"כ הרי מאליו מובן שלאחרי שנתבטלה מחלוקת קרח, נשאר הענין כמו שהי' לפני המחלוקת, וא"כ לכל היותר הי' צריך להזכיר הענין בקיצור, ולא יזוה צורך נכפל עוד הפעם כל הענין. ומובן מזה שעיקר מחלוקתו של קרח הי' על ענין וילוו עליך וגו', ולכן לאחרי שנתבטלה טענת קרח נכתב עוד הפעם בפרטיות.

והנה לכאורה צריך להבין, קרח שפיקח הי'¹⁰, למה רצה לאחלפא שמאלא בימינא, שקו השמאל יהי' למעלה מקו הימין, הלא ימין הו"ע הקירוב וההשפעה כו' ושמאל דוחה כו'¹¹, ולמה ירצה לאחלפא וכו', שקו השמאל יהי' למעלה מקו הימין.

ומבואר בזה¹², דהנה ישנם בחינות ימין ושמאל בכל המדריגות, עד כמו שהם בשרשם, שהו"ע צמצום ואור או צמצום וקו. ועד"ז בעבודת האדם למטה, ישנה העבודה בקו הימין והעבודה בקו השמאל, והו"ע תומ"צ ותפילה. דתורה

(1) ריש פרשתנו (קרח טז, א).

(2) עה"פ.

(3) ריש פרשתנו (ח"ג קעו, א).

(4) פרשתנו שם, לב.

(5) שם יח, ב.

(6) שם, ד.

(7) ח, יט.

(8) במדבר ג, ט"י.

(9) שם א, נג. וראה פרש"י שם.

(10) תנחומא פרשתנו, ה. במדבר"ר פ"ח, ח.

פרש"י פרשתנו טז, ז.

(11) ראה סוטה מז, א. וש"נ.

(12) אוה"ת פרשתנו ע' תשכא ואילך. לתהלים

(יהל אור) ע' קצ. וראה גם אוה"ת שם ע' תרפו.

ומצוות ענינם הוא בקו הימין, המשכה מלמעלה למטה, ותפילה הוא בקו השמאל, העלאה מלמטה למעלה (ועם היות שלפעמים מבואר שזהו ההפרש בין תורה ומצוות, דמצוות הם בקו הימין ותורה בקו האמצעי, הנה בכללות שניהם (תורה ומצוות) נכללים בקו הימין). והנה ממאמר ר' יוחנן¹³ ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו, שהוא סברא בקדושה, נמשך בריבוי השתלשלות וכו' טענת קרח לאחלפא שמאלא בימינא. דהנה מעלת התפילה הוא מצד ענין ההעלאה מלמטה למעלה (ופירוש מעלה ומטה ברוחניות אינו במקום, אלא במעלה וחשיבות ברוחניות ובקדושה¹⁴), דכשהתחנות עולה למעלה, הרי הוא נעשה עי"ז בדרגת עליון. משא"כ בענין ההמשכה מלמעלה למטה, עם היות דכשהעליון יורד למטה הרי הוא פועל בירור וזיכוך התחנות, מ"מ הרי התחנות נשאר בדרגת מטה. וכמו שנראה במוחש, דבעבודת התפילה, גם כשהוא בקטנות, הרי בשעה זו עכ"פ אין לו שייכות לגשמיות, ועאכו"כ כשעבודת התפילה היא כדבעי למהוי¹⁵. אבל בתורה, ועאכו"כ במצוות, הרי השייכות שלו לגשמיות נשאר כמקודם. וגם כשמכוון כל הכוונות, שע"ז נעשה מרכבה, דהיד המחלקת צדקה נעשית מרכבה למדת החסד¹⁶, והמרכבה אין לה שום רצון לעצמה, וכל ענינה רק להשלים רצון הרוכב, עכ"ז נשאר היד יד גשמית כמקודם, הגם שנתבררה ונזדככה. משא"כ ע"י התפילה, הנה אם הוא מכוון עכ"פ הכוונה כללית דדע לפני מי אתה עומד¹⁷ (דבלאו הכי אינה תפילה, כמו שפסק הרמב"ם¹⁸), הנה כל חד וחד לפום שיעורא דילי' ולפי מדרגתו וכו', נעתק מחומריותו, ולעיתים קרובות גם מגשמיותו.

וזה הי' טענת קרח, דע"ד שנתבאר בענין תומ"צ ותפילה, שדוקא ע"י התפילה שהו"ע ההעלאה נעתק מגשמיותו כו', הנה עד"ז הוא בכללות ההשתלשלות, יש קדימה ומעלה בקו השמאל דוקא. דאע"פ שכדי שיהי' כללות ההתהוות והנהגת העולמות, כולל ענין נתינת התורה ובנין המשכן והעבודות שבמשכן וכו', הרי זה ע"י כי אמרתי עולם חסד יבנה¹⁹, אבל מ"מ הרי עוד לפני"ז הי' צריך להיות ענין הצמצום, דהלא קודם הצמצום לא הי' מקום לעמידת העולמות²⁰, וכדי שיוכל להיות התהוות העולמות שהתורה ומצוות וכו' יהיו בתוך עולמות אלו, הוא דוקא ע"י הצמצום, והוא ענין ברישא חשוכא והדר נהורא²¹. וגם כמו שנמשך בעולם למטה,

על הרמב"ם שם. לקר"ש ח"ב ע' 117-8 ובהערה 36 שם. שיחת ש"פ צו תשמ"ו (סה"ש ח"ב ע' 937 ואילך. התוועדות ח"ב ע' 791 ואילך).

19) תהלים פט, ג. וראה שעהיה"א ספ"י. ובכ"מ.

20) ע"ח שער (יא) עגולים ויושר ענף ב. אוצרות חיים ומבוא שערים בתחלתם.

21) שבת עז, ב. וראה לקו"ש ח"י ע' 11-12.

13) ברכות כא, א. וש"נ.

14) ראה רמב"ם הלי' יסוה"ת פ"ב ה"ו. מר"נ ח"א פ"ח.

15) ראה כתובות סז, רע"א.

16) ראה תניא פכ"ג (ב), (ב).

17) ראה ברכות כח, ב.

18) הלי' תפלה פ"ד הט"ו. וראה ח"י ר"ח הלי'

הנה הסדר הוא ויהי ערב ויהי בוקר²², דברישא חשוכא והדר נהורא. וא"כ הרי שמאל הוא למעלה מימין, דבכדי שיהי' כללות ענין העבודה הרי זה דוקא ע"י הקדמת הצמצום. ועד"ז בעבודה, דאין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש²³, שצ"ל כובד ראש לפני התפילה, דענין התורה הוא רק לאחר התפילה²⁴, וכל שכן לאחר הכובד ראש שלפני התפילה. וזה הי' טענת קרח מדוע תתנשא וגו'²⁵, והיינו שהלויים הם טפלים לכהנים, דהרי עבודת הלויים הוא בשיר, דלויים לארמא קלא²⁶ שזהו ענין התפילה שענינה העלאה, קו השמאל, וכהנים הם בקו הימין שהו"ע ההמשכה²⁷, דאהרן הוא אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה²⁸, שהו"ע קו הימין כו', וא"כ הרי לוי צ"ל למעלה מכהן, ולכן טען קרח מדוע יתנשא הכהנים על הלויים, הרי הלויים הם בחי' קו השמאל, שהו"ע ההעלאה, שלמעלה מכהנים שענינם המשכה.

ועל זה ענה לו משה בוקר ויודע הוי' וגו'²⁹, דעיקר הענין הוא בוקר ואור, ולכן ציוה לו להמתין עד הבוקר. שלכאורה אינו מובן, מכיון שכל הענין הי' בדרך הוראת שעה, דהלא כללות הקרבת הקרבנות ובפרט קטורת צריך להיות דוקא ע"י כהנים ויש לה זמן מסויים, דהקטרת הקטורת הוא בבוקר ובין הערבים, ובשיעור מסויים³⁰, וכאן היתה הקטרת הקטורת ע"י ר"נ איש שאינם כהנים, וא"כ למה הי' צריך להמתין עד הבוקר, הלא בלאו הכי הי' זה רק הוראת שעה. אלא שענין בוקר ויודע הוא, דכשיבא הבוקר והאור בפועל, אז תראה מעלת הבוקר (שאין זה בוקר שבא לאחר החושך והלילה, אלא שהוא בוקר) שהוא למעלה מהחושך, ואדרבה כל כוונת החושך הוא בשביל הבוקר והגילוי. ועד"ז למעלה, הנה אף שהצמצום קודם להגילוי, הרי כל ענין הצמצום הוא בשביל הגילוי, וא"כ מכיון שסיבת הצמצום הו"ע הגילוי, הרי כל סיבת איזה דבר הוא קודם ולמעלה מהמסובב ממנו.

והנה כתיב³¹ מזמור לאסף א-ל אלקים הוי' דיבר ויקרא ארץ, ואיתא בזהר³² שג' שמות אלו הם חסד גבורה תפארת, וברשימות הצמח צדק³³ מבאר שג' בחינות אלו נמשכים מחג"ת שבעולם, בחי' גנוזות, דא-ל הוא בחי' חסד כמ"ש³⁴ חסד א-ל וגו', ואלקים הוא בחי' גבורה שהו"ע הצמצום, והוי' הוא המשכת הקו, שהוא בחי'

(29) פרשתנו שם, ה.
 (30) ראה רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג ה"א ואילך.
 (31) תהלים נ, א.
 (32) ח"ג סה, ב.
 (33) לתהלים עה"פ (נסמן לעיל הערה 12).
 אוה"ת פרשתנו ע' תשכא ואילך.
 (34) תהלים נב, ג.

(22) בראשית א, ה. ובכ"מ.
 (23) ברכות ל, ב (במשנה).
 (24) ראה ברכות ה, ב ובפרש"י. לקו"ת ברכה צו, ב.
 (25) פרשתנו טז, ג.
 (26) זח"ג לט, א.
 (27) ראה זהר שם.
 (28) אבות פ"א מי"ב.

קו האמצעי שרשו מתפארת הנעלם. והנה אסף בן קרח הבין דהגם דשם אלקים הוא קודם להוי', שהצמצום הוא קודם הגילוי, אבל בחי' א-ל קודם לאלקים, היינו שתחילת ושרש הכל הוא בחי' חסד והגילוי שלמעלה מגבורה. וגם הקו שהוא בחי' הוי' שרשו למעלה מאלקים, כי כל כוונת הצמצום הוא בשביל הגילוי, אלא שהוצרך להיות בחי' הצמצום בכדי שיהי' קו דק כו', אבל אח"כ נמשך בהקו תוספת אורות למעלה גם מבחי' א-ל שהוא בחי' חסד, דהגם ששם הוי' שהוא בחי' הקו הוא שם השלישי כו', מ"מ בשרשו הוא למעלה יותר וכו'. וזהו מ"ש לאחרי מחלוקת קרח וילוו עליך גוי, והיינו שצ"ל ב' הקצוות, דהן אמת שצ"ל לויים שהוא ענין הגבורות, ועד"ז למעלה צ"ל ענין הצמצום, שבכדי שיהי' ההשתלשלות באופן כך וכך כפי שעלה ברצונו, צ"ל תחילה ענין הצמצום, אבל לאידך גיסא כל ענינם הוא וילוו עליך וישרתוך, שהם תפלים לכהנים, ועד"ז למעלה שכוונת הצמצום הוא בשביל הגילוי כו'. וזהו גם ענין השוב שאחר הרצוא, וכמבואר³⁵ בענין נדב ואביהוא שני בני אהרן, דעם היות שעבודתם היתה עבודה נעלית ביותר, בקרבתם לפני הוי' בכלות הנפש כו', וכמו שמבאר אדמו"ר הזקן³⁶ כל הלשונות שכתב האור החיים³⁷, הנה מ"מ אין זה תכלית הכוונה, וצריך להיות אח"כ בחי' השוב בהמשכה מלמעלה למטה.

והנה בחי' המשכה זו דהכהנים כו', ואשר הלויים תפלים לכהנים, נמשך ומתבטא בהכ"ד מתנות כהונה שהם דברים תחתונים גשמיים, שזהו מה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים³⁸ דוקא, והוא ע"י עבודה בהדברים גשמיים דוקא, וזה נעשה הקדמה קרובה לכהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם³⁹, בכנין בית המקדש השלישי בקרוב ממש.

לקו"ש ח"ג ע' 988 ואילך. חכ"ז ע' 119. חל"ב ע' 98 ואילך.

(37) ר"פ אחרי (טז, א ד"ה א"י עז"ה).

(38) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

(39) ל' חז"ל – יומא נג, א. ובכ"מ.

(35) ראה ד"ה וידבר גוי אחרי מות תשכ"ב (סה"מ ויקרא ע' קעז ואילך). וש"נ.

(36) ד"ה כתוב באוה"ח במאמרי אדה"ז אתהלך – לאזניא ס"ע לג"ד. ד"ה וכל הלבבות במאמרי אדה"ז על מארו"ל ע' תכה ואילך. וראה גם מקומות שנשמנו בסה"מ ויקרא ע' קמג הערה 65.

בס"ד. ש"פ קרח, א' דר"ח תמוז ה'תשל"ג

והנה פרח מטה אהרן גו' ויגמול שקדים¹, ומבואר בלקו"ת ד"ה זה², דהטעם שגמל שקדים דוקא הוא כי שקדים הם ממהרים להגמר יותר מכל הפירות³ [ומוסף בלקו"ת שם⁴, שלכן נקראים בשם שקדים מלשון שקידה ומהירות, כמ"ש⁵ מקל שקד גו' כי שוקד אני על דברי לעשותו. ויש לומר, שהכוונה בהוספה זו היא לרמז דהמהירות שבשקדים הוא ענינם, וכידוע⁶ ששמו של דבר מורה על ענינו], ולכן רומזים על הכהונה, כי ההשפעות הנמשכות ע"י אהרן הכהן [אהרן אותיות נראה⁷] הן במהירות. ועד"ז הוא בנוגע לכל הכהנים בני אהרן, דכשהכהנים מברכים את העם, נמשכת השפע למטה במהירות גדולה בלי עיכובים (כדלקמן סעיף ז).

ב) והענין הוא⁸, דשורש כל ההשפעות הוא ממדת חסדו ית', חסד דאצילות. ובכדי שיומשכו מהחסד שבאצילות השפעות גשמיות, בני חיי ומזוני, הוא ע"י שהחסד יורד ומשתלשל בכל המדרגות שמאצילות ועד עשי'. ובכל המשכה ממדרגה למדרגה יש דין ומשפט, אם תומשך השפע בהמדרגה שלמטה או שתשאר בהמדרגה שלמעלה. וזהו שמתפללים ומבקשים בכל יום רפאנו, ברך עלינו, אף שמזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה ועד יוהכ"פ⁹ (והכוונה במזונותיו כאן היא לכל ג' הענינים דבני חיי ומזוני¹⁰), כי הכתיבה וחתימה טובה שבר"ה ויוהכ"פ הוא המשכת החסד במלכות דאצילות, ובכדי שתהי' השפעת החסד בענינים גשמיים הוא ע"י ירידת והתלבשות החסד דמלכות דאצילות בהחסד דבריאה, ולאח"ז בהחסד דיצירה ודעשי'. וזהו אדם נידון בכל יום¹¹, אף שכבר נגמר דינו

(1) פרשתנו (קרח) יז, כג.

(2) סוף פרשתנו (נה, ג ואילך). וראה גם סהמ"צ להצ"צ מצות ברכת כהנים (דרמ"צ קיב, א-ב). אוה"ת נשא כרך ו ס"ע א'תשמא ואילך.

(3) קה"ר עה"פ (יב, ז) וישב העפר – הובא בלקו"ת שם. וראה גם פרש"י עה"פ פרשתנו שם. ובכ"מ.

(4) ועד"ז בסהמ"צ להצ"צ שם.

(5) ירמ"י א, יא-יב. וראה מפרשים שם. קה"ר שם. ובכ"מ. – נסמנו בלקו"ש חכ"ג ע' 117 הערה 34. חיי"ח ע' 388 הערה 70.

(6) ראה עשהיהו"א פ"א. תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) סימן א'.

(7) זח"ג קג, א. לקו"ת וסהמ"צ שם. ובכ"מ.

(8) בהבא לקמן ראה לקו"ת וסהמ"צ שם. וראה גם סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע כשיטהר (דרמ"צ קו, א ואילך). סידור ופיה"מ שבעה"מ 18. קונטרס ומעין סוף מאמר יז ואילך.

(9) ביצה טז, א.

(10) כ"ה בקונטרס ומעין שם מאמר כא בתחלתו.

(11) ר"ה טז, א. וראה לקו"ת שם, דגם לדעת ר' יוסי (ר"ה שם) דאדם נידון בכל יום [וכן לדעת ר' נתן (ר"ה שם) דאדם נידון בכל שעה] – עיקר הדין הוא בר"ה, וכן לאידך, שגם לרבנן דפליגי אר' יוסי

בר"ה וביהכ"פ, כי הדין שבר"ה וביהכ"פ הוא שיומשך החסד להאדם במלכות דאצילות, והדין שאדם נידון בכל יום הוא, אם הוא ראוי שהחסד שנמשך כבר על נפשו למעלה בר"ה ויהכ"פ ירד ויומשך (בבריאה יצירה ועשי' עד שיומשך) למטה בעוה"ז הגשמי, או שישאר החסד למעלה ויוסיפו לו תענוג למעלה. ולכן מתפללים בכל יום רפאנו וברך עלינו וכו', שהחסד שנקצב לו בר"ה וביהכ"פ יומשך למטה בעוה"ז הגשמי, ובעוה"ז עצמו – בענינים גשמיים. ועוד ענין בהדין שבכל יום¹², דכיון שהחסד שלמעלה הוא חסד רוחני, הרי גם לאחרי הפס"ד שיומשך למטה בעוה"ז, יש דין ומשפט באיזה ענין יומשך החסד. ולכן תיקנו להתפלל כל יום י"ב ברכות אמצעיות שיש בהן שאלת כל צרכי האדם וצרכי הציבור כולן¹³.

ג) והנה עיקר הדין ומשפט באיזה ענין יומשך החסד הוא כשהחסד שנקצב לו בר"ה וביהכ"פ הוא חסד מצומצם ביותר, שאינו מספיק שיומשכו ממנו כל ג' הענינים דבני חיי ומזוני אלא רק שנים מהם או אחד מהם, שאז יש דין ומשפט אם השפעת החסד תהי' בבני או בחיי או במזוני. ותפלת הצדיק מועלת להחליף מענין לענין¹⁴. [וכהסיפור ע"ד הבעש"ט, שבאו אליו חשוכי בנים לבקשו שיתפלל לה' שיהי' להם בנים, והאיש ההוא הי' עשיר גדול, ואמר הבעש"ט שבאם הם מסכימים שיהיו עניים יהי' להם בנים. וכשקיבלו עליהם, נולדו להם בנים ונעשו עניים. והיינו שהבעש"ט ראה שהחסד שנקצב להם לא יספיק על בנים ועושר יחד, וע"י תפלתו פעל להחליף השפעת החסד מעשירות לבנים¹⁴]. ויש לומר, שאז [כשהחסד הוא מצומצם שאינו מספיק על כל הענינים דבני חיי ומזוני], הדין ומשפט הוא ביותר. ובכדי שיוחלף החסד מענין לענין הוא דוקא ע"י תפלת צדיק. אבל בכללות גם כשהחסד מספיק לכל ג' הענינים דבני חיי ומזוני, יש דין ומשפט בכל יום בנוגע לכל השפעה פרטית, ולכן מתפללים בכל יום י"ב ברכות אמצעיות שיש בהן שאלת כל הדברים.

ד) וצריך להבין, הרי הדין שבר"ה ויהכ"פ הוא על האדם כמו שהוא למטה (נשמה בגוף) [ובפרט לפי המובא בלקו"ת¹⁵ מהגהות מיימוני¹⁶ שאדם נידון בר"ה אלא בעניני עוה"ז], והדין ומשפט הוא (לא רק בנוגע להשפעת החסד בכלל,

(ר"ה שם), יש דין בכל יום – שלכן מבקשים בכל יום הבקשות שבשמו"ע. וראה בארוכה קונטרס ומעין מאמר כ' ואילך. וראה שם מאמר כב בסופו, דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. וראה לקו"ש ח"ט ע' 375 ואילך.

12) ראה קונטרס ומעין שם מאמר יט בסופו.

13) רמב"ם הלי' תפלה פ"א ה"ד.

14) קונטרס ומעין שם. וראה גם סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע כשיטהר שם (קז, ב).

15) דרושים לר"ה נט, ב.

16) לרמב"ם הלי' תשובה פ"ג אות א (בשם הרמב"ן בשער הגמול שלו).

אלא גם) בנוגע להפרטים¹⁷ [וכדמוכח גם מזה שבהתפלות דר"ה ויוהכ"פ מבקשים גם על ענינים פרטיים], ואעפ"כ אדם נידון בכל יום באיזה ענין יומשך לו החסד שנקצב עליו בר"ה ויוהכ"פ, ויתירה מזו, שהוא נידון אם ההשפעה שנקצבה לו תומשך בעוה"ז או שיוסיפו לו תענוג וכו' למעלה.

(ה) ויובן זה ע"פ מ"ש בסידור¹⁸ עה"פ¹⁹ יום ליום יביע אומר, שבימי החול ישנם כמה עיכובים בהמשכת ההשפעה למטה, וביום השבת, המשכת ההשפעה היא במהירות, יביע אומר, יביע לשון מהירות²⁰. ומבואר שם²¹, דזה שבימי החול אפשר שההשפעה תתעכב ולא תומשך למטה, הוא כמשל אדם שדן בשכלו על איזה דבר אם ראוי לעשותו אם לאו ובא למסקנא והחלטה שראוי לעשותו, ואעפ"כ אפשר להיות שזה ישאר בשכלו ולא יבוא במעשה בפועל. ויתירה מזו, שכאשר הדבר נוגע למעשה בפועל הוא שוקל בדעתו עוד פעם אם לעשות בפועל כפי שהחליט בשכלו. דהגם שהחלטה בשכל היתה שראוי לעשות הדבר, מ"מ, כיון שהעשי' שנגרשה אצלו בהחלטת שכלו היא עשי' כמו שכלולה בשכל, לכן, כשבא הדבר לידי מעשה בפועל, מעשה כמו שהוא בפ"ע (נפרד מהשכל), צריך להתייעץ ולדון בשכלו עוד פעם אם לעשות כן בפועל. ובפרטיות, שני ענינים בזה²². שהחלטת השכל (שראוי לעשות הדבר) אינה מחייבת את המעשה, דכיון שהמעשה הכלול בשכל והמעשה בפועל (כמו שהוא בפ"ע נפרד מהשכל) הם שני ענינים, לכן אפשר שהחלטה השכלית לא תביא אותו למעשה, היינו שלא יחשוב אפילו בנוגע למעשה בפועל. ויתירה מזו, שגם כשיחשוב עד"ז, אפשר להיות אצלו סברא שלא לעשות, וצריך לדון עוד פעם.

והנה הסדר דשלשה לבושי הנפש הוא מחשבה דיבור ומעשה²³. ובכדי שתהי' ההמשכה מהשכל (או מהמדות) למעשה הוא ע"י המחשבה והדיבור²⁴. והמחשבה שעל ידה נמשך (הדיבור) המעשה היא שחושב איך לעשות. וכיון שמחשבה זו היא נפרדת מהשכל [שהמחשבה שהיתה אצלו תחלה, כשדן בשכלו

17) ובקונטרס ומעין שם מאמר כא בתחלתו „דבר"ה ויוהכ"פ נגמר פרטי עניני האדם על כל השנה לחיים כו' וכן לכל המאורעות שלו“.

18) סידור עם ד"א ח"ק, ב ואילך. וראה בארוכה פירוש המילות לאדהאמ"צ פכ"ו ואילך (יד, סע"ג ואילך). וראה לקו"ת פרשתנו ד"ה זה (נו, א) „ועמ"ש במ"א ע"פ יום ליום יביע אומר“.

19) תהלים יט, ג.

20) ראה זח"ב קלו, ב (ובנצו"א שם) – הובא בלקו"ת, סידור ופיה"מ שם.

21) סידור שם (קפ, ד). פיה"מ שם פכ"ז.

22) כ"ה להדיא בפיה"מ שם (טו, ג).

23) תניא פ"ד. שעהיזה"א פ"ח (פה, ב). ובכ"מ.

24) שעהיזה"א שם.

והחליט שראוי לעשות, היתה בטילה להשכל (לדיון השכל ולהחלטתו), וענינה של המחשבה הוא רק שעל ידה נרגש השכל. משא"כ המחשבה איך לעשות הוא מהות בפ"ע שנפרד מהשכל, לכן, ההמשכה²⁵ מהחלטת השכל להמחשבה לעשות היא ע"י עיכוב, בשני ענינים הנ"ל. שהחלטת השכל אינה מחייבת את המחשבה, ויתירה מזו, שבכדי להמשיך הענין במחשבה, צריך לדון עוד פעם. ועד"ז הוא בהמשכה ממחשבה לדיבור, דכיון שהדיבור הוא למטה ממחשבה, דמחשבה היא לעצמו והדיבור הוא לזולתו, לכן, ההמשכה שממחשבה לדיבור היא ע"י עיכוב. וגם בזה שני ענינים הנ"ל. דהמחשבה (מצד עצמה) אינה מחייבת את הדיבור, שאפשר שישאר הענין במחשבתו ולא יחשוב אפילו אם לדבר בזה, ויתירה מזו, שבנוגע לדיבור (גם כשחושב אם לדבר) יש אצלו ספק והוא צריך להתייעץ ולדון על זה. דכיון שמחשבה היא לעצמו ודיבור הוא לזולתו, לכן, גם לאחר שהחליט בנוגע למחשבה, הוא מסופק עדיין אם להביא זה גם בדיבור, לגלות לזולתו. ועד"ז הוא בהמשכה מדיבור למעשה, דכיון שהמעשה נפרד יותר מהדיבור, לכן ההמשכה מדיבור למעשה היא ע"י עיכוב, בשני ענינים הנ"ל. שהדיבור אינו מחייב את המעשה, ושבכדי להמשיך מדיבור למעשה, צריך להתייעץ ולדון עוד פעם. וע"פ הידוע²⁶ שמחשבה ודיבור שייכים זל"ז, דאותם האותיות שהיו תחלה במחשבה נמשכים אח"כ בדיבור, משא"כ המעשה הוא ענין בפ"ע, יש לומר, שהעיכוב בהמשכה מדיבור למעשה (בנוגע לשני ענינים הנ"ל) הוא עיכוב גדול יותר מהעיכוב בהמשכה ממחשבה לדיבור.

ו) ועד"ז הוא בהנמשל למעלה, דהדין ומשפט שבר"ה ויוהכ"פ הוא המשכת החסד במלכות דאצילות (כנ"ל סעיף ב'), וידוע²⁷ שאצילות ובי"ע הם דוגמת כחות הפנימיים (שכל ומדות) וג' הלבושים מחשבה דיבור ומעשה, ולכן, אף שהדין ומשפט שבר"ה ויוהכ"פ הוא בנוגע להשפעה בעוה"ז הגשמי, מ"מ, כיון שכללות האצילות (גם המלכות דאצילות) הוא דוגמת כחות הפנימיים שלמעלה ממחדומ"ע, הכתיבה וחתומה טובה שבר"ה ויוהכ"פ שיומשך שפע גשמי היא דוגמת החלטת השכל שראוי הדבר לעשותו, שהמעשה (כמו שהוא בהחלטת השכל) כלול בהשכל, ובכדי שתומשך ההשפעה בעולם העשי' [ובפרט בעוה"ז הגשמי] צריכה להיות תחלה ההמשכה בעולם המחשבה (בריאה) ועולם הדיבור (יצירה). וההמשכה ממלכות דאצילות לבריאה, ועד"ז מבריאה ליצירה, ומכש"כ מיצירה לעשי', הוא ע"י עיכוב, בשני ענינים הנ"ל, כנ"ל.

25) בהבא לקמן ראה סידור ופיה"מ שבהערה 21.

26) לקו"ת ר"פ בלק, ובכ"מ.

27) תו"א ר"פ וארא, ובכ"מ.

ועפ"ז יש לבאר, שיכול להיות שהשפע שנקצב בר"ה ויוהכ"פ יומשך ברוחניות ועד שאפשר שהמשכה ברוחניות תהי' בג"ע, אף שהדין דר"ה ויוהכ"פ הוא בנוגע להשפעה גשמית, כי באצילות, ועד"ז בכריאה ויצירה, גם ענינים הגשמיים שדנים עליהם הם כלולים ברוחניות, בדוגמת המעשה שבהחלטת השכל, ועד"ז במחשבה ודיבור, שהמעשה כלול בהשכל. וזהו גם שבכל יום יש דין ומשפט באיזה ענין יומשך החסד, אף שהדין ומשפט שבר"ה ויוהכ"פ הוא בנוגע לכל הפרטים, כי הענינים דעשי' כמו שהם בשרשם באצילות, ועד"ז בכריאה ויצירה, הם מופשטים מצויר גשמי, ולכן, יש דין ומשפט באיזה אופן תצטייר ההשפעה בגשמיות.

ז) והנה²⁸ העיכוב שיכול להיות בהמשכה ממדריגה למדריגה הוא כשהרצון שלו בהדבר הוא מצד השכל. משא"כ כשהרצון הוא לפי שיש לו תענוג בזה, ובפרט כשיש תענוג עצמי שלמעלה מהשכל, אזי, ההמשכה מהרצון עד להמעשה היא במהירות, בלי עיכוב. דכשעולה ברצונו לרצות בהדבר, פועל הרצון מיד על השכל, שיבין בשכלו שראוי לרצות בהדבר, ומהשכל נמשך מיד להמחשבה ומהמחשבה לדיבור ומדיבור למעשה. וכל המשכות אלה הם במהירות בלי עיכוב. ושני ענינים בזה. שלאחרי שהחליט בשכלו כללות הענין אינו צריך להתייעץ ולדון אם ראוי לחשוב לדבר ולעשות. ויתירה מזו, שכל המשכות אלה [מהשכל למחשבה, מהמחשבה לדיבור ומדיבור למעשה] הם באופן דבדרך ממילא, כי מצד גודל הרצון והתענוג בהדבר לא ישקוט ולא ינוח עד שיהי' הדבר במעשה בפועל.

ועד"ז הוא בהנמשל למעלה, דכששורש ההמשכה הוא מבחינת רב חסד שלמעלה מהשתלשלות, אזי, נמשכת ההשפעה למטה, ע"י הדרגות דכל סדר ההשתלשלות, במהירות גדולה בלי עיכובים²⁹. דנוסף לזה שבהמשכה זו אין דינים שיעכבו ההמשכות שמדריגה למדריגה²⁹, הנה גם ההמשכות עצמם הם באופן דבדרך ממילא. וזהו שההמשכה דברכת כהנים היא במהירות, כי ההמשכה דברכת כהנים היא מלמעלה מהשתלשלות [כמבואר במק"א³⁰ שבברכת כהנים יש גם המעלה דתפלה, שע"י התפלה נמשך רצון חדש שלמעלה מהשתלשלות], ולכן ההמשכה היא במהירות.

ח) ויש להוסיף עוד ענין בהמעלה דברכת כהנים, שההמשכה דברכת כהנים היא מלמעלה מעלה ביותר [וכנ"ל ששורש ההמשכה היא למעלה מהשתלשלות] עד למטה מטה ביותר [וכנ"ל שההמשכה דברכת כהנים היא גם לאלה שמצד מדת

28) בהבא לקמן ראה פיה"מ שם פכ"ח (טז, ב"ג).

29) לקו"ת פרשתנו שם (נה, ד ואילך). סה"מ"צ להצ"צ שבהערה 2 (קיב, ב).

30) ד"ה ריב"ל כל כהן שמברך כו' תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט בתחלתו). ד"ה כה תברכו תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ס"ע שטו ואילך). לקו"ש ח"י ס"ע 38 ואילך, ובהנסמן שם.

הדין אינם ראויים]. וכיון שהמשכה דברכת כהנים היא במהירות ואינה מתעכבת, לכן, כשהשפעה נמשכת למטה היא בריבוי גדול. ועפ"ז יש לבאר המשך הענינים בהדרוש שבלקו"ת³¹, שלאחרי שמבאר שהמשכה דברכת כהנים היא במהירות, מביא דרשת רז"ל³² עה"פ³³ יברכך ה' וישמרך, יברכך בממון כו' יברכך בכנים כו' וישמרך מן המזיקים, דלכאורה אינו מובן, הרי בדרשת רז"ל הנ"ל מבואר רק מהי המשכה (ברכה בממון ובכנים ושמירה מן המזיקים), ובלקו"ת מביא דרשה זו לענין שהמשכה היא במהירות, ויש לומר הביאור בזה, דיברכך בממון ובכנים מורה על ריבוי ההשפעה שהשפעה היא בכל הענינים דבני חיי ומזוני [דביברכך בממון נכלל גם הברכה על חיי, דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב³⁴], וענין וישמרך מן המזיקין מורה שהמשכת ההשפעה היא למטה מטה ביותר, אפילו למקום שצריך לשמירה מן המזיקין, והחיבור דשני ענינים אלה, שגם כשהשפעה נמשכת למטה מטה (וישמרך מן המזיקין) היא בריבוי גדול (יברכך בממון ובכנים), הוא לפי שהמשכה היא בבמהירות ואינה מתעכבת.

ט) ויש לומר, דהגם שברכת כהנים היתה לפני שפרח מטה אהרן ויגמול שקדים, כמ"ש³⁵ וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם ופרש"י ויברכם ברכת כהנים [וגם אז היתה המשכה דברכת כהנים במהירות], מ"מ, לאחרי שפרח מטה אהרן ניתוסף עילוי בזה. כי כיון שהענין דפרח מטה אהרן גו' ויגמול שקדים בא ע"י הערעור על הכהונה, הרי זה³⁶ דוגמת שטר שיצא עליו ערעור והוחזק בבי"ד, שיש לו תוקף יותר משטר שלא הי' עליו ערעור³⁷. וכיתרון האור מן החושך³⁸. ועפ"ז יש לבאר מ"ש בלקו"ת בסיום המאמר³⁹ שיש שקידה למוטב ולטוב, ושקדים דמטה אהרן הם שקדים טובים, דיש לומר, דזה שמביא בהמאמר שיש שקידה למוטב הוא לרמז שבהשקדים טובים דמטה אהרן יש גם מעלת האתהפכא דמוטב לטוב.

ויש להוסיף, דזה שהקיום דכהונת אהרן לאחרי הערעור הי' ע"י ויגמול שקדים, שענינם של שקדים הוא מהירות (כנ"ל סעיף א), הוא לפי שמעלת האתהפכא

(31) נה, ד.

(32) במדב"ר פי"א, ה.

(33) נשא ו, כד.

(34) תענית ח, ב.

(35) שמיני ט, כב.

(36) ראה פרש"י עה"פ פרשתנו יח, ח. וראה ספר השיחות ה'תש"א ע' 159 (בענין הגאולה די"ט כסלו).

(37) ראה טושו"ע חו"מ רסמ"ו.

(38) ע"פ לשון הכתוב – קהלת ב, יג.

(39) נו, ב.

דמוטב לטוב שייכת גם לענין המהירות. וי"ל הביאור בזה, כי ענין המהירות הוא שגם כשהשפעה נמשכת למטה מטה היא בריבוי גדול (כנ"ל סעיף ח). ובכדי שגם למטה תהי' ריבוי השפעה, צריך להיות המטה כלי לזה. ויש לומר, שמהטעמים על זה שהסיום והחותם דברכת כהנים הוא וישם לך שלום⁴⁰, הוא, כי הכלי לריבוי ברכה, ועד לריבוי בלתי מוגבל [דריבוי ההשפעה דברכת כהנים הוא (בשרשו) ריבוי בלתי מוגבל, וכנ"ל ששורש ההשפעה דברכת כהנים הוא למעלה מהשתלשלות], הוא השלום, דלא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום⁴¹. ועפ"ז יש לבאר השייכות דמעלת האתהפכא לענין המהירות דשקדים, כי אמיתית ענין המהירות הוא, דזה שגם למטה ההשפעה היא בריבוי הוא לא רק מפני שהמשכה שמלמעלה אינה מתעכבת אלא גם שהמטה הוא כלי לזה ע"י השלום שבו, ואמיתית ענין השלום הוא כשגם המוטב נהפך לטוב.

ותכלית השלימות דשלום זה (שגם האויב נהפך לאוהב) יהי' בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש, שאז יהי' שלום בריבוי וברכה בריבוי⁴², ריבוי בלתי מוגבל, כמ"ש⁴³ פרזות תשב ירושלים, בלי מדידות והגבלות.

(40) נשא ו, כו.

(41) סוף מס' עוקצין.

(42) אסת"ר בסופו.

(43) זכרי' ב, ח. וראה פרש"י עה"פ.

בס"ד. ש"פ קרח, ב' תמוז ה'תשל"ד

הנחה בלתי מוגה

והנה פרח מטה אהרן לבית לוי וגו' ויגמול שקדים¹, ומבואר בזה בלקו"ת פרשתנו² (ובארוכה יותר בספר המצוות לאדמו"ר הצ"צ³ ובקונטרס ומעין⁴), דמה שהסימן דמטה אהרן הי' בשקדים דוקא הוא משום שהשקדים ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות, וע"כ נקרא שקד שענינו מהירות, כמ"ש⁵ מקל שקד גו' כי שקד אני על דברי לעשותו, וענין המהירות הוא רמז על הכהונה משום שגם ההמשכה שע"י הכהנים היא במהירות. דהנה יש המשכות שצריכים לעבור את כל סדר ההשתלשלות, וכיון שצריכים לעבור כו"כ דרגות, הרי יש אפשרות שהי' עיכוב וכיו"ב באופן ההמשכה, אמנם כשנמשך האור והשפע מלמעלה ע"י אהרן והכהנים הרי ההמשכה היא במהירות בלי מעכב כלל, עד מהרה ירוץ דברו⁶, ועד שנמשך האור והשפע כמו שהוא למעלה מיד למטה בגשמיות. וטעם הדבר הוא כי שורש ומקור ההמשכה הוא מבחי' רב חסד שהוא חסד עליון שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ולכן המשכתו היא באופן שאין מונע ומעכב בעדו, וכמשל נהר גדול מאד שהליכת המים היא בתגבורת גדולה ואי אפשר לעכב הליכת המים כו'.

והנה סיפור זה דסימן מטה אהרן בא לאחרי מחלוקת קרח, דטענת קרח היתה שהלויים יהיו בדרגת הכהנים, דלויים ענינם הוא גבורה, וקרח רצה שעיקר ההמשכה תהי' מן הגבורות⁷. אך לאחרי מחלוקת קרח נתברר שהעיקר הם הכהנים שממדת החסד, ועבודת הלויים היא באופן דילוו עליך וישרתוך⁸, שהם טפלים בלבד אל הכהנים. דענין עבודת הלויים בבחי' גבורה הו"ע הרצוא מלמטה למעלה, ששרשם בבחי' מוחין דאמא, וכדאיתא בזהר⁹ עה"פ¹⁰ ועבד הלוי הוא דהוא דא עתיקא משום שהתגלות עתיק היא בכינה¹¹, דענין הכינה הוא בחי' רצוא, דזהו גם

מלך המשיח שליט"א ב"שיעורים בספר התניא" שם (ע' 1-690).

(8) פרשתנו יח, ב. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תשיח ואילך.

(9) ח"ג קעח, ריש ע"ב.

(10) פרשתנו שם, כג. וראה לקו"ת שם נה, ב ואילך.

(11) ראה זח"ג קעח, ב. תו"א ר"פ לך לך (יא, סע"ב ואילך). תו"ח שם פא, ב ואילך. לקו"ת ר"ה נז, א. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פצ"ה (ע' קיב). ובכ"מ.

1) פרשתנו (קרח) יז, כג. – ראה גם המאמר שלאחרי זה (שהוא המשך למאמר זה) ד"ה השם נפשנו בחיים די"ב תמוז (סה"מ תשל"ד ע' 167 ואילך).

2) נה, ג ואילך.

3) קיב, א ואילך.

4) מאמר יז ואילך.

5) ירמי' א, יא-יב.

6) תהלים קמז, טו.

7) ראה לקו"ת שם נד, סע"ב ואילך. ברכה צו, ג. וראה תניא פ"נ (ע, ב), ובהערת כ"ק אדמו"ר

מה שעבודת הלויים היא בשירה וזמרה, בפה ובכלי¹², דענין השירה הו"ע ההעלאה מלמטה למעלה, וכמאמר¹³ כל בעלי השיר יוצאין בשיר כו', דהיינו ענין ההעלאה והרצוא. וענין הכהנים הו"ע השוב וההמשכה מלמעלה למטה, ועד שההמשכה היא בתכלית המהירות בלי מונע ומעכב כלל. וזהו מה שנתחדש כאן, שלאחרי מחלוקת קרח בא הסימן דמטה אהרן שאהרן הוא העיקר, דהעיקר היא ההמשכה במהירות.

והנה כל ישראל נקראו בשם ממלכת כהנים¹⁴, וגם עבודת אהרן היא לפעול בכל ישראל, וכמבואר¹⁵ בענין בהעלותך את הנרות¹⁶, שאהרן מעלה את כל שבעת הנרות שהם כל שבעת הסוגים שבעם ישראל. ומזה מובן בנוגע לעבודת כאו"א מישראל, שעבודתו צריכה להיות באופן דעד מהרה ירוץ דברו, שעושה עבודתו בכל התוקף ואינו מתחשב עם מונעים ומעכבים ומעלימים ומסתירים, וכפתגם הידוע¹⁷ שכשהולכים למלחמה הולכים לכתחילה במאָרש של נצחון, ואז מובטחים בנצחון.

והנה בשביל להיות במדריגה זו (שהעבודה תהי' באופן שאינו מתפעל משום מונע ומעכב), צריך נתינת כח מיוחדת מנשיא הדור. ויש לומר דזהו ענינו של המאמר ד"ה מן המיצר דר"ח תמוז תרפ"ז¹⁸, שמאמר זה היא הנתינת כח לעבודה זו. דהנה במאמר שם מדייק במ"ש¹⁹ מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה, דכל קריאה היא בתפילה לעורר רחמים על נפשו וכו', ולפי זה צריך להבין, דהרי שם הוי' הוא במדת הרחמים, וא"כ מהו אומרו מן המיצר קראתי י"ה דוקא, דלכאורה הי' צ"ל הקריאה לשם הוי' כמ"ש²⁰ כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כהוי' אלקינו בכל קראינו אליו, ולמה במקום המיצר הזה הקריאה היא לי"ה שהם ב' אותיות הראשונות דשם הוי'. וגם צריך להבין מ"ש²¹ בטחו בהוי' עדי עד כי ב"ה הוי' צור עולמים, דמשמעות הכתוב היא דזה שצריך להיות הבטחון בהוי' עדי עד הוא כי (משום ש) ב"ה הוי' צור עולמים, וצריך להבין הענין בזה, מה שהבטחון בהוי' הוא בגלל האותיות י"ה שבשם.

וביאור הענין הוא, דהנה במ"ש בטחו בהוי' עדי עד מבואר בזה בכיאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי²² כמה פירושים. פירוש אחד דעד היינו ענין הנצחיות, שזהו בגדר הזמן, וקאי על ספירת המלכות שהיא שורש ומקור הזמן כנודע²³, ולפי

12) ראה לקו"ת ברכה צח, ג. ובכ"מ.

13) שבת רפ"ה (נא, ב) במשנה. וראה לקו"ת

פינחס עז, ג. ובכ"מ.

14) יתרו יט, ו.

15) ראה לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

16) בהעלותך ח, ב.

17) ראה סה"ש תש"ה ע' 59.

18) סה"מ תרפ"ז ס"ע קפט ואילך.

19) תהלים קיח, ה.

20) ואתחנן ד, ז.

21) ישעי' כו, ד.

22) ר"פ וארא (לז, ד ואילך).

23) ראה שעהיו"א פ"ז (פב, א). ובכ"מ.

זה פירוש בטחו בהוי' עדי עד הוא שהבטחון הוא מצד ספירת המלכות, דמצד ספירת המלכות שהיא השכינה הרי כיון שהאדם הוא בביטול, הרי הביטול הוא כלי להשראת השכינה (כמבואר בתניא²⁴), ולכן יכול להיות סמוך ובטוח שיתמלא מבוקשו, ותוקף זה שבספירת המלכות הוא מצד זה שהיא מקבלת מספירת היסוד, יסוד לשון תוקף וחוזק. אמנם מצד בחי' חכמה ובינה, שהם בבחי' מקיפים לפי ערך זו"נ, הרי שם הוא למעלה מכל ענין עבודת הנבראים, וכמאר²⁵ וכי איכפת לי' להקב"ה אם שוחט מן הצואר או מן העורף, ולכן אומרים כי ביה הוי' צור עולמים, שזהו טעם שלילי, שבבחי' י"ה אי אפשר שיהי' הבטחון כיון שהוא למעלה מעבודת הנבראים. ולפי פירוש זה מובן מ"ש²⁶ טוב לחסות בהוי' מבטוח בנדיבים, דנדיבים הם חכמה ובינה, משא"כ הוי' כאן קאי על ז"א, ואפשר להיות הבטחון רק בבחי' ז"א ולא בחכמה ובינה. ולכן נקרא בטחון זה בשם חסיון בלבד. אמנם ישנו עוד פירוש בענין עדי עד, דקאי על ספירת הכתר שלמעלה מסדר ההשתלשלות (והוא ע"פ פירוש רש"י והתיב"ע בפסוק דלקמן²⁷), כי אדרבה, מצד הגילוי שבסדר ההשתלשלות שהוא במדידה והגבלה הרי אי אפשר שיהי' ענין הבטחון, ודוקא מצד למעלה מהשתלשלות יכול להיות ענין הבטחון. דזהו מ"ש²⁸ הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, דישראל היינו ז"א ושומר ישראל היינו המקיף שלמעלה מז"א, ולכן דוקא בבחינה זו אפשר להיות תכלית הבטחון.

ויש לתווך שני פירושים אלו ע"פ הידוע²⁹, שבכתר גופא יש שתי בחינות, וכמ"ש³⁰ ותגדלי ותבואי בעדי עדיים, ב' בחינות עד, עד ועד בכלל ועד ולא עד בכלל, שהם בחי' אריך ועתיק, פנימיות הכתר וחיצוניות הכתר. דמצד חיצוניות הכתר אפשר להיות יניקה לחיצונים, וכמ"ש³¹ שממית בידיים תתפש והיא בהיכלי מלך, ולכן בבחינה זו אי אפשר להיות הבטחון, אלא הבטחון הוא דוקא בבחי' עד ולא עד בכלל, פנימיות הכתר, שממנו מגיעה ההמשכה רק לישראל, וכמאר³² יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך. וענין פנימיות הכתר דוקא נמשך בבחי' חכמה ובינה, וכמבואר בסידור³³ בענין ויציאנו הוי' ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה, שזהו ע"י שאו"א הלבישו לזרועות דא"א, היינו שההמשכה מבחי' המקיפים נתלבשה בפנימיות באו"א דהיינו חכמה ובינה, דדוקא אז היתה יכולה להיות היציאה ממצרים. ולפי זה פירוש הכתוב בטחו בהוי' עדי עד כי ביה הוי' צור עולמים הוא באופן אחר,

29 ראה לקו"ת שם ז, א ואילך. המשך תרס"ו ע' יז ואילך. ובכ"מ.
30 יחזקאל שם.
31 משלי ל, כח.
32 שם ה, יז.
33 עם דא"ח – סדר הגדה רצג, ג ואילך.

24 פל"ה (מד, ב).
25 ב"ר רפמ"ד. תנחומא שמיני, ח.
26 יחזקאל קיח, ט.
27 יחזקאל טז, ז. וראה לקו"ת פקודי ד, ד.
28 תהלים קכא, ד. וראה מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קנט. ובכ"מ.

ואדרבה, זה שיכול להיות הבטחון בבחי' עד, פנימיות הכתר, הוא כי ביה הוי', משום שההמשכה היא דוקא ע"י חכמה ובינה, שהם אותיות י' ה' שבשם הוי'.

וזהו מה שמבאר בהמאמר שם³⁴, דזה שאפשר להיות מניעות ועיכובים הוא מצד ממכ"ע, אבל מצד סוכ"ע דהיינו בחי' יה שבשם הוי', הרי אפשר להיות הבטחון שיתגברו על כל המניעות ועיכובים. וזהו מן המיצר קראתי יה, דבעת המיצר והלחץ כשהאדם הוא ביסורים גדולים עד אשר כשל כח הסבל³⁵, אזי הקריאה היא ליה שלמעלה מכל סדר ההשתלשלות, לפי שהולך בבטחון מוחלט ונפלא, שהוא הולך בדרך הישר ואינו מתפעל מפני המלעיגים, כמאמר³⁶ ואל יתבייש מהמלעיגים, וגם אינו מתפעל מעמלק בגימטריא ספק³⁷ המטיל ספיקות, ואדרבה, הוא שובר את כל המונעים והמעכבים, ולא עוד אלא שמהפכם לטובה בכחה של תורה, שהתורה ניתנה לעשות שלום בעולם³⁸, ומברר את הניצוצות שבכל דבר.

וזהו והנה פרח מטה אהרן גו', דלאחרי מחלוקת קרח ועדתו בא בתוקף יותר ענין המהירות שבהמשכה ע"י אהרן, וכמשל הנהר שכשיש בו דברים המעכבים ומתגבר עליהם הרי הוא פורץ ביתר שאת וביתר עוז, ואז ההמשכה היא במהירות ועד מהרה ירוץ דברו, שאין מי שמעכב בידו. וכן הוא אופן העבודה דמן המיצר קראתי יה, שדוקא מן המיצר מגיע לקריאה בבחי' יה, ועי"ז ענני במרחב יה כו'³⁹.

(37) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סצ"ג (צג), (ב). ובכ"מ.

(38) רמב"ם סוף הל' חנוכה.

(39) חסר הסיום. המו"ל.

(34) סה"מ תרפ"ז ע' קצה.

(35) נחמי' ד, ד.

(36) ראה טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח בתחלתו.

בס"ד. ש"פ קרח, כ"ה סיון, מבה"ח תמוז ה'תשמ"א

הנחה בלתי מוגה

והנה פרח מטה אהרן וגו' ויגמול שקדים¹, וידוע הדיוק בזה בלקו"ת (פרשתנו²), מהו הקשר דשקדים לאהרן. ומבואר שם, דאהרן אותיות נראה³, היינו ענין הראי', כלומר שאינו רק שומע את הענין אלא רואה אותו בעיניו כמו שהוא, דההמשכה מבחינה זו היא במהירות. וזהו גם ענין השקדים הממהרים להגמר יותר מכל הפירות, וע"כ נקרא שקד שהוא ענין המהירות, כמ"ש⁴ מקל שקד גו' כי שוקד אני על דברי לעשותו, היינו שהענין הנחלט אצלו במחשבתו נמשך כמו שהוא (במהירות) למטה מטה ביותר, עד למקום שלמטה שלא בערך ממקום ההחלטה, ועל זה נאמר⁵ עד מהרה ירוץ דברו.

וזוהו גם מה שאהרן נצטוה לברך את ישראל בכרכת כהנים⁶, דגם ענין ברכת כהנים הוא שנמשכת ההמשכה במהירות גדולה מלמעלה מעלה עד למטה מטה. דהנה ידוע⁷ ההפרש בין ברכה לתפילה, דהברכה נמשכת משרשו ומקורו של המתברך, ובלשון הכתוב⁸ איש אשר כברכתו ברך אותם, היינו שהברכה היא ברכתו (ונמצאת בשרשו ומקורו) של המתברך, אלא שהמברך הבריך והמשיך את הברכה ממקורה ושרשה, שתומשך למטה אל המתברך, ל"אותם". משא"כ ענין התפילה הוא ההמשכה מלמעלה מהשרש והמקור, וזהו שאומרים בה יהי רצון, היינו שיומשך רצון חדש, וכמאמר⁹ עושין רצונו של מקום¹⁰. אמנם¹¹ ברכת כהנים, אף שהיא ברכה, מ"מ יש בה גם ממעלת התפילה, שנמשכת ממקור נעלה שלמעלה משרש ומקור המתברך, ומשם נמשכת במהירות גדולה למטה מטה ביותר, וכמו שאמרו רז"ל (בספרי ובפרש"י) עה"פ¹² יברכך גו', דקאי על הברכות המפורשות, ובפרט

(1) פרשתנו (קרח) יז, כג.

(2) נה, ג ואילך. וראה גם סהמ"צ להצ"צ מצות ברכת כהנים (קיב, א ואילך).

(3) זח"ג קג, א. לקו"ת וסהמ"צ שם. וראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ב) ערך אהרן סט"ו סק"ב (ע' עא ואילך) ובהנסמן שם.

(4) ירמ"א, א, יאי"ב. וראה פרש"י ורד"ק עה"פ שם, יב.

(5) תהלים קמז, טו.

(6) נשא ו, כג ואילך.

(7) ד"ה אריב"ל תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט בתחלתו). וראה הנסמן בלקו"ש ח"י ע' 38 הערה

9. מקומות שבהערה 11.

(8) ויחי מט, כח.

(9) ברכות לה, ב.

(10) ראה לקו"ת ברכה צט, ג. מקומות שנשמנו בספר הערכים – חב"ד (כרך א) ערך אהבת ה' – בכל לבבך, נפשך ומאדך (ע' תמדה) הערות 7-336.

(11) ראה מקומות שבהערה 7. וראה ד"ה נידבר גו' כה תברכו: תשל"ג (לעיל ח"א ע' צ ואילך). תשמ"ג (שם ע' קכג ואילך). תשד"מ (שם ע' קכז ואילך). תשמ"ה (שם ע' קלב ואילך). תשמ"ז (שם ע' קלח ואילך). וש"ג.

(12) נשא שם, כד.

ברכה בנכסים ובממון. ועוד זאת, שהברכה היא גם במקום כזה שצריך שמירה מדברים בלתי רצויים, וכמו שממשיך וישמרך מן הלסטים, ושמירה זו היא מאותה הבחינה שממנה נמשכת הברכה (יברכך גו' וישמרך), היינו ממקום שלמעלה מכל השרשים ומכל המקורות. ומזה נמשך אח"כ לשאר הברכות, ועד לברכת וישם לך שלום¹³, דאם שלום כאן הכל כאן¹⁴.

והנה¹⁵ טעם הדבר שהמשכת חסד שע"י אהרן וגזעו תחתיו היא במהירות באין מונע ומעכב הוא לפי שאהרן הוא איש חסד¹⁶, היינו, שעל ידו נמשכת ההשפעה מבחי' רב חסד שלמעלה ממדידה והגבלה. דהנה ידוע¹⁷ דאית חסד ואית חסד, אית חסד עולם שהוא חסד שבסדר ההשתלשלות, חסד שבמדידה והגבלה, ואית חסד שלמעלה מסדר ההשתלשלות, בחי' ורב חסד¹⁸ (ולמעלה יותר, בחי' חפץ חסד¹⁹), שהוא חסד שלמעלה ממדידה והגבלה. וההמשכה שע"י אהרן היא מבחי' החסד שלמעלה ממדידה והגבלה, ולכן אין שום דבר יכול לעכב ההמשכה. וזהו גם ענין ורב חסד כפשוטו, ריבוי החסד, דכאשר ההמשכה היא בריבוי מתבטלים כל המונעים ומעכבים, עד"מ נהר גדול שהליכת המים היא בתגבורת גדולה, לא יוכלו לעכב הליכת המים, וכן הוא גם בנמשל בענין ההמשכה מבחי' ורב חסד, שנמשכת בריבוי ובמהירות, עד מהרה ירוץ דברו, ואין שום דבר יכול לעכב בעדה.

והנה מה שנת"ל שההמשכה שע"י ברכת כהנים היא במהירות, אין הכוונה בזה שהמשכה זו מדלגת את סדר ההשתלשלות, אלא שנמשכת דרך סדר ההשתלשלות ומ"מ היא נמשכת במהירות. והענין הוא, כי הנה אומרים בברכת המזון הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד, ומבואר ע"ז בלקו"ת שם, בהמשך (ובאמצע) הביאור בענין השפעת החסד שע"י אהרן שהיא במהירות למעלה ממדידה והגבלה, דלהיות מתהווה מטובו וחסדו העליונים השפעות גשמיים צ"ל ירידת החסד בהשתלשלות מדריגות רבות מאוד עד שיתעבה ההשפעה ממנו על חסד גשמי, ומזה שביאור דבר זה הוא באמצע ביאור ההשפעה ע"י אהרן, מובן, דאף שע"י אהרן נמשכת השפעת החסד במהירות, היינו, שההשפעה עוברת דרך סדר ההשתלשלות, ומ"מ היא נמשכת במהירות מבלי עכבה בסדר ההשתלשלות.

ולאבין זה מקדים בלקו"ת שם ביאור הקושיא הידועה מהו שמבקשים בכל יום ומתפללים על ההשפעה מלמעלה [וכמאמר²⁰ אדם נידון בכל יום], והרי

סק"א (ע' פה ואילך), ובנסמן שם.

13) שם, כו.

17) זח"ג קלג, ב.

14) ראה תו"כ ופרש"י עה"פ בחוקותי כו, ו.

18) ל' הכתוב – תשא לד, ו. וראה זהר שם. ספר הערכים שם ס"ב סק"א (ע' ו ואילך) ובהנסמן שם.

15) בהבא לקמן – ראה לקו"ת פרשתנו שם, ד ואילך.

19) מיכה ז, יח. וראה זהר וספר הערכים שם.

16) ראה שמו"ר פ"ה, י. זח"ג קמה, ב. תו"א תצוה פב, א. וראה ספר הערכים שבהערה 3 סי"ז

עיקר דינו של אדם הוא בר"ה ויוהכ"פ²¹, שאז נכתב ונחתם לטובה. ומבאר בלקו"ת שם (ובארוכה בקונטרס ומעין²²), שההמשכה שבר"ה היא בכללות וברוחניות בעולם האצילות, ונוסף לזה צ"ל דין ומשפט בכל יום, שיומשך החסד למטה בזמן פרטי, בכל יומא ויומא עביד עבידתי²³, ובמקום פרטי, ובאיכות פרטית, בעולם הזה הגשמי והחומרי. וזהו החידוש שבהשפעת החסד ע"י אהרן, דאזי ההשפעה היא במהירות ונמשכת דרך כל העולמות בלי מונע ומעכב, עד שנמשכת לעוה"ז הגשמי והחומרי.

והנה ב' מעלות אלו, המעלה דההמשכה למעלה ממדידה והגבלה, וההמשכה במדידה והגבלה, ישנן גם בעבודת האדם, והוא ההפרש בין תורה ומצוות. תורה ענינה למעלה ממדידה והגבלה כמ"ש²⁴ הלא כה דברי כאש, ומה להלן כתיב²⁵ וירד ה' על הר סיני עם כל העילויים שהי' במ"ת, אף כאן בלימוד התורה עתה²⁶. משא"כ מצוות הן במדידה והגבלה²⁷, ויש בהם פרטים והגבלות במקום ובזמן. ויש בזה מה שאין בזה. אמנם אעפ"כ יש בכל אחד מהם גם ממעלת זולתו, דגם בתורה יש ממעלת המצוות, וזהו מה שתורה לא בשמים היא²⁸, ועד שאפשר שתהי' מציאות של נצחוני בני נצחוני²⁹, ויתירה מזו דע"י שנצחוני בני קוב"ה חייך²⁹, היינו שזה נוגע בענין התענוג דקוב"ה [וההסברה בזה מובנת ע"פ מ"ש הרב המגיד בתחילת ספריו לקוטי אמרים ואור תורה]. וכן יש במצוות ממעלת התורה, היינו שיש בהם ענין שלמעלה ממדידה והגבלה, ובלשון הכתוב³⁰ רחבה מצותך מאד, היינו רחבה ובאופן דמאד.

והנה כתיב³¹ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש גו', דמזה מובן שכל ישראל הם בדרגת כהנים. ואף שברכת כהנים היא מצות עשה (על הכהנים) בכל תוקפה גם בזמן הזה ובחויף לארץ (כמ"ש כ"ק אדמו"ר הזקן בשולחן ערוך שלו³²), מ"מ יש לומר שיש בחי' ברכת כהנים עתה בכאו"א מישראל. דהנה אמרו רז"ל³³ תפלות במקום קרבנות (תמידין) תקנום, היינו שע"י התפילות שחרית מנחה וערבית ממשיכים את כל הענינים שנמשכו ע"י הקרבנות והקטורת. והרי בקרבנות כפשוטם היו כהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם³⁴. ויש לומר, שזה נעשה ע"י

(27) ראה אגה"ק ס"י (קטו, א).

(28) נצבים ל, יב. ב"מ נט, ב.

(29) ב"מ שם.

(30) תהלים קיט, צו. וראה אגה"ק ס"ז.

(31) יתרו שם, ו.

(32) או"ח ר"ס קכת.

(33) ברכות כו, ב.

(34) ל' חז"ל – יומא נג, א. ובכ"מ.

(20) ר"ה טז, א.

(21) ראה ביצה טו, א.

(22) סוף מאמר יז ואילך. וראה לקו"ש ח"ט ע'

375 ואילך.

(23) זח"ג צד, ב.

(24) ירמי' כג, כט. וראה ברכות כב, א.

(25) יתרו יט, כ.

(26) ראה ברכות שם.

גלות בכל שנקראת כן על שם שבה נכללו ונתערבו כל העניינים³⁵. ומזה מוכן בעניינינו, דהגם שברכת כהנים כפשוטה היא מצוה על הכהנים דוקא גם בזמן הזה, מ"מ, ענין המשכת הברכות במהירות נפעל ע"י כאו"א מישראל ע"י עבודת התפילה שלו, ומבית הכנסת לבית המדרש³⁶, ואח"כ הנהג בהן מנהג דרך ארץ³⁷, היינו ע"י ג' הקוים דעבודה תורה וגמילות חסדים³⁸.

וע"י שלימות העבודה בג' קוים אלו בזמן הגלות, באים לתכלית השלימות בקיומם שתהי' לע"ל. דבענין הקרבנות (קו העבודה) אנו אומרים³⁹ ושם נעשה לפניך כו' כמצות רצונך, ובענין התורה תתגלה לע"ל תורתו של משיח⁴⁰, וענין המצוות (קו הגמילות חסדים) יהי' ג"כ בשלימות לע"ל. וענין זה נכלל הוא במה שאומרים ושם נעשה לפניך כו' כמצות רצונך, וכמובן מהמבואר בכ"מ (בתורת חיים פ' ויחי⁴¹ ובאור התורה⁴² ובדרושי כ"ק אדמו"ר מהר"ש⁴³) בטעם השלימות שתהי' לע"ל בקרבנות, שהוא לפי שאז יהי' האדם העושה את המצוה בתכלית שלימותו וגם הבהמה שעל ידה מקריבים הקרבנות תהי' בתכלית שלימותה, ומזה מוכן, דגם קיום המצוות יהי' בתכלית השלימות (כמצות רצונך) לע"ל, כי טעם זה (שלימות האדם, ושלימות העולם) שייך בכל המצוות⁴⁴. ויהי רצון שיהי' זה באופן דעד מהרה ירוץ דברו, היינו מיד, במהרה בימינו ממש, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו.

(35) ראה נח א, ט. סנהדרין כד, א.

(36) ברכות בסופה. וראה שו"ע (ודאדה"ז)

או"ח סקני"ה ס"א. וש"נ.

(37) ברכות לה, ב.

(38) אבות פ"א מ"ב.

(39) בתפילת מוסף דשבת ויו"ט.

(40) ראה פרש"י עה"פ שה"ש א, ב.

(41) צה [רלן], א. צו [רלז], ג"ד.

(42) ויחי (כרך ו) תתשכח, ב ואילך.

(43) המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פי"ז

(ע' טו) ואילך.

(44) ראה גם סה"מ תרע"ח ס"ע רלז.

בס"ד. ש"פ קרח, כ"ג סיון, מבה"ח תמוז ה'תשד"מ

הנחה בלתי מוגה

ועבד הלוי הוא וגו'¹. וידוע הדיוק בזה מהו ועבד הלוי הוא, דלכאורה תיבת הוא מיותרת, והי' לו לומר ועבד הלוי את עבודת אוהל מועד גו'. ומביא ע"ז כ"ק אדמו"ר הצ"צ במאמרו ד"ה זה משבת מברכין תמוז שנת תקב"ץ [נדפס באוה"ת במדבר² שיצא לאור לפני שבת זון], דבזהר (פ' קרח דף קעח) פירש פסוק זה בכמה אופנים, ומכללן איך שע"י הלויים נשלם הפגם ממה דלא אתבריא גופין דשדין כו'. וכדאיתא בזהר שם, שביום הששי לבריא נבראו גם השדים (החיצונים), אלא שלא הספיק הקב"ה כביכול לברוא רק נשמותיהן ולא את הגופים עד שנתקדש יום השבת ולא נבראו³, ואשתאר עלמא כמה דאתפגים כו', עד שבאו הלויים שענינם הוא העבודה בקו השמאל, דמזה נמשך גם בלעו"ז בענין הגבורות דלעו"ז שהם החיצונים, וכיון שהלויים פעלו שלימות בעבודת קו השמאל, נמשך מזה גם בחיצונים, שנשלמה בריאתן ונבראו גם הגופים והכלים שלהם. [וכמבואר בהמשך המאמר שם⁴, שזהו ע"ד מה שארז"ל⁵ שבריאת העולם היתה באופן דרוח צפונית אינה מסובבת, היינו שבחי' הצפון והשמאל לא הי' בשלימות בשעת הבריאה, ונשלם אח"כ]. ומדייק בזה במאמר שם, דצריך להבין מה הי' זה פגם בעולם ממה שלא הי' שלימות לחיצונים, אדרבה, כשאין שלימות לחיצונים יש יותר שלימות בקדושה, וכמארז"ל⁶ עה"פ אמלאה החרבה⁷, לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים, ועד"ז כשזה קם זה נופל כמ"ש⁸ ולאום מלאום יאמץ, וא"כ מהו החסרון בזה שלא הושלמו גופות החיצונים, ומהי המעלה בעבודת הלויים, שעל ידם זוקא נשלמה בריאת גופות החיצונים.

ולהבין⁹ זה יש להקדים תחילה ביאור כללות ענין עבודת הלויים, ששרשן מבחי' הגבורה והשמאל. דהנה, תוכן העבודה בבחי' גבורות הוא בבחי' העלאה מלמטה למעלה, בחי' אש שלמטה. אמנם אופן ההעלאה הוא כדי שעל ידו יומשך אח"כ מלמעלה למטה. וכמו בעבודת הקרבנות שענינה העלאה מלמטה למעלה, הנה האש שלמטה היתה צריכה להיות באופן כזה שעל ידה יומשך בחי' אש מן

(4) ע' א'תתסז.

(5) ראה ב"ב כה, ב.

(6) פרש"י תולדות כה, כג. מגילה ו, א.

(7) יחזקאל כו, ב.

(8) תולדות שם.

(9) ראה בכ"ז אוה"ת שבהערה 2.

(1) פרשתנו (קרח) יח, כג.

(2) כרך ו – ע' א'תתסא ואילך. וראה גם שם ע' א'תתנד. ביאור"ז (לאדהאמ"צ) פרשתנו צד, ד ואילך.

(3) ראה גם אבות פ"ה מ"ו. זח"א יד, א. מז, ב.

קעח, א. ח"ב קנב, ב. ועוד.

השמים¹⁰. והנה, כדי שההעלאה תהי' באופן כזה שתביא לידי המשכה, צריך לנתנינת כח מיוחדת שתומשך בעבודה זו לפני כן. וזהו ענין פעולת הכהנים בלויים. דהכהנים ענינם הוא המשכה מלמעלה למטה, כהן איש החסד¹¹ והאהבה. וכיון שהכהנים פועלים בלויים, הנה מזה נמשך אח"כ שעבודת ההעלאה דלויים תביא לידי המשכה מלמעלה. וזהו מ"ש¹² וילוו אליך וישרתוך, שהלויים הם טפלים אל הכהנים. ומטעם זה נאמר ענין זה אחר טענת קרח וביטולה, כי קרח רצה לאחלפא שמאלא בימינא, להגביר הגבורות על החסדים, וכאן נתחדש היפך הדבר שהלויים הם טפלים לכהנים, והכהנים משפיעים בהם. ובעבודת האדם הנה בכללות ענין התפילה הוא העלאה מלמטה למעלה, אבל בפרטיות רק התחלתה היא באופן דהעלאה, בעבודת פסוקי דזמרה וברכות קריאת שמע וקריאת שמע, אבל שלמות התפילה היא תפילת העמידה שענינה הוא בחי' המשכה, בחי' שוב, כנודע¹³, משום ששלמות ההעלאה היא רק כשיש המשכה על ידה. וענין זה נפעל בעבודת התפילה ע"י הקדמת בחי' עבודת הכהנים כו'.

והנה כדי שהמשכה שלאחרי ההעלאה תהי' כדבעי ובת קיימא (וכנ"ל שתכלית הכוונה של ההעלאה היא שתהי' על ידה המשכה), צריך שיהיו כלים לקבל את המשכה. דאם אופן ההמשכה למטה הי' רק באורות בלא כלים, לא הי' לזה אחיזה כלל, כי האורות הם בטבע העלי' למקורם, ודוקא ע"י שממשיכים אותם בכלים, אז המשכה יש לה קיום.

והנה זה לעומת זה עשה האלקים¹⁴, וכשם שבקדושה יש בחי' המשכה שע"י בחי' הגבורות שהיא בלי כלים, שאז אינה כדבעי ואינה בת קיימא, ויש בחי' המשכה דגבורה בבחי' אורות בכלים, שאז יש לה קיום, עד"ז יש (ע"י צמצומים ומסכים ופרסאות, כדי שיהי' ענין של בחירה חפשית) גם בלעו"ז, דיש אופן שהמשכה בגבורות דלעו"ז (החיצונים) היא בבחי' אורות בלא כלים, שאז המשכה אינה בשלימות, ויש אופן דהמשכה בשלימות, שיש לא רק נשמות (אורות) אלא גם גופים (כלים).

והנה בתחילת הבריאה נבראו החיצונים בלי גופים (כלים). וכיון שכן הוא בלעו"ז, מובן שגם בקדושה הי' המשכה שע"י בחי' הגבורות באופן דאורות בלא כלים, שאין לזה קיום. והיינו, משום שהמשכה שע"י בחי' הגבורות לא היתה

(12) פרשתנו יח, ב. וראה בכ"ז אוה"ת פרשתנו

ע' תשיח-תשכ. ועוד.

(13) ראה אוה"ת שבעה ערה 2. וראה בכ"ז לקו"ת

סוכות עח, ד ואילך. ועוד.

(14) קהלת ז, יד.

(10) ראה יומא כא, ב. ועוד.

(11) ראה שמור"ר פ"ה, י. זח"ג קמה, ב. תו"א

תצוה פב, א. וראה ספר הערכים – חב"ד (כרך

ב) ערך אהרן סייז סק"א (ע' פה ואילך). וש"נ.

וראה זהר שם קעו, א. רמב, ב. ח"א רמד, א. תניא

רפ"נ. ובכ"מ.

בשלימות. וזהו גם הטעם שגם בחיצונים (בשדים) היתה בריאת נשמות בלא גופים, כי כשם שלא הי' אפשר להמשיך הגילוי שע"י ההעלאה דגבורה למטה בשלימות, עד"ז לא הי' אז הכח להפך את הלעו"ז לקדושה, ואילו היתה בריאת החיצונים עם הגופים שלהם, לא הי' אפשר לתקנם ולהעלותם לקדושה.

אמנם לאחר מתן תורה, כשבטלה הגזירה דעליונים לא ירדו למטה כו"ז¹⁵, אז נתחדש ענין זה שההמשכה שע"י גבורות יש לה כלים, ועוד זאת ויתר על כן, שאפשר להפך ולתקן גם בחי' הלעו"ז, ויש בזה המעלה והעילוי דיתרון האור מתוך החושך ויתרון החכמה מן הסכלות¹⁶. וזהו החידוש בעבודת הלויים, שעבודת ההעלאה שלהם היא באופן כזה שממשיכים אח"כ למטה באופן של קיום, דירה בתחתונים, ועד שמהפכים גם דברים דלעו"ז. ובזה יובן גם מה שענין זה נעשה ע"י הלויים דוקא, אף שעבודת הגבורה דקדושה כבר היתה לפני"ז, וכנודע¹⁷ שיצחק אבינו הי' בבחי' גבורה דקדושה, כי מכיון שיצחק הי' לפני מ"ת, לא הי' בכחו להפך החיצונים, וענין זה נתחדש אחר מ"ת, בעבודת הלויים דוקא.

וזהו ועבד הלוי הוא, דעבודת הלויים היא באופן שהם טפלים אל הכהנים (שהרי זה נאמר אחרי הכתוב וילוו אליך וישרתוך), ולכן בכחם להמשיך בחי' הוא שהוא לשון נסתר, עלמא דאתכסיא, לתוך עלמא דאתגליא. והיינו שהם לא רק מעלים בחי' עלמא דאתגליא בעלמא דאתכסיא, אלא ממשיכים עלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא, ועד שענין זה נמשך בבחי' גילוי ובכלים. וזהו מה שעבודת הלויים היא בשירה ובזמרה, ענין השמחה, שזה מורה גם על ענין הגילוי. ועי"ז עושים שבחי' הוא יתגלה בבחי' זה שהוא לשון גילוי, מראה באצבעו ואומר זה¹⁸, ויתירה מזו, ב"פ זה, כפי שיהי' הגילוי דלעתיד לבוא, שאז יאמרו ב"פ זה¹⁹.

והנה גילוי זה דלעתיד יומשך ע"י מעשינו ועבודתנו²⁰ במשך שית אלפי שנים דהוה עלמא²¹ בכלל, ובפרט לאחר מ"ת, ובפרטי פרטיות בב' אלפים ימות המשיח²². ומה גם בעקבתא דמשיחא ובעקבתא דמשיחא, דע"י עבודה הנ"ל זוכים לגילוי ב"פ זה, שזה יהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, בעגלא דידן, למטה מעשרה טפחים, ובשמחה ובטוב לבב.

19) ראה גמרא ופרש"י סוף תענית.

20) ראה תניא רפל"ז.

21) ראה ר"ה לא, א. וש"נ.

22) ראה סנהדרין צז, א.

15) ראה תנחומא אורא טו. ועוד.

16) ע"פ קהלת ב, יג. וראה ספר הערכים שם
דרך אור ביחס לחושך ס"ח (ס"ע תקעה ואילך).

17) ראה לקו"ת ואתחנן ה, א. ובכ"מ.

18) ראה פרש"י בשלח טו, ב. ועוד.

בס"ד. ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשמ"ה

הנחה בלתי מוגה

והנה פרח מטה אהרן גו' ויגמול שקדים¹, ומדייק בזה בלקו"ת סוף פרשתנו² (ועד"ז בספר המצוות להצ"צ מצות ברכת כהנים³), להבין למה שקדים דוקא. ומבאר בזה, דהשקדים ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות כו' וע"כ נקרא שקד שהוא ענין מהירות כמ"ש בירמי'⁴ מקל שקד גו' כי שוקד אני על דברי לעשותו. ומבאר שם שזה קשור לענין כהונת אהרן, כפשטות הענין שצמיחת מטה אהרן היתה סימן על כהונת אהרן, דאחד מעניני כהונת אהרן הוא ענין ברכת כהנים, וזהו חידושה של ברכה זו על שאר הברכות, שהמשכתה היא באופן דמהירות וזריזות. והענין הוא, דהנה ידוע ההפרש בין ברכה לתפילה (כמבואר בכמה דרושים⁵, בפרט בדרושי אדמו"ר מהר"ש⁶, ובמיוחד בדרוש שביריש ספר המאמרים תרכ"ט⁷), דענין התפילה הוא ע"י בקשה מלמטה, היינו שתלוי בעבודה למטה, דנוסף לזה שאפשר בזה שהיית זמן, הרי אפשר להיות דתפילה עושה כולה ואפשר שרק עושה מחצה וכו'⁸, משא"כ הברכה שענינה הוא המשכה מלמעלה, מה שהמברך נמצא למעלה וממשיך מהשרש ומקור, הרי המשכה זו היא בשלימות מלמעלה (ואינה תלוי' בעבודה דלמטה). אמנם בזה גופא יש מעלה בברכת כהנים על שאר הברכות. דבשאר הברכות יתכן שהברכה תתעכב כו', משא"כ ברכת כהנים שהמשכתה היא באופן דמהירות וזריזות.

והנה הענין דברכת כהנים נוגע גם לכללות ההשפעות שבעולם. וזהו מה שממשיך בהדרוש (בלקו"ת שם ובספר המצוות שם⁹), דהנה ידוע שעיקר דינו של אדם

(1) פרשתנו (קרח) יז, כג.

(2) נה, ג ואילך.

(3) קיב, א ואילך. וראה גם אוה"ת נשא (כרך ח) ס"ע א'תשמא ואילך.

(4) א, יא-יב. וראה במפרשים שם. לקו"ש שבהערה 51.

(5) לקו"ת פ' ראה יט, רע"א. אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשכה, ב. שמיני ע' כו. שם ע' כט. נשא ע' עד ואילך. ד"ה כה תברכו תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' שיא ואילך). לקו"ש ח"י ע' 38 ואילך. ד"ה (וידבר גו') כה תברכו: תשל"ג (לעיל ח"א ע' צ ואילך). תשמ"ג (שם ע' קכג ואילך). תשד"מ (שם ע' קכז ואילך). תשמ"ה (שם ע' קלב ואילך). תשמ"ז (שם ע' קלח ואילך). וש"נ. וראה גם ד"ה זה תשמ"א

(לעיל ע' מג ואילך).

(6) סה"מ תרכ"ו (קה"ת, תשמ"ט) ע' קל ואילך. תרכ"ז ע' שסט ואילך. המשך חייב אדם לברך תרל"ח פמ"א (ע' עה ואילך). ד"ה להבין שרש הברכה תרמ"ב (קונטרס דרושי חתונה תרמ"ב ע' 7 ואילך).

(7) ד"ה אריב"ל.

(8) ראה ויק"ר פ"י, ה.

(9) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תרמח ואילך. סה"מ צ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ב (קו, א-ב). קונטרס ומעין סוף מאמר יז ואילך. לקו"ש ח"ט ע' 375 ואילך. וראה לקו"ת תצא לו, סע"ב ואילך. דרך חיים בהקדמה (ג, א).

הוא בראש השנה¹⁰, שאז כל ישראל נכתבין ונחתמין לאלתר בספרן של צדיקים גמורים, וא"כ מהו ענין התפילה בכל יום שהיא מצות עשה מן התורה¹¹, ועד שיש ג' תפילות בכל יום. דממה נפשך, אם צריכים להתפלל בכל יום, מהו ענין הכתיבה והחתימה לאלתר¹² בספרן של צדיקים גמורים בר"ה¹³, ואם הענין נפעל כולו בר"ה, א"כ מדוע צריכים לענין התפילה בכל יום. ומבאר בזה¹⁴, דאף שיש בזה פלוגתא בגמרא¹⁵ אי אדם נידון בכל יום או בר"ה, מ"מ באמת מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. דההמשכה שבר"ה היא בשרש ומקור הענין שבו הוא דין האדם בראש השנה, אבל כדי שירד אח"כ בימות השנה ובכל מקום, ע"ז צריך שההמשכה תעבור את כל סדר ההשתלשלות, ובכל דרגא ושלב בסדר השתלשלות יש בית דין חדש הדן אם צריך להמשיך לו ההמשכה למטה. דאפשר שההמשכה תהי' ברוחניות בלבד ולא בגשמיות. וכמו שהוא בעבודה רוחנית, כנודע שיש עובדי הוי' בנשמתם ועובדי ה' בגופם¹⁶, וכמו שהוא בעבודה כך הוא גם בההשפעות שלמעלה, דאפשר שההשפעה תהי' ברוחניות בלבד (בנשמתם), ואפשר שההמשכה תהי' למטה בגשמיות בגוף כפשוטו, בבני חיי ומזוני ובכולם רויחי בגשמיות ממש. משא"כ בכרכת כהנים שהמשכתה היא באופן דמהירות וזריזות, הרי כמו שהברכה היא בשרש ומקורה הכי עליון, עד למהותו ועצמותו ית', כך נמשך למטה מטה, במקום הכי תחתון.

והנה¹⁷ טעם הדבר מה שההשפעה שע"י ברכת כהנים היא במהירות בלי מונע ומעכב ההמשכה הוא לפי שאהרן הוא איש החסד¹⁸, ועד"ז בזרעו של אהרן שלהם נמסרה מצות ברכת כהנים, שענינם הוא ג"כ בחי' החסד¹⁹ (ומעין זה הוא גם בתלמידיו של אהרן, וכמארז"ל²⁰ הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום כו'), וההשפעה שע"י מדת החסד נמשכת במהירות באין מונע ומעכב. אמנם בענין החסד גופא ישנם כמה דרגות הן בכמות והן באיכות, הנה בחי' החסד הנמשך ע"י אהרן הוא בחי' רב חסד שלמעלה ממדידה והגבלה. דהנה יש ב' בחינות חסד, חסד עולם ורב חסד²¹. דבחי' חסד עולם הוא חסד שבמדידה והגבלה דסדר השתלשלות, ולכן

17 לקו"ת פרשתנו שם נה, סע"ד. סהמ"צ שבהערה 9.
18 ראה שמור"ר פ"ה, י. זח"ג קמה, ב. תו"א שבהערה 21. וראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ב) ערך אהרן סיי"ז סק"א (ע' פה ואילך). וש"נ.
19 זח"ג שם (וראה שם קעו, א. רמב, ב. ח"א רמז, א). תניא רפ"נ. ובכ"מ.
20 אבות פ"א מי"ב.
21 ראה זח"ג קלג, ב. קמ, ב. תו"א תצוה פב, א"ב. ספר הערכים שם ס"ב סק"א (ו' ואילך) ובהנסמן שם.

10 ראה ביצה טו, א.
11 רמב"ם ריש הל' תפלה. וראה סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"א. ובכ"מ.
12 ראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' שי.
13 ר"ה טז, ב.
14 ראה גם מקומות שבהערה 9. קונטרס ומעין שם מאמר יט פ"ב ואילך.
15 ר"ה שם.
16 ראה המשך תרס"ו ע' קנו ואילך. סה"מ תש"ח ע' 210 ואילך. וראה המשך תער"ב ח"א ע' תרח ואילך. ובכ"מ.

חסד זה צריך שיעבור את כל סדר ההשתלשלות, משא"כ בחי' רב חסד הוא למעלה מהשתלשלות, ולכן המשכתו היא בלי שום הגבלות והפסקים, ונמשך למטה כמו שהוא למעלה. ועל זה נאמר²² יומם יצוה ה' חסדו, שבחי' חסד זה נקרא בשם יומם²³, בחי' יומא דאזיל עם כולוהו יומין²⁴, היינו שנמשך בכל סדר ההשתלשלות. וע"ז מביא שם (בלקו"ת) גם מ"ש באגה"ק²⁵ עה"פ²⁶ חסדי ה' כי לא תמנו גו', דחסדי לשון רבים קאי על ב' בחינות חסד, חסד עולם ורב חסד, וזהו חסדי ה' כי לא תמנו, פירוש²⁷ לפי שלא תמנו שאין אנו תמימים ושלמים כו' ע"כ צריכין אנו להתנהג בחסדי ה' שהם בלי גבול ותכלית כדי לעורר עלינו רחמים וחסד עילאה שהוא רב חסד ורחמים בלי גבול ותכלית. דמזה מובן גם לעניננו, שהמשכת בחי' ורב חסד היא גם בעוה"ז התחתון שאין למטה ממנו. וזהו ענינו של אהרן, כהן איש החסד, שהוא בבחי' רב חסד. ולכן הוא ממשיך הברכה מלמעלה למטה באופן של מהירות בלי שום הגבלות והפסקים, שתומשך הברכה מהמקור ושורש למטה בגשמיות העולם.

וזהו¹⁷ מה שאומרים בברכת כהנים²⁸ יברכך ה' וישמרך, וארז"ל²⁹ יברכך בממון וישמרך מן המזיקים, היינו שהברכה היא בממון, ממון גשמי כפשוטו, היינו שנמשך החסד העליון הרוחני מיד כרגע בגשמיות להיות הברכה בממון גשמי. ויש לומר שזה קשור גם עם תורת הבעש"ט³⁰ על מארז"ל³¹ התורה חסה על ממונם של ישראל, שלכן תורה חסה אפילו על כלי חרס השוה פרוטה, עד שאפילו אם שוה פרוטה במקום אחד בעולם יש לו כבר חשיבות ע"פ תורה, דתוכן הענין הוא שיש חשיבות גם לדבר של ממון השוה פרוטה בלבד, משום שיש בו ניצוצין השייכים ליהודי זה וכו', וגם שבפרוטה אחת הי' יכול לקנות בה חיי נפשו כו'³². שלכן אמרו רז"ל³³ ששקולה צדקה כנגד כל המצוות, וגדולה צדקה שמקרבת את הגאולה³⁴ כו'. ומזה מובן גם לעניננו, שמשום זה הברכה הנעלית דברכת כהנים היא בבני חיי ומזוני רויחי בגשמיות ממש, יברכך בממון. ועד"ז הוא גם בענין וישמרך מן המזיקים, שגם במקום כזה שיש בו מזיקים, גם שם פועל הברכה להיות השמירה,

(22) תהלים מב, ט.

(23) לקו"ת האזינו עו, א. וראה זח"ג קג, ב. מקומות שבהערה הבאה.

(24) ראה זהר שם. קצא, ב. לקו"ת שם. ע"ה שער (כה) דרושי הצלם דרוש ב. פע"ח שער (כח) חג הסוכות פ"א. שער מאמרי רשב"י פי' יתרו, תרומה ואמור. ועוד.

(25) ס"י (קיד, ב).

(26) איכה ג, כב.

(27) אגה"ק שם (קטז, א).

(28) נשא ו, כד.

(29) במדב"ר פ"א, ה. וראה ספרי ופרש"י עה"פ.

(30) כש"ט (הוצאת קה"ת) סימן ריח (כח, סע"ב-ג). צוואת הריב"ש (הוצאת קה"ת) סימן קט (יט, ב). או"ת להה"מ קא, ד (בהוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן תיג).

(31) יומא לט, א. ושי"נ.

(32) תניא פל"ז (מח, ב).

(33) ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א.

(34) ב"ב י, א.

וכנ"ל שהברכה דברכת כהנים היא בלי שום הגבלות והפסקים, ונמשך למטה כמו שהוא למעלה.

וזהו והנה פרח מטה אהרן גו' ויגמול שקדים דוקא, דמכיון שההמשכה שע"י אהרן היא בלי שום הגבלות והפסקים, ונמשך למטה כמו שהוא למעלה, ע"כ הרמז לזה הוא שקדים, דהשקדים ממהרים להגמר יותר מכל הפירות ותבואות כנ"ל. ויש להוסיף בזה, דאף שברכת כהנים היא מצוה נצחית לכל הדורות, מ"מ צריך גם לענין השקדים, כי צריכין שגם בתחילת הענין כבר יוכר ענין הנצחיות שבו והעדר ההגבלה שבו. וע"ד המבואר בתורה אור³⁵ בענין ליום שכולו ארוך³⁶, שגם בתחילתו הוא ארוך, היינו שכבר בתחילת היום ניכר בו שיהי' ארוך וכלי גבול. ועד"ז הוא הסימן דמטה אהרן שגמל שקדים, שכבר בתחילת כהונת אהרן הי' בו סימן לענין השקידה ומהירות וזריזות, שזה מורה שכללות כהונתו והברכת כהנים שלו הם בבחי' מהירות וזריזות שלמעלה מהגבלה.

והנה בסיום הדרוש בלכות שם איתא, שבמ"א איתא שיש ב' אופני שקדים, שקדים למוטב ולטוב³⁷. ולכאורה צריך להבין למה מביא ענין זה כאן, והרי אין ענינו רק לציין מראי מקומות בעלמא. ויש לומר הביאור בזה, דהנה ענין הסימן דפרח מטה אהרן נתגלה דוקא אחרי מחלוקת קרח. שמחלוקת קרח היתה על כהונת אהרן וכמ"ש³⁸ בוקר ויודע ה' את אשר לו וגו', ודוקא אחרי מחלוקת זו, הנה מחמת יתרון האור מן החושך ויתרון החכמה מן הסכלות³⁹, ובאופן דאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא⁴⁰, נתברר תוקף כהונת אהרן, ואז נתגלה בו גם ענין הזריזות ומהירות דמקל שקד הנ"ל. וזהו מה שמביא כאן ענין שקדים דהיפך הטוב, כי התכלית דשקדים של היפך הטוב הוא להפכם לטוב, ואז יש בהם ממעלה זו דאתהפכא חשוכא לנהורא ויתרון האור מן החושך. וכמ"ש⁴¹ ועשה לי מטעמים לשון רבים, שיש גם מטעמים מהפיכת הרע לטוב⁴². ויש לומר שזהו גם פירוש תוכן הברכה וישמרך מן המזיקים, דלכאורה אינו מובן למה משאירים את מציאות המזיקים ורק שומרים שלא יזיקו, והרי כיון שיש בלאו הכי המשכת ברכה מלמעלה, וברכה נעלית ביותר כנ"ל בארוכה, הי' יכול להיות באופן של ביטול המזיקים

39) ע"פ ל' הכתוב – קהלת ב, יג. וראה ספר הערכים – חב"ד (כרך ב) ערך אור – ביחס לחשך ס"ח (ס"ע תקעה ואילך). וש"נ.
40) ראה זח"א ד, א.
41) תולדות כז, ד.
42) תניא פכ"ז (לד, ב).

35) תולדות יח, סע"ד. וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' יב.
36) תר"א שם בשם מארז"ל. וראה קידושין לט, ב. תמיד בסופה. וראה אוה"ת תצא ע' תתקנז.
37) ירמ"י לא, כז. זח"ב טו, ב. וראה גם אוה"ת בראשית נא, ב.
38) פרשתנו טז, ה.

לגמרי, וכמ"ש⁴³ והשבתי חי' רעה מן הארץ, כפירוש הפשוט, מעבירם מן העולם⁴⁴. אך הענין כנ"ל, כי מעלת ברכת כהנים היא בענין של הפיכת החושך לאור, וזהו ענין שמירה מן המזיקים, שמשאירין את המזיקים במציאותם ורק שומרים מהם, וסוף סוף ע"י שמירה זו מתהפכים המזיקים עצמן לטוב. וע"ד הפירוש השני⁴⁵ בפסוק והשבתי חי' רעה מן הארץ, משביתן שלא יזיקו. וזהו מ"ש⁴⁶ לע"ל וגר זאב עם כבש גוי ונער קטן נוהג בם, דקאי על בני ישראל, כי נער ישראל ואוהבהו⁴⁷. וכמו הנחש שאמרו רז"ל⁴⁸ שמש גדול אבד מן העולם, דלפני החטא הי' הנחש שמש גדול, ואח"כ נהפך להיות להיפך, אבל לע"ל יתהפך לטוב⁴⁹, ויהי' בו גם מעלת הפיכת הרע לטוב, וכמ"ש⁵⁰ ושעשע יונק על חור פתן ועל מאורת צפעוני גוי'.

וי"ש לקשר ענין זה גם עם כללות ענין ימי בין המצרים, דימי בין המצרים הם כ"א יום כזמן גידול השקד, וכדרשת חז"ל⁵¹ שזמן גידול השקד הוא כ"א יום, והתכלית היא להפכם לטוב. ובפרט כשעומדים ביום ג' תמוז, שהוא אתחלתא דגאולה דגאולת י"ב וי"ג תמוז⁵², אשר על גאולה זו כתב בעל הגאולה⁵³ שגאולה זו היא לכל ישראל, גם את אשר בשם ישראל יכונה, היינו שגם בהם פעלה גאולה זו, ועד"ז הגאולה היא במחבבי תורתנו הקדושה שומרי מצוה כו', היינו שגם בהם פועלים יציאה וגאולה מההגבלות ומדידות שלהם, שהם הגבלות דקדושה. אשר תכלית גאולה זו הוא לפעול בכל העולם, שיתבטלו כל המניעות ועיכובים, ותפול עליהם אימתה ופחד גוי'⁵⁴, ויהיו בטלים כעפרא דארעא ממש.

וי"ש לקשר כל זה גם עם דרוש כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁵⁵ (בספר המאמרים שלו⁵⁶ שיצא מן הכריכה והובא לכאן לפני כניסת השבת) עה"פ⁵⁷ מן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה, דתוכן הענין הוא, שתכלית המיצר אינו אלא כדי

43 בחוקתי כו, ו.

44 תו"כ ויל"ש (רמז תערב) בחוקתי שם.

45 תו"כ ויל"ש שם. וראה אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' שכח ואילך. שם ס"ע תל ואילך. ע' תשמה ואילך. המשך מים רבים תרל"ו פקס"א (ס"ע קעז) ואילך. ועוד.

46 ישע"י נא, ו.

47 הושע יא, א. וראה אוה"ת בשלח ע' שפכ ואילך. ד"ה כי נער ישראל תרס"ו (המשך תרס"ו ע' תקעד ואילך). סה"מ תרע"ח ע' קנט. ובכ"מ. לקו"ש חכ"א ע' 20 ואילך. וש"נ.

48 סנהדרין נט, ב.

49 ראה אוה"ת והמשך מים רבים שבהערה 45. ובכ"מ. וראה ב"ר רפנ"ד. אוה"ת בראשית מז, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

50 ישע"י שם, ח.

51 קה"ר פ"ב, ז (הובא בלקו"ת שם). וראה בכורות ח, א. ירושלמי תענית פ"ד ה"ה. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 117 ובהערות שם.

52 ראה לקו"ש ח"ד ע' 1315 ואילך. ח"ח ע' 315. חכ"ח ע' 124 ואילך. ובארוכה – שיחות שלפני המאמר (התוועדויות תשמ"ה ח"ד ע' 2354 ואילך).

53 במכתבו מיום א', ט"ו סיון תרפ"ח – נדפס בסה"מ תרפ"ח ע' קמו ואילך. תש"ח ע' 263 ואילך. אגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ ואילך. ועוד.

54 בשלח טז, טז.

55 ד"ה מן המיצר תר"ס.

56 סה"מ תר"ס-תרס"ב (בתחלתו).

57 תהלים קיח, ח.

שתהי' הקריאה מן המיצר, וקריאה זו תביא אל המרחב האמיתי. ועד"ז יש לקשר ענין זה עם המבואר באור התורה שיר השירים⁵⁸ (שנדפס ויצא מן הכריכה ג"כ לפני שבת זו כמו ספר המאמרים הנ"ל. ובמשך השבת יכלו להסתכל בהם עכ"פ. ויהי רצון שמכאן ולהבא גם ילמדו בהם, ובפרט שיש בהם חביבות יתירה להיותם ספרים חדשים) בתחילתו עה"פ⁵⁹ שיר השירים אשר לשלמה, דהלשון שירים ל' רבים קאי על בינה ומלכות. ומבואר במ"א⁶⁰ (אף שבמאמר זה נתבאר באופן אחר) שספירת המלכות היא בחי' מיצר משום שרגלי' יורדות מות⁶¹, משא"כ בינה ענינה הוא רחובות הנהר⁶², עד לתכלית הרחבות, מרחב י"ה. וזהו ענין מן המיצר ענני במרחב, שמן המיצר באים אל המרחב⁶³.

ויהי רצון, שיקויים בנו הענין דמן המיצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה, שיתבטל ענין בין המצרים, ובפרט בסמיכות לר"ח תמוז הכולל את כל ימי החודש⁶⁴, דאז אפשר לבטל את כל הענינים הבלתי רצויים, ומיד הן נגאלין⁶⁵, עד שיהי' כפסק הרמב"ם⁶⁶ שהימים האלו עתידים להיות ימים טובים⁶⁷ וימי ששון ושמחה שנאמר⁶⁸ כה אמר ה' גו' צום הרביעי גו' יהי' לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, ומוסיף הרמב"ם ומעתיק בהלכותיו גם סיום הפסוק, והאמת והשלום אהבו, היינו שענין זה נפעל ע"י השלום, ענין אחדות דישאל, שזהו החידוש שבגאולת י"ב תמוז כנ"ל, ויקויים זה בביאת משיח צדקנו, ובאופן דמיד מממש.

שכב, א ואילך). ובכ"מ.
 64) ראה לקו"ת ר"ה נח, סע"א. עטרת ראש
 שער ר"ה ספ"ב.
 65) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
 66) סוף הל' תעניות.
 67) כ"ה בכמה דפוסים (כולל דפוס רומי)
 וכת"י הרמב"ם (ראה רמב"ם הוצאת פרענקל).
 ובדפוסים שלפינו: יום טוב.
 68) זכרי' ח, יט.

58) כרך ג.
 59) שה"ש א, א.
 60) ראה אוה"ת לתהלים (יהל אור) עה"פ (ע' תמט ואילך).
 61) משלי ה, ה. וראה לקו"ת פינחס עה, ד.
 אוה"ת עה"פ (נ"ך ע' תקסד ואילך). וש"נ.
 62) ראה זח"ג קמב, א. לקו"ת שה"ש לט, ב.
 ובכ"מ.
 63) ראה גם ד"ה מן המיצר אעת"ר (סה"מ אעת"ר בתחלתו). תרצ"ה (סה"מ קונטרסים ח"ב

בס"ד. ש"פ קרח, ג' תמוז ה'תשמ"ח

הנחה בלתי מוגה

ויקח קרח גו¹, וידועים הדיוקים בזה בלקו"ת ריש פרשתנו² (החסידישע פרשה), דצריך להבין כללות ענין מחלוקת קרח ועדתו על משה ואהרן, וגם השייכות אל המחלוקת שחלק ג"כ על כהונת אהרן כמו שפרש"י שקרח שאל וטען אם טלית שכולה תכלת חייבת בציצית וכו'³ [ויש להוסיף בזה, דבמדרש³ הובא ג"כ ששאל אם בית מלא ספרים חייב במזוזה וכו'], וכשענה לו שחייבת בציצית [וכן שהבית חייב במזוזה], התחילו לשחק וכו'.

ומבואר בזה בהדרושים, דקרח פיקח הי'⁴, שראה אז איך שלעתיד לבוא יהיו הלויים כהנים, כי לע"ל תתגלה מעלת הגבורה⁵. דענינם של כהנים הוא לשרת את ה'⁶, ובזמן הזה שבגילוי היא מעלת החסדים לכן השירות הוא ע"י הכהנים שהם מבחי' החסדים⁷, משא"כ לע"ל שאז תתגלה מעלת הגבורות, יהיו אז הלויים כהנים ומשרתים. ומכיון שכן יהי' לעתיד לבוא, טען קרח שכבר אז בזמן המדבר היו הלויים צריכים להיות כהנים. ויש להוסיף ביאור בזה ע"פ מ"ש הרמב"ם⁸ דמה שעולם הבא נקרא בשם זה (עולם הבא) אינו משום שיהי' בעתיד, בזמן אחר, אלא משום שהוא בא כתוצאה וע"י העבודה שבעולם הזה, ומזה מובן, שענין הגילויים דלעתיד ישנו כבר עתה בזמן העבודה, ולכן חשב קרח שכבר אז בהיותם במדבר הי' צ"ל בגילוי מעלת הלויים. ובפרט ע"פ הפתגם הידוע של כ"ק אדמו"ר מהר"ש⁹ (בעל הפתגם דלכתחילה אריבער¹⁰) על מאמר המשנה¹¹ שכר מצוה מצוה, שמיד בעת קיום המצוה כבר ישנם אצל האדם כל עניני השכר שיתגלו לעתיד על ידה, והשכר הוא כמונח בקופסא וגם ניתן לאדם המפתח לקופסא זו וכו'. וזהו מה שרצה קרח לגלות מעלת הגבורות דלעתיד, שהלויים יהיו כהנים.

(1) ריש פרשתנו (קרח טז, א).

(2) נב, א ואילך.

(3) ראה במדב"ר פי"ח, ג. תנחומא פרשתנו ב. יל"ש ריש פרשתנו. ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א.

(4) במדב"ר שם, ח. תנחומא שם, ה. פרש"י פרשתנו שם, ז.

(5) ראה לקו"ת שם נד, סע"ב ואילך. ברכה צו, ג. וראה תניא פ"נ (ע, ב), ובהערות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ב"שיעורים בספר התניא" שם (ע' 1-690).

(6) עקב י, ח.

(7) זח"ג קמה, ב. תניא רפ"ז. ועוד.

(8) הל' תשובה ספ"ח.

(9) בד"ה פור נתן תרמ"ב (צויין בסה"מ מלוקט ח"א ע' ז). וראה גם סה"מ תרכ"ז ס"ע תלג ואילך. תרכ"ט (קה"ת, תשנ"ב) ס"ע רכח"ט (וש"נ). תרל"ג ח"א ס"ע רמד (וש"נ).

(10) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח"א ע' תריז. לקו"ת ח"א ע' 124. חכ"ז ע' 166. ועוד.

(11) אבות פ"ד מ"ב.

ובזה יוכן מה שטען קרח שטלית שכולה תכלת תהא פטורה מציצית. דענין הטלית הו"ע המקיפים, וכפשטות הענין שהטלית מקיף את כל האדם, דהיינו ראשו ורובו. ואפילו מיעוטו של האדם שאינו מכוסה ע"י הטלית, הרי מכיון שע"פ תורה והלכה¹² נקרא מוקף בהטלית הרי התורה היא קובעת את מציאות העולם¹³, ולכן ע"פ תורה, וכן הוא באמת, הרי כל האדם הוא מוקף ע"י הטלית. ובפרט כפי שהוא ברוחניות הענין, דטלית ענינו הוא פריסו דמלכא¹⁴, קבלת עול מלכות שמים, שקבלת עול זה היא בכל גופו של האדם. וענין התכלת הרי אמרו רז"ל¹⁵ שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד, שהוא כסא ומושב לעצומ"ה ית' כביכול. ונמצא, שטלית שכולה תכלת ענינה הוא המקיף הכי עליון. ולכן טען קרח שטלית שכולה תכלת תהא פטורה מציצית, כי כיון שישנו גילוי המקיפים עצמם, הרי אין צורך בציצית שהם בחי' חוטים ושערות הרומזים על המשכת הקו וחוט הנמשך ע"י הצמצום, שהרי ישנה המשכת אוא"ס שלפני הצמצום. דכיון שקרח רצה להמשיך הגילוי דלעתיד, שאז יהיו הלויים כהנים ותתגלה מעלת הגבורות, הרי אז נעשה גילוי המקיפים הכי נעלים, ואין צורך בצמצומים וכו'. אמנם באמת טעה קרח, כי אז עדיין לא הגיע הזמן לגילוי זה, כמבואר בהדרושים.

והנה בלקו"ת שם מביא ממדרש רבה¹⁶ עוד טעם על מחלוקת קרח, שנתקנא באהרן, לפי שבלויים נאמר¹⁷ והעבירו תער כו' ואהרן אחיו קשטו כו' דהיינו מ"ש¹⁸ כשמן הטוב גו' יורד על הזקן זקן אהרן. ומשמעות הענין, דקרח נתקנא בזה שאהרן יש לו זקן, ואילו לו (לקרח) שנצטוה והעבירו תער, לא הי' זקן, היינו שגם קרח רצה שיהי' לו זקן. ולכאורה ע"פ הביאור הנ"ל שקרח חשב שאין צורך בציצית ושערות וצמצומים, צריך ביאור מדוע נתקנא בזקן אהרן. [דבלקו"ת שם¹⁹ מבאר הפירוש בזה שנתקנא על זקן אהרן, שנתקנא בזה שדוקא אצל אהרן ישנה המשכת הקדושה בישראל ע"י השערות, כי לדעתו אין צריך לזה שערות כמו שטלית שכולה תכלית אינה צריכה ציצית, ולכן חשב שגם הוא יכול להמשיך הקדושה גם בלי שערות. אמנם לכאורה הפירוש הפשוט במדרש הוא שנתקנא על זקן אהרן, היינו שרצה שיהי' גם לו זקן, ולפי זה אינו מובן איך מתאים זה עם שיטתו שאין צורך לשערות²⁰]. ולהעיר, שחיוב זה דוהעבירו תער על כל בשרם הי' רק פעם אחת במדבר ואינו נוהג לדורות²¹, ונמצא, שלאחרי זה ישנו ענין הזקן וכו' גם בלויים, ואדרבה,

(12) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ס"ח ס"ח.

(13) ראה לקו"ש ח"ה ע' 8-127. וש"נ.

(14) ראה זח"ב צז, ב. תקנ"ז ת"ו (כב, סע"א).

תכ"א (נה, ב). תו"א שמות נג, ד. הנסמן במאמרי אדה"ז על פרשיות התורה והמועדים ח"ב ע' תרמא.

(15) חולין פט, א.

(16) במדב"ר שם, ד.

(17) בהעלותך ח, ז.

(18) תהלים קלג, ב.

(19) נד, ב.

(20) קטע זה אינו ברור. המו"ל.

הרי אסורים לגלח את ה' פאות הזקן וכו',²² [חוץ מאופנים מסויימים (כגון מצורע) שחייבים לגלח גם את הזקן וכו',²³].

והנה התורה היא נצחית²⁴, היינו שהיא הוראה נצחית בעבודת כאו"א, ומזה מובן, שגם בענין זה יש הוראה נצחית בעבודת כאו"א, שצריך להיות טלית עם ציצית דוקא ובית מלא ספרים עם מזוזה דוקא, היינו שאינו מספיק ענין המקיפים, אלא צ"ל העבודה גם בפנימיות. ובפרט בזמן הזה שאין תכלת בזמן הזה [וכמבואר במכתב הידוע דכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע²⁵, שזה שאין תכלת בזמן הזה מבואר בכתבי האריז"ל ע"פ הקבלה], וא"כ גם קרח מודה שבזמן הזה לא יתכן ענין הטלית בלא ציצית.

ויהי רצון שנזכה בקרוב ממש לגילוי התכלת, ולקיום מצות ציצית בשלימותה, שזה מביא גם לקיום כל המצוות בשלימותן, שהרי ציצית שקולה כנגד כל המצוות²⁶, וכמובן גם למי שלא ידע מאי קאמר, שגם הוא יכול לחשב את הגימטריא דציצית בצירוף הקשרים והחוטמים שהוא בגימטריא תרי"ג²⁷ מצוות דאורייתא, הכוללים את ז' מצוות דרבנן שנמשכו מהם (כמבואר באגה"ק סימן כט), שכל זה יהי' לע"ל כשנוכל לקיים את כל המצוות כמצות רצונך²⁸.

ואז יקויים גם מ"ש בסיום הסדרה²⁹ אני חלקך ונחלתך גו', שהקב"ה יהי' חלקם ונחלתם של שבט לוי, וזה כולל כל בני"מ כמ"ש הרמב"ם³⁰ שכל איש ואיש אשר נדבה רוחו אותו כו' הרי הוא שייך לשבט לוי בענין זה. ועוד זאת, שלע"ל יהי' לשבט לוי גם חלק ונחלה בארץ ישראל, וכמ"ש בפירוש בנבואת יחזקאל³¹ שער לוי אחד. וע"פ הידוע³² שטועמי' חיים זכו, שגם לפני הגאולה דלעתיד צ"ל טעימה מעין זה, יש לומר שמעין זה ישנו ג"כ בזמן הזה, דאף שלא הי' ללוי חלק ונחלה בארץ, מ"מ הרי כתב הרמב"ם³³ יראה לי [היינו שזהו בחי' תושבע"פ אפילו לגבי ספר הרמב"ם גופא] שאין הדברים אמורים אלא בארץ שנכרתה עלי' ברית לאברהם ליצחק

(28) ראה תו"ח ס"פ ויחי (צה [רלן], א. צו [רלז]), ג"ד). אוה"ת ויחי (כרך ו) תתשכת, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פי"ז (ע' טו) ואילך. ועוד.

(29) יח, כ.

(30) הלי' שמיטה ויובל פי"ג הי"ג.

(31) מח, לא.

(32) של"ה מס' שבת קלב, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס רנ.

(33) הלי' שמיטה ויובל שם הי"יא.

(21) פיה"מ לרמב"ם נגעים פי"ד מ"ד. וראה גם סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע בתחלתה (קד, ריש ע"ב).

(22) רמב"ם הלי' ע"ז פי"ב ה"א ואילך. טוש"ע יו"ד סקפ"א.

(23) רמב"ם הלי' טומאת צרעת פי"א ה"א ואילך.

(24) ראה תניא רפי"ז.

(25) אגרות קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' שנא ואילך.

(26) מנחות מג, ב. פרש"י שלח טו, מא.

(27) פרש"י שם, לט.

וליעקב וירשוה בניהם ונתחלקה להם, אבל שאר כל הארצות שכובש מלך ממלכי ישראל הרי הכהנים והלויים באותן הארצות ובביזתן ככל ישראל. וכבר שקו"ט במ"א³⁴ מה דינה של ארץ קיני קניזי וקדמוני לענין זה. אמנם לע"ל הרי מפורש בכתוב שיהי' שער לוי אחד וכן שער כל שבט אחד, ויהי רצון שיהי' זה בקרוב ממש ויקויים מ"ש³⁵ והיתה לה' המלוכה, ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד³⁶, וכל זה יהי' תיכף ומיד ממש.

(36) זכרי' יד, ט.

(34) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 211 הערה 58.

(35) עובדי' א, כא.

בס"ד. ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשכ"ט

וידבר ה' אל משה גו' זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה גו'¹, ופירש רש"י ויקחו אליך, לעולם היא נקראת על שמך, פרה שעשה משה במדבר. וצריך להבין, הרי רק פרה הראשונה עשה משה, ולמה נקראות כל הפרות (שמונת הפרות שעשו אח"כ, וגם פרה העשירית שיעשה מלך המשיח²) על שמו של משה. ולהוסיף, דע"פ הידוע³ ששמו של כל דבר אשר יקראו לו מורה על ענינו ותוכנו, מובן, דזה שכל הפרות נקראות על שמו של משה הוא לפי שזה (השייכות למשה) הוא ענינם ותוכנם. ועפ"ז צריך להבין עוד יותר זה שהפרות נקראות על שם משה, הרי עשיית הפרות הייתה ע"י הכהנים⁴ [וגם פרה הראשונה נעשתה ע"י אלעזר הכהן⁵, ופירוש פרה שעשה משה הוא לכאורה רק שנעשתה ע"פ הוראתו וציוויו⁶], ומהי שייכותן למשה, ועד שנקראות על שמו.

ב) והענין הוא, דאיתא בלקו"ת⁷, דהטעם על זה שבפרה אדומה נאמר זאת חוקת התורה, הוא, לפי שמצות פרה אדומה היא כללות התורה. ולכן, כמו שהתורה נקראת על שמו של משה כמ"ש⁸ זכרו תורת משה עבדי⁹, כן גם פרה אדומה, שהיא כללות התורה, נקראת על שמו של משה¹⁰. ולכאורה יש להוסיף, דמ"ש בלקו"ת שמצות פרה אדומה היא כללות התורה, הכוונה היא בעיקר למצוות התורה [כמובן מהביאור בלקו"ת שם¹¹, דזה שמצות פרה אדומה הוא כללות התורה הוא כי יסוד כל המצוות הוא רצוא ושוב, ופרה אדומה הו"ע רצוא ושוב]. ועפ"ז כללות מצוות התורה שייכות למשה.

(1) פרשתנו (חוקת) יט, א-ב.

(2) רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג.

(3) שעהיוה"א פ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) סימן א (נדפס באגרות-קודש ח"א ס"ע רפח ואילך).

(4) רמב"ם הל' פרה אדומה פ"א הי"א.

(5) פרשתנו יט, ג.

(6) ע"ד פרה העשירית שיעשה מלך המשיח, שהפירוש (בפשטות) הוא לא שמיח יעשה (כי עשיית הפרה צריכה להיות ע"י כהן), אלא שתיעשה ע"פ הציווי שלו.

(7) ריש פרשתנו (נו, א).

(8) מלאכי ג, כב.

(9) שבת פט, א.

(10) ראה עד"ז כלי יקר כאן.

(11) נו, ב ואילך.

ויש לבאר זה ע"פ מ"ש בתניא¹² דהטעם על זה שציוה משה רבינו לדור שנכנסו לארץ לקרות ק"ש פעמיים בכל יום לקבל מלכות שמים במס"נ (אף שהבטיח להם פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו'¹³) הוא מפני שקיום התומ"צ תלוי בזכירת ענין המס"נ. ויש לומר, דזה שציוה דוקא ציוה זה לדור שנכנסו לארץ הוא, כי מס"נ הו"ע הביטול, וכיון שהאדם הוא מציאות (היפך ענין הביטול), לכן, בכדי שענין המס"נ יהי' אצלו בגילוי [ובאופן שיהי' קבוע בלבו תמיד ממש יומם וליילה לא ימיש מזכרונו]¹⁴, צריך לזה נתינת כח מיוחדת. והנתינת כח הוא ע"י משה, כי משה הו"ע הביטול, ונחננו מה¹⁵. ולכן ע"י שמשה ציוה¹⁶ לדור שנכנסו לארץ לקבל עליהם (פעמיים בכל יום) מלכות שמים במס"נ, עי"ז ניתן להם הכח לזכור תמיד ענין המס"נ שלהם. וזהו לעולם היא נקראת על שמך, כי קיום התורה ומצוותי' [דפרה אדומה היא כללות התומ"צ] תלוי בזכירת ענין המס"נ, והכח לזכור תמיד ענין המס"נ הוא ע"י משה, וע"י אִתְפַּשְׁטוּתָא דמשה שבכל דור¹⁷, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעל השמחה והגאולה. ויש לומר, דע"י שעבודתו של נשיא דורנו בכל משך שלוש שנים נשיאותו¹⁸ היתה במס"נ בגילוי, לכן הנתינת כח על זכירת המס"נ מאִתְפַּשְׁטוּתָא דמשה שבדורנו הוא בגילוי עוד יותר.

ולהוסיף, דמהביאורים בזה שמצות פרה אדומה היא כללות כל התורה [שלכן נאמר בה זאת חוקת התורה], הוא¹⁹, כי היסוד דכל המצוות הוא שם חוקה. היינו שהמצוות הם רצון העליון שלמעלה מהשכל, ולכן, גם קיומם צריך להיות בדרך קבלת עול, חוקה²⁰ חקקתי גזירה גזרתי. ועפ"ז יובן עוד יותר²¹ זה

(12) ספכ"ה.

(13) עקב יא, כה.

(14) לשון אדה"ז בתניא שם.

(15) בשלה טז, ח.

(16) ע"פ מ"ש בפנים יומתק לשון אדה"ז בתניא שם, "למה ציוה משה רבינו ע"ה במשנה תורה לדור שנכנסו לארץ כו" – ולכאורה הול"ל, "למה נצטווה הדור שנכנסו לארץ כו", ומה נוגע בזה שהציווי הי' ע"י משה רבינו ושהציווי נאמר במשנה תורה? וע"פ מ"ש בפנים יש לומר שבזה מרמז שהכח על זכירת המס"נ הוא ממש. ובכדי להדגיש זה עוד יותר מוסיף, "במשנה תורה" – שמשנה תורה אמר משה לא רק בתור שליח אלא מפי עצמו (מגילה לא, ב וראה פרש"י שם), היינו שזה נתעצם בהשגתו (ראה לקו"ת שה"ש כ, ג).

(17) תקו"ז תס"ט (ק"ב, ב. ק"ד, א).

(18) ב' ניסן תר"פ – יו"ד שבט ה'שי"ת. וראה לקו"ש ח"ח ע' 303 ואילך.

(19) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1056. ובכ"מ.

(20) תנחומא פרשתנו ג. שם ח. במדב"ר ריש פרשתנו. ועוד.

(21) היתרון בהביאור דלקמן הוא, כי מזה שפרה אדומה (שהוא כללות התורה) נקראת על שמו של משה, משמע, שהמצוות עצמם שייכים למשה, ולפי הביאור דלעיל שהשייכות למשה הוא מצד ענין המס"נ, אין זה נוגע להמצוות עצמם, כי זה שקיום התומ"צ תלוי בזכירת ענין המס"נ הוא, "כי בזה

שפרה אדומה נקראת על שמו של משה, כי בכדי שקיום כל המצוות (הגם שיש עליהם טעם²²) יהי' באופן דזאת חוקת התורה הוא ע"י שהתורה (ומצותיה), גם לאחרי שנתלבשה בחכמה ושכל, נקראת על שמו של משה, שענינו הוא ביטול, תורת משה עבדי, ועי"ז ישנה הנתינת כח לכל אחד מישראל (ע"י בחינת משה שבו²³) שקיום המצוות שלו יהי' בביטול דקבלת עול, כקיום מצות פרה אדומה, זאת חוקת התורה.

ג) והנה איתא במדרש²⁴ עה"פ ויקחו אליך פרה אדומה, א"ל הקב"ה למשה, לך אני מגלה טעם פרה אבל לאחר חוקה. וצריך להבין דכיון שמשה השיג הטעם דכל המצוות, גם הטעם דמצות פרה אדומה, איך נמשך על ידו הנתינת כח לקיום המצוות באופן דחוקה חקקתי גזירה גזרתי. ולכאורה הי' אפשר לבאר ע"פ מ"ש במק"א²⁵, שבכל מצוה ישנם שני הענינים דחוקים ומשפטים. כי כל המצוות (גם המצוות דעדות ומשפטים שיש עליהם טעם) הם רצונו ית', ורצון הוא למעלה מטעם, למעלה גם מהטעמים שבחכמתו ית', ולאחרי שהרצון דמצוות (גם המצוות דחוקים, ואפילו מצות פרה אדומה) נמשך ונתלבש בחכמה (דתורה), ניתוסף בהם טעם. והחילוק שבין המצוות דעדות ומשפטים להמצוות דחוקים הוא, שבהמצוות דעדות ומשפטים, הטעמים שבחכמתו ית' נמשכו ונתלבשו בשכל הנבראים ועד בשכל אנושי, ובהמצוות דחוקים, הטעמים שלהם לא נתלבשו (כ"כ) בשכל הנבראים. והטעם דמצות פרה אדומה הוא בחכמתו ית' (חכמה דאצילות) ולא נמשך כלל בשכל הנבראים. [וזה שמשה השיג טעם פרה הוא לפי שגם בהיותו למטה הי' בחינת חכמה דאצילות בגילו²⁶].

וזזהו שבכל המצוות ישנם שני הענינים דחוקים ומשפטים, שמצד הרצון דמצוות – כל המצוות הם חוקים, וקיומם צריך להיות בדרך קבלת עול, חוקה חקקתי גזירה גזרתי. ומצד הענין דטעמי המצוות – כל המצוות הם משפטים, וקיומם צריך

יוכל לעמוד נגד יצרו" (תניא ספכ"ה), משא"כ זה שקיום המצוות צ"ל (בקב"ע) מפני הציווי הו"ע שנוגע לקיום המצוות עצמם.

ויתירה מזה יש לומר להביאור דלקמן, שהשיכות דמצוות למשה היא לא רק בנוגע לקיום המצוות אלא גם בנוגע המצוות עצמם. דזה שגם לאחרי שהמצוות (רצונו ית') נמשכו בתורה (חכמה) נרגש שהם רצון שלמעלה מהחכמה, הוא, כי החכמה (תורה) שבה נמשך הרצון דמצוות היא תורת משה עבדי.

22) גם המצוות דחוקים. שהרי אינם היפך השכל לגמרי כפרה אדומה (ראה סה"מ תרכ"ט ע' רלז ובכ"מ). ובערך החוקה דפרה אדומה – גם המצוות דחוקים הם מובנות קצת.

23) תניא רפמ"ב.

24) במדבר"ר פרשתנו פי"ט, ו. תנחומא פרשתנו ח.

25) ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' נו (וראה גם שם ע' כ). ח"ד ע' ריט.

26) ראה לקו"ת נצבים מט, ב. ובכ"מ.

להיות (גם) מצד הטעם. וע"י שמשה ידע הטעם דמצות פרה, קיים גם מצוה זו מצד הטעם [משא"כ בכל אחד, קיום מצות פרה אדומה מצד הטעם הוא²⁷ זה שמתבונן שגם מצוה זו יש לה טעם]. ועפ"ז יובן בפשטות שגם אצל משה לא הי' חסר ח"ו קיום המצוות באופן דחוקה חקקתי גזירה גזרתי, כי ענין זה שבקיום המצוות הוא מצד הרצון דמצוות. אבל ביאור זה צריך לביאור נוסף, כי היתרון דמצות פרה אדומה לגבי כל המצוות הוא, שבכל המצוות, הטעם שבהם מעלים על הרצון, ובמצות פרה אדומה שאין עלי' טעם (בשכל האדם) הרצון הוא בגילוי [ופירושו זאת חוקת התורה הוא שכל מצוות התורה הם חוקה כמו פרה אדומה]. ומזה שנאמר ויקחו אליך, דהפרה נקראת על שמו של משה, משמע, דענין המיוחד שבמצות פרה אדומה, שהחוקה שבה (רצון למעלה מטעם) הוא בגילוי, הוא גם לגבי משה, ולכאורה, כיון שמשה ידע טעם פרה, מהו החילוק לגבי משה בין מצות פרה אדומה לכל המצוות.

ד) ויובן זה בהקדים מ"ש²⁸ תפלה למשה, ואיתא בזהר²⁹ שתפלה למשה היא תפילת עשיר³⁰. ולהעיר ממ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל הגאולה בשיחתו הידועה³¹ שהמזמור תפלה למשה שייך להגאולה די"ט כסלו [כידוע שאדמו"ר הזקן הי' אומר בכל יום שיעור תהלים כמו שנחלק לימי החודש³², וכיון שהמזמור תפלה למשה הוא התחלת שיעור תהלים החדשי דיום הי"ט לחודש, הרי אמר ביום גאולתו (י"ט כסלו) מזמור זה], דמזה מובן, שמזמור זה שייך גם להגאולה די"ב וי"ג תמוז, הגאולה דנשיא דורנו ממלא מקומו של בעל הגאולה די"ט כסלו. [ובפרט בשנה זו³³, שבי"ב תמוז, יום ההולדת דבעל הגאולה, הוא התחלת שנת הצדי"ק דבעל הגאולה, ובו מתחילים לומר מזמור צדי"ק שבתהלים הוא המזמור תפלה למשה]. והנה ענינו ותוכנו דמזמור זה הוא תפלה למשה [דהענינים הבאים בהמשך המזמור (לאחרי התיבות תפלה למשה איש האלקים) הם הענינים שמה אמרם בתפלתו (ענינים פרטיים), אבל ענינו הכללי דהמזמור (שהוא גם שמו דהמזמור) הוא תפלה למשה], דתפלה למשה היא תפלת עשיר (כנ"ל). ומזה מובן, שהשייכות דהמזמור להגאולה די"ט כסלו ודי"ב תמוז היא בעיקר מצד ענינו דכללות המזמור – תפלה למשה, תפלת עשיר, כדלקמן סעיף יג.

(27) ראה עד"ז סה"מ מלוקט ח"ד שם.

(28) תהלים צדי"ק, א.

(29) ראה זח"א קסח, ב.

(30) ראה גם נדרים לח, א שמה הי' עשיר.

(31) דליל כ' כסלו תרצ"ד (לקו"ד כרך א צז, א ואילך).

(32) לקו"ד שם. וכן נהגו הנשיאים שלאחריו, ממלאי מקומו – מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, נדפס ב, קובץ מכתבים" שבסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק (ע' 200). אגרות-קודש שלו ח"ג ע' תעג ואילך.

(33) תשכ"ט, שנת אמירת מאמר זה.

ה) ויובן זה בהקדים הדיוק דאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאמרו ד"ה תפלה למשה³⁴, הרי ענין התפלה הוא שמתפלל להקב"ה שימלא את מחסורו³⁵, וכיון שהעשיר אינו חסר שום דבר, מהו"ע תפלת עשיר. ויש לומר, שדיוק זה הוא (בעיקר) בנוגע לתפלת משה. דבעשיר בכלל יש לומר שהתפלה שלו היא שהקב"ה ימלא את מחסורו הרוחני. משא"כ במשה שגם בהיותו למטה האיר בו בגילוי המקור שלו כמו שהוא באציילות, ועד שאין מחיצה והפסק ביניהם, משה משה לא פסיק טעמא³⁶, הרי מובן, דזה שמשה הי' עשיר בגשמיות הוא לפי שהי' עשיר ברוחניות, היינו שגם ברוחניות לא הי' חסר שום דבר, גם לא חסרון שבדוגמת סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, ולכן מדייק בהמאמר מהו"ע תפלת עשיר.

וממשיך בהמאמר³⁷, דענין העשיר הוא לא רק שאינו חסר שום דבר אלא שהוא מושפע בריבוי השפע. וכמאמר רז"ל³⁸ עה"פ³⁹ די מחסורו אשר יחסר לו, די מחסורו ואי אתה מצווה לעשרו. וכיון שבדי מחסורו אשר יחסר לו נכלל גם החסרון דסוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו, ואעפ"כ אמרו ואי אתה מצווה לעשרו, הרי מובן, שגם כשיש לו כל צרכיו (כולל גם סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו), אינו (עדיין) עשיר, כי ענין העשיר הוא (דלא רק שיש לו כל צרכיו, אלא) שהוא מושפע בריבוי השפע. וע"פ מ"ש לעיל דזה שמשה הי' עשיר בגשמיות הוא לפי שהי' עשיר ברוחניות, מובן, דנוסף לזה שבמשה לא הי' שום חסרון ח"ו (גם לא חסרון שבדוגמת סוס לרכוב עליו וכו'), כי האירו בו בגילוי כל הגילויים השייכים לעולמות, הנכללים בשני הענינים דממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, שהגילוי דענינים אלה הוא מילוי החסרון [דאור הממלא, כיון שהוא מקור לעולמות, לכן, כשאור זה אינו בגילוי בעולם, העולם הוא חסר ממש. ואור הסובב, שהוא למעלה ממקור לעולמות ורק שייך לעולמות, לכן, כשאינו מתגלה בעולם אור זה, החסרון דעולם הוא דוגמת החסרון דסוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. וכמאמר רז"ל⁴⁰ עה"פ⁴¹ ויכל אלקים ביום השביעי מה הי' העולם חסר מנוחה בא שבת בא מנוחה,

(34) דשנת תר"ס – נדפס בסה"מ תר"ס ע' מט ואילך. וראה בארוכה ד"ה זה דיי"ג תמוז שנה זו (תשכ"ט), נדפס בקונטרס י"א ניסן תנשא [סה"מ מלוקט ח"ה ע' ריז ואילך].

(35) ראה רמב"ם הלי' תפלה פ"א ה"ב.

(36) זח"ג (באד"ר) קלה, א. וראה תו"א משפטים עה, ג. המשך תרס"ו ע' רטז. ובכ"מ.

(37) סה"מ תר"ס ס"ע נג ואילך.

(38) כתובות סז, ב.

(39) ראה טו, ח.

(40) פרש"י עה"פ בראשית ב, ב. פרש"י ד"ה ויכל – מגילה ט, א (וראה ב"ר פ"י, ט. תוד"ה חצבה – סנהדרין לח, א.

(41) בראשית שם.

מנוחה היא בחינת סובב שלמעלה מהאור המתלבש בעולם, ואעפ"כ כשלא הי' גילוי זה בעולם, הי' העולם חסר, אלא שחסרון זה הוא לא שהי' חסר איזה פרט בעולם עצמו, כי כל הפרטים דהעולם נתהוו ע"י מלאכת הבריאה (אור המתלבש בעולם) שנשלמה לפני שבת, וזה שהעולם הי' חסר מנוחה הוא דוגמת החסרון דסוס לרכוב עליו (שאין זה דבר הכרחי לצורך קיום חיותו), וכשבא שבת ונמשך ונתגלה אור הסובב, נתמלא גם חסרון זה. וענין העשירות דמשה הוא, דנוסף על זה שהאירו בו בגילוי הגילויים דממלא וסובב], האיר אצלו בגילוי גם הגילוי דאוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות. וכמבואר בהמאמר⁴², דזה שמשה נקרא עשיר הוא לפי שמשה הוא בחינת דעת עליון. ומהמעלות שבדעת עליון על דעת תחתון הוא, שדעת תחתון מקבל מחיצוניות הכתר, אריך – סובב, ודעת עליון מקבל מפנימיות הכתר, עתיק – אוא"ס שלמעלה מגדר עולמות. ועפ"ז צריך להבין עוד יותר הענין דתפלה למשה, תפלת עשיר, הרי ענין התפלה הוא שהקב"ה ימלא את מחסורו, וכיון שמשה הי' עשיר הן בגשמיות והן ברוחניות, הרי לא רק שלא הי' חסר (בפועל) שום דבר אלא שלא הי' שייך אצלו ענין החסרון⁴³, ומהו"ע התפלה שלו.

ו) ונקודת הביאור בזה (בהמאמר⁴⁴), דתפלת עשיר היא לא בשביל עצמו אלא בשביל כנסת ישראל. כדאיתא במדרש⁴⁵ עה"פ תפלה למשה, משל למה הדבר דומה לשלשה שבאו ליטול כו' מאת המלך כו' בא השלישי, אמר לו המלך מה אתה מבקש, אמר לו, איני מבקש על עצמי דבר, אלא מדינה פלונית היא חרבה והיא שלך, גזור שתיבנה כו', כך משה לא ביקש לעצמו אלא בשביל ישראל. ולכאורה, ביאור זה צריך לביאור נוסף. דלפי הנ"ל התפלה שהעשיר מתפלל (בשביל אחרים) אינה שייכת להעשירות שלו [דזה שהוא מתפלל בשביל אחרים הוא מפני שהוא רוצה בטובתם], ופירוש תפלת עשיר (בפשטות) הוא שהתפלה שלו היא מפני שהוא עשיר⁴⁶.

ויובן זה ע"פ המבואר בהמאמר⁴⁴ דכנסת ישראל היא בחינת מלכות, ובקשת משה עבור כנסת ישראל היתה (בשביל ישראל כפשוטם, וגם) בשביל ספירת המלכות. ולכן⁴⁷ אומר במדרש שבקשת משה עבור כנסת ישראל היא ע"ד הבקשה מדינה פלונית כו', דמדינה היא מלכות, והיא חריבה הוא החסרון שנעשה במלכות

(42) סה"מ תר"ס ע' נח. וראה שם ע' נג.

(43) ראה בארוכה ד"ה תפלה למשה שבהערה 34.

(44) שם ע' נח.

(45) שוחר טוב ויל"ש עה"פ. מדרש תהלים באבער שם.

(46) בדוגמת תפלת עני, שהתפלה שלו היא מפני שהוא עני.

(47) סה"מ תר"ס שם ע' סב.

(ענין מיעוט הירח), והבקשה גזור שתיכנה היא שיומשך גילוי עצמות אוא"ס במלכות שע"י⁴⁷ תיכנה בבחינת בנין עדי עד. דכשנתמלא החסרון דמלכות ע"י שנמשך בה הגילוי ששייך למלכות, שאז היא מתעלית להדרגא כמו שהיתה קודם שנסתלק ונחסר ממנה האור, אזי אפשר שהאור שנמשך בה יסתלק עוד פעם, ובכדי שהבנין שלה יהי בבחינת בנין עדי עד (שאינן שייך שתיחרב ח"ו) הוא ע"י שנמשך בה גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה מהאור השייך לעולמות (מלכות), דבאור זה אין שייך צמצום וסילוק. וזהו שתפלת משה נקראת תפלת עשיר דפירוש תפלת עשיר הוא שהתפלה שלו היא מפני שהוא עשיר (כנ"ל), כי זה שמשה התפלל שיומשך במלכות גילוי עצמות אוא"ס (שע"י⁴⁸ דוקא תיכנה בבחינת בנין עדי עד) הוא מפני שהי' עשיר, בחינת דעת עליון שמקבל מעתיק, עצמות אוא"ס שלמעלה מגדר עולמות.

(ז) וצריך להבין, דלפי הנ"ל [שתפלתו של משה שיומשך עצמות אוא"ס במלכות הוא מפני שמשה הוא דעת עליון ולכן ביכלתו להמשיך אור זה במלכות], המשכת הגילוי במלכות ע"י משה הוא (לכאורה) בדרך מלמעלה למטה⁴⁸. ומהו"ע תפלה למשה (תפלת עשיר), דתפלה היא מלמטה למעלה. ויש לומר הביאור בזה, דכשהמשכה במלכות היא בדרך מלמעלה למטה, אזי, גם כשהגילוי הוא עצמות אוא"ס שלמעלה מענין הצמצום, דבכללות הוא בחינת עצם האור שלא נגע בו הצמצום, מ"מ, כיון דזה שאין שייך שיסתלק האור מהמלכות הוא מפני שהאור הוא למעלה מענין הצמצום, הרי בנוגע להמלכות, אין זה אמיתית הענין דבנין עדי עד, מכיון שמצד המלכות אפשר שיסתלק ממנה האור. ואמיתית הענין דבנין עדי עד הוא כשהמשכת גילוי זה במלכות הוא (לא רק מצד למעלה אלא גם) מצד המלכות⁴⁹. וזהו תפלה למשה, דתפלה היא עבודת הנבראים, ולכן ההמשכה שע"י תפלה היא באופן ששייכת להמטה עצמו, להנבראים וכן לספירת המלכות שורש הנבראים. אלא שההמשכה שע"י תפלה בכלל, כיון שתפלה היא עבודת הנבראים, לכן ההמשכה שע"י⁵⁰ היא המשכה ששייכת לעולמות⁵⁰, ובההמשכה שע"י תפלה למשה, שתי המעלות. המשכת עצמות אוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות, ואעפ"כ ההמשכה היא נמשכת במלכות ובאופן שהיא שייכת להמלכות עצמה.

(48) וראה בסה"מ תר"ס שם ע' סב דתפלה למשה היא ע"ד תורה.

(49) ועפ"ז יומתק שההקדמה להבקשה „גזור שתיכנה" היא „והיא שלך", „היינו שבשרשה היא בבחינת פנימיות ועצמות א"ס" (סה"מ תר"ס שם) – די"ל, דכיון ש„היא שלך" לכן ההמשכה במלכות (גזור שתיכנה) תהי' מצד ענינה דהמלכות.

(50) דהגם שע"י התפלה נמשך רצון חדש (שלמעלה מהשתלשלות) – הרי גם הרצון חדש הוא בנוגע ענין השייך לעולם, למלאות בקשת המתפלל.

ח) ובעומק יותר יש לומר, שהיתרון בהמשכה שע"י תפלת משה לגבי ההמשכה בדרך מלמעלה למטה, הוא לא רק באופן ההמשכה (שההמשכה שע"י תפלת משה שייכת יותר להמטה, כנ"ל) אלא גם בהמשכה עצמה. והענין הוא, שהטעם על זה שכל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון⁵¹, הוא, כי כוונת הבריאה היא בשביל עבודת האדם, ולכן נברא העולם באופן שתיקונו יהי ע"י עבודת האדם, שע"י נעשה האדם שותף להקב"ה במעשה בראשית⁵². וזהו גם הטעם על זה שהתהוות העולמות מהמלכות היתה ע"י הצמצום שנחסר האור מבחינת המלכות [וכמ"ש⁵³ את עשית את השמים גו', את הסר ה', דזה שהמלכות נעשית מקור להוות את העולמות (עשית את השמים גו')] הוא ע"י שנחסרו ממנה ה' פרצופים, את חסר ה'⁵⁴ וי"ל דהחסרון שהי' בהמלכות שממנה נברא העולם הוא השורש והסיבה להחסרון דהעולם, דכל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון], הוא בכדי שמילוי החסרון דהמלכות יהי ע"י עבודת האדם. ולהוסיף, דהגם שהצמצום הי' רק בהאור השייך לעולמות, באור הגבול (שורש הממלא) וגם באור הבל"ג (שורש הסוכב), [אלא שפעולת הצמצום באור הגבול הוא בהאור עצמו, שנעשה בו ירידה והגבלה ועד שנעשה מקור להוות את העולמות, ופעולת הצמצום באור הבל"ג הוא רק⁵⁵ שלא יאיר במקום החלל⁵⁶. דזהו שבעיגול הגדול (אור הבל"ג) נגע בו הצמצום, דענין נגיעת הצמצום הוא שהאור יהי רק שם (בהעיגול) ולא יתגלה לחוץ⁵⁷] אבל בעצם האור לא הי' הצמצום כלל, היינו שהצמצום גם לא נגע בו [שלא כן, מצד אור זה אפשר להיות הגילוי גם בעולמות], מ"מ, כיון שהכוונה בכל הגילויים (גם בהגילוי עצם האור שלמעלה מגדר עולמות, למעלה גם מ(השורש ד) סוכב כל עלמין) הוא בשביל ישראל, לכן, גם המשכת אור זה היא ע"י עבודת האדם.

ט) ועפ"ז יש לבאר מ"ש בהמאמר⁵⁸ דבהגילויים שלמעלה יש ג' מדריגות בכללות. ממלא כל עלמין, סוכב כל עלמין ועצמות אוא"ס שלמעלה מממלא

51) ב"ר פי"א, ו.

52) ראה שבת קיט, ריש ע"ב.

53) נחמי' ט, ו.

54) המאמר ד"ה תפלה למשה תר"ס בא בהמשך להמאמר ד"ה הקול קול יעקב תר"ס ושם (ע' נה ואילך) מבואר ענין את חסר ה'. וראה גם סה"מ מלוקט ח"ג ע' רכב, ובהנסמן שם.

55) ואולי יש לומר שב"את עשית את השמים" דוגמת שני ענינים אלה: את חסר ה', שנחסרו מהמלכות ה' פרצופים – הוא שנסתלקו מהמלכות (אבל לא נעשה שינויים בהם עצמם); ועי"ז ירדה המלכות ונעשית מקור להוות העולמות, „עשית את השמים וגו'“.

56) ראה בארוכה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקכו ואילך. ובכ"מ.

57) ראה סה"מ תרמ"ג ע' פ. המשך תרס"ו ע' קצד"ה. ובכ"מ.

58) סה"מ תר"ס שם ע' נד ואילך.

וסובב. ובג' מדריגות אלה הם ג' האהבות שבפסוק⁵⁹ ואהבת, בכל לבבך, בכל נפשך ובכל מאדך. האהבה דבכל לבבך היא בבחינת ממלא כל עלמין, דכיון שהחיות דבחי' ממכ"ע הוא מלוכש בהנבראים בפנימיותם, לכן, ע"י ההתבוננות נרגש חיות זה גם בנפש הבהמית, והאהבה היא בכל לבבך בשני יצריך⁶⁰. האהבה דבכל נפשך היא בבחינת סוכ"ע, דכיון שאור הסוכב הוא למעלה מהתלבשות בעולמות, לכן, ע"י שנרגש בו ההפלאה דאוא"ס (סוכב), אהבתו את הוי' היא באופן דמסירת נפש [בכל נפשך, אפילו נוטל את נפשך⁶⁰], שרוצה לצאת ממציאותו וליכלל באוא"ס. ואהבה זו היא רק בנפש האלקית. כי ההשגה [באופן דהכרה והרגשה, שאז דוקא מביאה ההשגה לאהבה] בהפלאה דאוא"ס יכולה להיות רק בנפש האלקית, ששרשה הוא בשם הוי'⁶¹, סוכב. והאהבה דבכל מאדך היא בעצמות אוא"ס שלמעלה גם מסוכב. כי אמיתית הבל"ג הוא בעצמות אוא"ס (משא"כ אור הסוכב יש בו איזה ציור והגבלה), ולכן, האהבה שע"י גילוי עצמות אוא"ס היא בכל מאדך, בלי גבול. ולאחרי שמבאר השייכות דג' האהבות לג' מדריגות הנ"ל, מסיים, דמזה מובן ענינם של ג' המדריגות, דממלא הוא מתלבש בעולמות, וסוכב הוא למעלה מהתלבשות אבל שייך לעולמות, ועצמות אוא"ס אינו בגדר עולמות.

וצריך להבין, דלכאורה, הביאור בהשייכות דג' האהבות לג' המדריגות דלמעלה הוא לאחרי הבנת הענינים דג' המדריגות, ומהמשך הענינים בהמאמר משמע דענין זה [שג' מדריגות אלה הם ג' האהבות] מוסיף ביאור בג' המדריגות. ויש לומר מהביאורים בזה, דהטעם על זה שישנם למעלה ג' מדריגות שבהם נכללים כל הגילויים, הוא, כי כל הגילויים דלמעלה הם בשביל עבודת האדם, וכיון שבאהבת ה' [שהיא עיקר העבודה, דלית פולחנא כפולחנא דרחימותא⁶²] ישנם ג' האהבות, בכל לבבך בכל נפשך ובכל מאדך, לכן כללות כל הגילויים דלמעלה נחלקים לג' מדריגות (ממלא וסוכב ואוא"ס שלמעלה מסוכב) שבהתאם לג' אהבות הנ"ל. וכיון שהבנת ענין על בוריו הוא ע"י שמבארים אותו מיסודו ושרשו, לכן, התחלת הביאור (בהמאמר) של ג' המדריגות דלמעלה הוא איך שבהם הם ג' האהבות, כי זהו השורש והסיבה לזה שנמשכו ג' המדריגות.

יו"ד) ויש לומר, דהטעם בפנימיות הענינים על זה שהמשכת וגילוי ג' הענינים דממלא וסוכב ועצמות אוא"ס הוא ע"י ג' האהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, הוא, כי הכוונה בכל הגילויים היא בכדי שעל ידם תהי' אח"כ

(59) ואתחנן ו, ה.

(60) ברכות נד, א במשנה. ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ.

(61) אגה"ת פ"ד (צד, א).

(62) ראה זהר ח"ב נה, ב. ח"ג רסז, א. וראה לקו"ת שלח מב, ג.

בריאת העולם, ולכן, כמו שבריאת העולם היתה באופן שכל הענינים שבו⁶³ יתקנו ע"י עבודת האדם, בכדי שע"ז יהי' האדם שותף להקב"ה במעשה בראשית, עד"ז הוא בנוגע להגילויים דלמעלה, שהתהוותם (המשכתם) היתה באופן שהגילוי שלהם⁶⁴ יהי' ע"י עבודת האדם, בכדי שהשותפות של האדם להקב"ה במעשה בראשית תהי' לא רק בהעולם עצמו אלא גם בהגילויים דלמעלה שעל ידם היתה בריאת העולם. וכיון שעיקר עבודת האדם הוא אהבת ה' דלית פולחנא כפולחנא דרחימותא (כנ"ל), לכן, הגילוי דג' מדריגות הנ"ל (שבהם נכללים כל הענינים דלמעלה), הוא ע"י ג' האהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. וע"י שהענינים דלמעלה נמשכים ומתגלים ע"י עבודת האדם, נעשה בהם עלי' למעלה יותר מכמו שהם מצד עצמם⁶⁵.

וזוהו תפלה למשה, דהמשכת הגילוי דעצמות אוא"ס שלמעלה מסובב שהמשיך משה במלכות היתה ע"י תפלה דוקא, הגם דכיון שמשה הוא דעת עליון שמקבל מעתיק (עצמות אוא"ס שלמעלה מסובב) הי' ביכלתו להמשיך במלכות אור זה בדרך מלמעלה למטה, כי ע"י שהמשכת האור היא ע"י תפלה, עבודת האדם (בדרך מלמעלה למעלה), נשלמת הכוונה שבשבילה נאצל האור, וע"ז נעשה בו עלי' ומיתוסף בהבל"ג שלו. שהבל"ג שבו הוא לא רק כמו שהוא מצד עצמו, עצם האור שאין שייך בו צמצום וסילוק, אלא (גם) כמו שהוא מצד העצמות. ולכן, בנין המלכות שנעשה ע"י האור כמו שנמשך ע"י תפלת משה הוא בנין עדי עד.

יא) וצריך ביאור, דהעילוי שנעשה בהגילויים דלמעלה ע"י עבודת האדם הוא (בעיקר⁶⁶) כשהמשכה והגילוי שלהם היא ע"י עבודת האדם, וכיון דזה ע"י תפלת משה היתה ההמשכה והגילוי הוא רק בנוגע כנסת ישראל (כנסת ישראל כפשוטו, וגם ספירת המלכות), אבל בנוגע למשה אין שייך לכאורה לומר שהמשכה והגילוי היתה ע"י תפלתו, שהרי משה הוא עשיר, דענין העשיר הוא שמאירים אצלו בגילוי כל הגילויים ואפילו הגילוי דעצמות אוא"ס שלמעלה משייכות לעולמות, ועפ"ז, העלי' וההוספה שנעשית בהאור ע"י תפלת משה היא לכאורה רק לגבי אחרים ולא לגבי משה עצמו. ויש לומר הביאור בזה, דכיון שמשה

63) וכלשון המדרש שבהערה 51 כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריך תיקון.

64) שהוא ה"תיקון" שלהם.

65) ראה עד"ז לקו"ד כרך ב שג, א"ב, שע"י מחשבת האדם בהענינים דלמעלה, נעשה בהם עלי' בדוגמת העלי' שנעשית בדברים גשמיים ע"י שמביאים תועלת לעבודת ה' (ומכש"כ כשמקיימים בהם מצוה). ויש לומר, דהעלי' בהענינים דלמעלה ע"י שנמשכים ע"י עבודת האדם היא באופן נעלה יותר, מכיון שעבודת האדם היא בנוגע להמשכת הענינים עצמם (ולא רק שהאדם משתמש בהם לעבודת ה').

66) ראה הערה הקודמת.

הוא רוען של ישראל, לכן, כשחסר איזה ענין בכנסת ישראל, הוא כמו שחסר הענין גם אצלו, דנוסף לזה שהצער שלו על זה שחסר לישראל הי' צער גדול ביותר כאילו שהוא עצמו הי' החסר, הנה גם החסרון דישראל הי' החסרון שלו⁶⁷. כי משה וישראל הם חד, ובלשון רש"י⁶⁸ ש"משה הוא ישראל וישראל הם משה. ולכן, הגם ש"משה הי' עשיר והאירו בו כל הגילויים, מ"מ, כיון שישראל היו חסרים הגילוי, ורק ע"י עבודה (תפלתו של משה) נתחדש הגילוי לגבם – גם לגבי משה נתחדש הגילוי ע"י תפלתו.]ולהוסיף, דזה ש"משה הוא רוען של ישראל, זהו ענינו העיקרי. וכל המעלות שלו, כולל זה שהי' עשיר גם ברוחניות, בחינת דעת עליון שמקבל מעתיק, הם טפלים, בחינת חיצוניות, לגבי זה שהי' רוען של ישראל⁶⁹. ועפ"ז יובן יותר שגם לגבי משה נתחדש הגילוי ע"י תפלה, הגם שמצד העשירות שלו (בחינת דעת עליון) האירו אצלו גם לפנ"ז כל הגילויים, כי זה שהאירו אצלו כל הגילויים גם לפנ"ז מצד העשירות שלו הוא בחינת החיצוניות שבו. אבל בנוגע להפנימיות שלו, זה שהוא רוען של ישראל, נתחדש הגילוי ע"י תפלה]. ולכן העילוי שנעשה בהגילויים דלמעלה ע"י שנמשכו ע"י עבודה (תפלה), הוא גם בנוגע משה.

(ב) וכמו"כ הוא באתפשטותא דמשה שבכל דור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר בעל הגאולה, שענינו העיקרי והפנימי הוא זה שהוא רוען של ישראל, והענינים דישראל הם ענינו דהנשיא. ועפ"ז יש לבאר העילוי שנתחדש בהגאולה די"ט כסלו ובהגאולה די"ב תמוז ע"י המאסר, שהוא כיתרון האור מן החושך, דלכאורה, כיון שבנוגע להנשיאים לא שייך לומר שבהיותם במאסר הי' לגבם איזה ענין של חושך,]וכמובן גם מהשיחה הידועה דבעל הגאולה⁷⁰ בנוגע להמאסר של אדמו"ר הזקן שהמאסר הי' בהסכמתו, דמזה מובן, שלגבם ההעלמות וההסתרים דהמאסר הם רק בחיצוניות], איך נעשה ע"י יתרון האור. וי"ל מהביאורים בזה, דכיון שעיקר ענינם של הנשיאים הוא זה שהם רועי ישראל ונשיאי ישראל, לכן, ההעלם וההסתר דהמאסר שהי' בנוגע לישראל הוא העלם והסתר גם לגבי הנשיאים. ולכן, בהגאולה מהמאסר, כשהחושך נהפך לאור, נעשה יתרון האור.

(ג) והנה נתבאר לעיל (סעיף ד) שהשייכות דהגאולה די"ט כסלו ודי"ב תמוז להמזמור תפלה למשה הוא (הן להענינים הפרטיים שנאמרו בהמזמור

(67) וזה שתפלת משה נקראת תפלת עשיר – אף שהחסרון דכנס"י (שעל זה התפלל) הוא (כמו) החסרון שלו – ראה ד"ה תפלה למשה תשכ"ט הנ"ל סעיף ט [סה"מ מלוקט ח"ה ע' רכחט].

(68) פרשתנו (חוקת) כא, כא.

(69) ולכן אמר „ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת – מכל התורה כולה“ (תשא לב, לב. פרש"י שם) – כי אפילו תורה, אף ש"משה נתן נפשו על התורה (מכילתא לבלשח טז, א. שמו"ר פ"ט, ד. וש"נ), אינה הפנימיות דמשה, כישראל. וראה בארוכה לקו"ש חכ"א ע' 175 ואילך.

(70) לקו"ד ח"א לז, סע"ב ואילך.

ומכש"כ) לענינו ותוכנו דכללות המזמור – תפלה למשה, תפלת עשיר. וע"פ המובא לעיל מהמאמר דענין העשירות הוא גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה מסובב [והשייכות דתפלת עשיר (מדינה פלונית כו' גזור שתיבנה) לעשירות היא כי בכדי שבנין המלכות (המדינה) יהי' בבחינת בנין עדי עד הוא ע"י שנמשך בה גילוי עצמות אוא"ס], יש לומר, דיתרון האור שנעשה בהגאולה די"ט כסלו ודי"ב תמוז הוא המשכת גילוי עצמות אוא"ס שלמעלה מממלא וסובב.

ויש לומר, דזהו שהגאולה (די"ט כסלו ודי"ב תמוז) היתה נס גלוי שלמעלה מהטבע, ואעפ"כ הי' הנס מלובש בטבע, והגם שהנס נתלבש בטבע הי' זה באופן שהטבע לא העלים והסתיר על הנס, ועד שראו כל אפסי ארץ שזה נס גלוי, כי שורש הטבע הוא משם אלקים, ממלא, ושורש הנסים הוא משם הוי', סובב, וכיון שבהגאולה הי' הגילוי דעצמות אוא"ס שלמעלה מסובב וממלא, הכולל ומחבר את שניהם, לכן היתה הגאולה באופן שהנס והטבע נתחברו יחד, יחוד הוי' ואלקים.

ויש לומר, שהגילוי דאוא"ס שלמעלה מסובב וממלא בהחיבור דנס (ששרשו מסובב) וטבע (ששרשו ממלא) הוא רק שנרגש בהם ענין שלמעלה משניהם, שע"ז הם מתחברים. אבל זה שהטבע עצמו הי' אז באופן שלא העלים והסתיר על הנס, ועד שגם המנגדים [שנשארו אז בתקפם] ומ"מ הוכרחו לסייע [וע"י התוקף שלהם] בהשחרור והגאולה, הוא ע"י שבהמלכות עצמה (שורש הנבראים) נתגלה שרשה האמיתי. ועפ"ז יובן עוד יותר הקשר והשייכות דהגאולה להמזמור תפלה למשה, תפלת עשיר, דענין תפלת עשיר הוא מדינה פלונית כו' גזור שתיבנה, המשכת גילוי עצמות אוא"ס במלכות.

ולהוסיף, שע"י החיבור דנס וטבע שהי' בהגאולה, ניתן הכח לכל ההולכים באורחותיו של בעל הגאולה, שהאמונה שלמעלה מהשכל (נס) תומשך גם בשכל (טבע), ושהשכל לא יעלים ויסתיר על האמונה. ועד"ז הוא בנוגע להענין דיפוצו מעינותיך חוצה [שהותחל בהגאולה די"ט כסלו⁷¹], וניתוסף עוד יותר בהגאולה די"ב תמוז] שע"י החיבור דנס וטבע שהי' בהגאולה ניתן הכח להפיץ המעינות דפנימיות התורה (שלמעלה מהעולם, נס) חוצה, ובאופן שגם כשהם נמצאים חוצה נראה בגלוי שהם המעיינות דפנימיות התורה. וזה שגם כשהם נמצאים חוצה הם באופן שרואים בגלוי שהם מעיינות, הוא לא רק מפני שהמעיינות הם בגילוי אלא גם מפני שהחוצה נעשה באופן שאינו מעלים ומסתיר על המעיינות, ויתירה מזו, שהוא כלי להמעיינות. וזה נעשה הכנה קרובה לקיום היעוד ונגלה כבוד

הוי' וראו כל בשר יחדו כי פי הוי' דיבר⁷², שהבשר יראה אלקות (לא רק מצד הגילוי דכבוד הוי', אלא גם) מצד הבשר עצמו.

יד) וזהו וידבר ה' אל משה גו' דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה גו', דזה שהפרה נקראת על שמו של משה – הגם שענין המיוחד שבמצות פרה אדומה הוא שהחוקה שבה (רצון שלמעלה מחכמה) הוא בגילוי, וכיון שמשה ידע טעם פרה הרי לגבי' אין חילוק בין מצות פרה אדומה לכל המצוות – כי ע"י שמצות פרה אדומה היא חוקה לגבי ישראל, היא חוקה גם לגבי משה. וזהו דבר אל בני ישראל ויקחו אליך גו', דע"י דבר אל בני ישראל – ע"ז הוא ויקחו אליך, הענין דזאת חוקת התורה בנוגע למשה. אלא שענין זה (שמישראל נמשך למשה) הוא בנוגע להמצוה עצמה, דזה שהיא חוקה (בלי טעם) הוא בעיקר בישראל. אבל בנוגע לקיום המצוה, בכדי שישראל יוכלו לקיים המצוה דפרה אדומה ועד"ז כל המצוות בכיטול דקבלת עול (באופן דחוקה חקקתי גזירה גזרתי), הנתינת כח על זה הוא ממשה, שענינו הוא כיטול, ונחנו מה. ויש לומר, דע"י שמשה ידע טעם פרה, והכיטול דקבלת עול נמשך גם בההשגה שלו, ניתן הכח לכל אחד מישראל שהאמונה והקבלת עול יונח (זאָל זיך אָפלייגן) גם בהשכל שלו.

ויש לומר, דזהו שארז"ל חוקה²⁰ חקקתי גזירה גזרתי ואין לך רשות להרהר אחרי⁷³, שהקבלת עול שלו היא באופן שלא רק שהוא מקיים בפועל ציווי הקב"ה (גם כשאינו מבין), אלא שאינו מהרהר כלל, כי גם בשכלו מונח הענין דקבלת עול. ויש לקשר זה עם מאמר המדרש⁷⁴ שפרה אדומה רומזת על הגלויות, פרה זו מצרים אדומה זו בכל תמימה זו מדי אשר אין בה מום זה יון, כי ע"י זה שהשכל הוא באופן שמונח אצלו הענין דקבלת עול שלמעלה מהשכל, הוא הכנה קרובה לגאולה העתידה, שהגילוי אלקות בעולם יהי' גם מצד העולם. וזוהי השייכות דזאת חוקת התורה לשריפת הפרה, דע"י שהקבלת עול הוא באופן שאינו מהרהר, כי גם בשכלו מונח הענין דקבלת עול, נעשה שריפת (הפרה שרומזת על) הגלות, כפתגם הידוע דבעל הגאולה⁷⁵, והולכים כולנו יחד עם נשיאינו בעל הגאולה בראשנו להגאולה האמיתית והשלימה בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(72) ישע"י מ, ה. וראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' נ ובהערות שם.

(73) פרש"י ריש פרשתנו, מיומא סז, ב.

(74) יל"ש פרשתנו רמז תשנט.

(75) אגרות קודש שלו ח"ו ע' שעב. „היום יום“ בתחלתו.

בס"ד. ש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשל"ה

הנחה בלתי מוגה

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה גו'¹, דפירוש הכתוב לפי פשוטו הוא שאז אמרו ישראל שירה על הנס שנעשה לרבים עד לכלל ישראל, וכידוע גודל העילוי והחיוב דאמירת שירה על הנס, ועד שביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח ולא עשאו משום שלא אמר שירה על הנס². והנה בפירוש רש"י (וכן במדרשי רז"ל) עה"פ מבואר שהשירה לא היתה על עצם הנס דבארה של מרים, שהרי הבאר היתה בתחילת הארכעים שנה והשירה לא נאמרה עד שנת הארכעים, אלא השירה היתה על הנס המיוחד דהצלת בני"י שנתגלה ע"י הבאר וכו'. אבל לכאורה עדיין צריך להבין, שהרי גם נסים דהצלת בני"י כבר היו לפני"ז כגון מלחמת עמלק, וא"כ מה הי' החידוש בנס הבאר. והנה בפשטות החידוש שבנס ההצלה דהבאר נס ההצלה דמלחמת עמלק הוא מה שמלחמת עמלק היתה לפני מתן תורה, ונס הבאר הי' לאחר מתן תורה. אבל צריך להבין מהו הענין בזה.

אך הענין הוא, דהנה כל העולם כולו נברא בשביל ישראל ובשביל התורה³, ומזה מובן, דגם בישראל ישנו ענין דבאר, וכידוע⁴ שכנסת ישראל שורש נשמות ישראל נק' בשם באר, כמ"ש⁵ מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. וביאור הענין הוא⁶, דהנה בפסוק זה מבואר סדר ההשתלשלות דנשמות ישראל. דבתחילה נמשכות הנשמות בבחי' מעין גנים, דגנים קאי על גן עדן העליון וגן עדן התחתון (כידוע שבפרטיות יש בלי גבול דרגות בג"ע, אלא שבכללות נחלקים לב' הסוגים דג"ע העליון וג"ע התחתון⁶), היינו שהנשמה היא בג"ע, וכמ"ש⁷ חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, ששם הנשמה היא בבחי' עמידה וביטול. ואח"כ יורדת הנשמה למטה, שזהו ענין באר מים חיים, שהבאר נובע מתחת לארץ, אמנם גם שם

ע' תתלט ואילך. (כרך ה) ע' א'תרמא ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' שמו. ד"ה מעין גנים תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א ר, סע"א ואילך). סה"מ תש"ב ע' 128 ואילך. ד"ה אז ישיר ישראל תשמ"ג (לקמן ע' צד ואילך).
(5) שה"ש ד, טו.

(6) ראה אגה"ק סי"ז. וראה בארוכה ד"ה לא הביט און ביעקב תשכ"א (לקמן ס"ע קסט ואילך). ד"ה מי מנה עפר יעקב תשכ"ה (לקמן ס"ע קפח ואילך). תשכ"ו (לקמן ע' רג ואילך). וש"נ.
(7) מלכים"א יז, א.

(1) פרשתנו (חוקת) כא, יז. — לכמה ענינים בהמאמר, ראה המאמרים שלאחריו: ד"ה שירו לה' ד"ג תמוז (סה"מ תשל"ה ע' 420 ואילך), ד"ה אך בגורל דט"ז תמוז פ"ד (לקמן ע' שא) ואילך, וד"ה אלה מסעי דש"פ מטו"מ (לקמן).
(2) סנהדרין צד, א.

(3) תנחומא (באבער) ר"פ בראשית פי' ג' וה'. לק"ט, רש"י ורמב"ן עה"פ בראשית א, א. וראה ב"ר פ"א, ד. ויק"ר פל"ו, ד.
(4) ראה לקר"ת פרשתנו סב, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קסז. תקס"ו ע' רסט. אוה"ת פרשתנו

נקראת הנשמה מים חיים, ע"ש הביטול והעמידה שלפנ"ז שע"ז כתיב חי הוי' גוי' כנ"ל. אמנם דוקא ע"י ירידתה למטה נפעלת בה מעלה יתירה. דהנה אנו אומרים⁸ נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה כו'. דלפני ירידת הנשמה להיות בבחי' מציאות יש בעולמות ביי"ע (בראתה יצרתה נפחתה) הרי היא בבחי' טהורה היא, בעולם האצילות שאין בו רע כלל. אמנם כתיב⁹ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים, ועד"ז הוא בנשמה, שאח"כ יורדת למטה לבחי' ומשם יפרד, עד שאפשר שהמים חיים יהיו באופן דרכו נוטפין על הזוחלין¹⁰. וזהו ענין הבאר שנעשה דוקא ע"י שהמים עוברים דרך גידי הארץ ובוקעים את האדמה, שדוקא ע"י זה נעשים מים צלולים ומתוקים ועד שהם מטהרים מכל הטומאות, וגם מטומאה הכי חמורה, שע"ז ארז"ל¹¹ על כל דבר ודבר שהי' אומר הקב"ה למשה אומר לו טומאתו וטהרתו, כיון שהגיע לפ' אמור אל הכהנים¹² אמר לו משה, רבש"ע אם נטמא זה במה תהא טהרתו, לא השיבו, באותה שעה נתכרכמו פניו של משה. הרי הטהרה היא ע"י מים חיים כמ"ש¹³ ונתן עליו מים חיים אל כלי, שע"י המים חיים בצירוף האפר אפשר לטהר גם טומאה חמורה זו. ועד"ז יובן בענין הנשמה, שדוקא ע"י ירידתה למטה יש בה מעלה יתירה, שע"י עולה למעלה גם מבחי' נשמה שנתת בי טהורה היא, למעלה ממעין גנים.

והנה לכאורה צריך להבין, איך אפשר להיות שהנשמה ע"י ירידתה למטה יש בה עילוי לגבי מה שהיתה לפני ירידתה, והרי הנשמה למעלה היא בבחי' טהורה היא כנ"ל, דקאי גם על בחי' טהירו עילאה¹⁴, ולא עוד אלא שאמרו רז"ל¹⁵ שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, ואיך אפשר שיהי' עילוי בדבר דוקא ע"י ירידתה למטה. אך הענין הוא, כי תכלית בריאת כל סדר ההשתלשלות הוא מה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים¹⁶, וענין זה נפעל דוקא למטה בעוה"ז התחתון שאין למטה ממנו. וכמבואר בהמשך ההילולא¹⁷ בענין באתי לגני לגנוני¹⁸ דעיקר שכינה בתחתונים היתה, שעיקר הכוונה היא בתחתונים דוקא. וכמ"ש בתחילת הבריאה ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה¹⁹, שעיקר הכוונה הוא בקיום המצוות בעוה"ז

דא"ח) קיא, סע"ג. סהמ"צ להצ"צ לז, א. ובכ"מ.

(15) ראה ב"ר פ"א, ד.

(16) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדבר

פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

(17) ד"ה באתי לגני היש"ת (סה"מ תש"י ע' 111 ואילך).

(18) שה"ש ה, א. שהש"ר עה"פ.

(19) בראשית ב, טו.

(20) ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).

(8) בברכות השחר (ברכות ס, ב). וראה המשך

תרט"ו ע' תעב. שם ע' תפה ואילך. ובכ"מ.

(9) בראשית ב, י.

(10) בכורות נה, ב.

(11) מקואות ספ"א. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תתסד.

(12) ר"פ אמור (כא, א).

(13) במדבר"ר פי"ט, ד. תנחומא פרשתנו ו.

(14) ראה לקו"ת בחוקותי מז, א. סידור (עם

התחתון דוקא. דענין זה נאמר לגבי אדם הראשון, יציר כפיו של הקב"ה²⁰, ומזה מובן לגבי כאו"א מישראל, וכמארז"ל²¹ שהטעם שנברא אדם יחידי הוא ללמדך שנפש אחת מישראל היא כמו אדם הראשון. וזהו כללות עבודת האדם בעולם הזה התחתון, במשך שית אלפי שנים דהוי עלמא²², ובפרט בזמן הגלות, דכללות עוה"ז לאחרי חטא עץ הדעת הוא בבחי' גלות, ועד לגלות כפשוטו כשהחושך הוא כפול ומכופל, הרי העבודה בחושך זה דוקא, בה ועל ידה משלימים את תכלית כוונת הבריאה המורשת בעצמותו ית'. ובפרטיות יותר ענין הוא במעשה המצוות דוקא, דהמעשה הוא העיקר²³, ובזה גופא במעשה מלשון כפי²⁴, העבודה דאתכפיא סטרא אחרא²⁵ וכו'. וזהו הטעם שדוקא ע"י ירידת הנשמה למטה מגיעים למעלה מכפי שהיתה הנשמה לפני ירידתה.

וזזהו מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, דבתחילה הנשמה היא בבחי' מעין גנים, ואח"כ ע"י ירידתה למטה נעשית בבחי' באר מים חיים ע"י שעוכרים בגידי הארץ וכו', ואז מגיעים לבחי' ונוזלים מן לבנון, וכמבואר בהדרושים²⁶ דענין לבנון קאי על לב נון, היינו ל"ב נתיבות חכמה ונו"ן שערי בינה²⁷, ולמעלה יותר בחי' לובן העליון, ולמעלה מזה בבחי' ונוזלים דקאי על המזל שלמעלה.

וזזהו מ"ש (בפסוק שלאח"ז²⁸) באר חפרוה שרים גו', דשרים קאי על המוחין שבנפש האדם, דעיקר עבודת האדם היא ע"י שהמוח שליט על הלב²⁹ כמבואר בתניא³⁰, דאדם הראוי לשמו אדם הרי אצלו המוח שליט על הלב, ועד ששולט ומבטל גם את המנגדים, וכמובן מהמבואר בתניא³¹ שהוא כמשל עובד גילולים העומד כנגדו וכו', והאדם ע"י עבודתו מבטלו, וע"י שהמוח שליט על הלב הרי ליבא פליג לכל שייפין³². ואז הרי הוא חופר ומגלה את עצם הנשמה, וכתורת הבעש"ט³³

שה"ש ע' קעט. סה"מ עטר"ת ס"ע תקיב. סה"מ תרח"ץ ע' לו. „היום יום" כד אדר א. ועוד. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.

28 חוקת כא, יח.

29 זח"ג רכז, סע"א (ברע"מ).

30 פי"ב (יז, רע"א).

31 פכ"ח (לה, ב). אגה"ק סכ"ה (קמא, א).

32 ראה זח"ג קסא, ב. רכא, ב (ברע"מ). אגה"ק סל"א. תו"א בראשית ז, ד. לקו"ת שה"ש כט, ב ואילך. לא, א ואילך.

33 כש"ט (קה"ת) הוספות סמ"ד (פא, א). אגרות קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ג ע' קפ. קפח. רפה. ח"ד ע' קיט. ח"ה ע' שמח. סה"ש תרצ"ו ע' 41. שם ע' 123. „היום יום" יז אייר.

34 מלאכי ג, יב.

אדר"נ ספ"א.

21 סנהדרין לו, א.

22 ר"ה לא, א.

23 אבות פ"א מ"ז.

24 ראה ב"י לטור יו"ד סרמ"ח. וראה לקו"ת בחוקותי מח, א. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תשסא. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רפט. תרע"ח ע' קכא. תרצ"ט ע' 191. לקו"ש ח"י"ב ע' 238. ובכ"מ. 25 זח"ב קכח, ב. וראה תניא פכ"ז. לקו"ת ר"פ פקודי.

26 ד"ה מעין גנים תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א ר, ב). ד"ה אז ישיר ישראל תשמ"ג (לקמן ע' צז). וש"נ.

27 ראה מאורי אור מערכת ל אות ז וביאיר נתיב שם. אוה"ת סוכות (הוספות) ע' א'תתקמה.

עה"פ³⁴ כי תהיו אתם ארץ חפץ שישראל הם כמו ארץ חפץ שיש בה כל הון יקר ונעים, וע"י שחופרים בעומק מגלים את ההון יקר וכו', ועד שע"יז מגיעים למעלה משורש הנשמה כנ"ל.

וזזהו אז ישיר ישראל גו' עלי באר ענו לה, דבאר קאי על הנשמה כנ"ל, ועלי באר היינו עליית הנשמה שנפעל בה ע"י ירידתה למטה, וענין ענו לה הוא הנתנית כח שמקבלים ע"ז מלמעלה, וכמאמר³⁵ אלמלא הקב"ה עוזרו כו'. ומ"ש ענו לה לשון רבים מוכן ע"פ המבואר במ"א³⁶ בענין מ"ש³⁷ הוי' לי בעוזרי, עוזרי לשון רבים, דקאי על ניצוצות הקדושה המתבררים ע"י קיום המצוות. וע"י ירידה זו פועלים ישועות בעולם, וכמ"ש³⁸ פועל ישועות בקרב הארץ, שדוקא ע"י הירידה בקרב הארץ שענינה הוא תחתון שבארץ גופא (כמובן מפרש"י בפ' וארא על קרב הארץ³⁹), ע"יז פועלים ענין הישועות, דהיינו הגאולה העתידה לבוא. ואז נשיר לפניו שיר חדש לשון זכר⁴⁰, וכמ"ש במזמור שמתחילים לומר ביום זה⁴¹ של בעל הגאולה ובעל יום ההולדת מזמור שירו להוי' שיר חדש⁴², וכמו שהי' בגאולתו שלא אותי בלבד גאל הקב"ה כו' כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה כו' וגם את אשר בשם ישראל יכונה (כלשונו במכתבו⁴³), כן יהי' לע"ל בגאולה האמיתית והשלימה, בקרוב ממש.

(40) ראה תוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.
 (41) כידוע שהקאפיטל המתאים לשנות חייו (ראה הערה 38) שייך גם לאחר ההסתלקות – ראה רשימת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בהוספות לסה"מ פר"ת ע' שנו. לקו"ש ח"ה ע' 4-103. ח"כ ע' 400 ואילך. המו"ל.
 (42) תהלים צו, א.
 (43) נדפס באגרות-קודש שלו ח"ב ע' פ. סה"מ תרפ"ח ע' קמו. תש"ח ע' 263.

(35) סוכה נב, ב. תניא רפי"ג.
 (36) ד"ה הוי' לי בעוזרי דש"פ פינחס, י"ב תמוז תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' רא. שם ע' רח).
 (37) תהלים קיח, ז.
 (38) תהלים עד, יב. – ולהעיר שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא) – התחילו בי"א ניסן שנה זו (תשל"ה) אמירת מזמור זה. המו"ל.
 (39) וארא ח, יח.

בס"ד. מוצאי ש"פ חוקת, י' תמוז ה'תשל"ח

הנחה בלתי מוגה

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חוקת התורה אשר ציוה הוי' לאמר דבר אל בני ישראל וגו'¹, וידוע דיוק רבותינו נשיאינו [בלקו"ת² ובדרושי הנשיאים שלאח"ז³ עד לדרושי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁴] מה שבמצוה זו נאמר ב"פ שם הוי' (דבתחילה אומר וידבר הוי' ואח"כ חוזר וכופל אשר ציוה הוי'). גם צריך להבין מ"ש לאמר ואח"כ (עוד הפעם) דבר אל בני ישראל גו'. גם ידוע הדיוק⁴ במ"ש זאת חוקת התורה, והוה ל' למימר זאת חוקת הפרה כמו שנאמר⁵ זאת חוקת הפסח, שמזה מובן שענין זה (ענין החוקה) הוא סדר ההנהגה של התורה. ובלשון רבותינו נשיאינו⁶, דמ"נ זאת חוקת התורה הוא כענין פירוש חוקות שמים וארץ⁷, דהיינו הנהגות שמים וארץ כו'. והענין הוא, דכשם שהנהגת שמים וארץ היא באופן דלא ישבותו⁸, הנה כן הוא סדר ההנהגה שבתורה (חוקת התורה), שהוא באופן דלא ישבותו, כי החוקה היא גזירה שאין רשות להרהר אחרי⁹. כי מצד השכל שייך ענין השינויים, ואף שלא יבוא ממנו שינוי במעשה, מ"מ, מכיון שהשכל הוא בעל שינויים, יכול לפעול שינוי עכ"פ בהרהור, משא"כ חוקה ענינה⁹ חוקה חקקתי גזירה גזרתי ואין לך רשות להרהר אחרי, דמכיון שנמשכת מבחי' לא שנית¹⁰, לפיכך אין שייך בה ענין השינויים, שזהו ע"ד הענין דלא ישבותו. וזהו מ"ש זאת חוקת התורה, דאף שבתורה ישנם (חוקים) עדות ומשפטים, ועד שהתורה ענינה הבנה והשגה כמ"ש¹¹ כי היא חכמתם ובינתכם גו', וכמבואר בקבלה וחסידות¹² דאורייתא מחכמה נפקת, הנה עיקר סדר ההנהגה דתורה (חוקת התורה) הו"ע של חוקה וגזירה שאין לך רשות להרהר אחרי, היינו שאין בה שום שייכות לענין של הבנה והשגה. אמנם לפי זה צריך להבין מה זה שייך למצות פרה אדומה דוקא, ויקחו אליך פרה אדומה תמימה וגו'.

<p>(7) ירמי' לג, כה ובמצו"ד.
 (8) נח ח, כב.
 (9) תנחומא פרשתנו ג. ח. במדב"ר פי"ט, א. שם, ח. יל"ש ריש פרשתנו. וראה גם פרש"י ריש פרשתנו.
 (10) ל' הכתוב – מלאכי ג, ו.
 (11) ואתחנן ד, ו.
 (12) זח"ב קכא, א (וראה ג"כ שם פה, א). תניא פנ"ב (עג, א). פנ"ג (עד, א"ב). ובכ"מ.</p> | <p>(1) ריש פרשתנו (חוקת יט, א"ב).
 (2) פרשתנו נז, ג. וראה גם לקו"ת ריש פרשתנו.
 (3) אוה"ת פרשתנו (כרך ה) ע' א'תריז. ס"ע א'תרכא. ועוד.
 (4) רד"ה וידבר גו' זאת חוקת תרפ"א (סה"מ תרפ"א ע' קצט).
 (5) בא יב, מג.
 (6) לקו"ת שם נז, סע"ב. וראה גם אוה"ת פרשתנו ס"ע תשסו.</p> |
|---|--|

והנה תיבת חוקה יש בה עוד פירוש¹³, לשון חקיקה. ומכיון שב' הפירושים (לשון חוק ולשון חקיקה) הם בתיבה אחת, צריך לומר שב' הפירושים שייכים זה לזה¹⁴. והענין הוא¹⁵, דכשם שבחוקה וגזירה אין שייך שינויים, כן הוא גם בחקיקה. דחקיקה אינה ככתיבה (ועאכו"כ לא כאמירה) ששייך בה שינוי, אלא היא באופן דלא שניתי. וכמוכן גם בפשטות, דככתיבה הרי האותיות הם ע"י חיבור הדיו עם הקלף, ולכן כשם שאפשר לחברם, כן אפשר להפרידם. משא"כ בחקיקת אותיות באבן טוב וכיו"ב, שהחקיקה היא מיני' ובי¹⁶, הרי אין שייך שיהי' שינוי בהאותיות אלא אם כן ישתנה גם האבן טוב עצמו, ומזה מובן דכאשר האבן טוב יש בו הענין דלא שניתי, הרי בדרך ממילא נעשה כן גם בכל הענינים הנחקקים עליו, היינו דעם היות שלפנ"ז הי' האבן טוב במצב שאין עליו חקיקה, מ"מ, לאחר ששחקקו בו האותיות, הרי הם מקבלים את התכונה דלא שניתי, מכיון שהחקיקה היא מיני' ובי¹⁷.

והנה כתיב (בהמשך הפרשה¹⁷) זאת התורה אדם, דכל הענינים שבתורה ישנם גם בהאדם. ומזה מובן דכשם שישנה בחי' לא שניתי בתורה, כן ישנה בחינה זו גם באדם, היינו בקיום המצוות בכלל ובקיום מצות פרה אדומה במיוחד. והענין הוא, דענין חוקת התורה בא ע"י שישראל מקיימים מצות פרה אדומה (ויקחו אליך וגו'), ומזה מובן שבחינה זו ישנה בקיום מצות פרה אדומה. וע"פ המבואר בכ"מ¹⁸ דגם המצוות שהם בסוג דעדות ומשפטים צריך לקיימם באופן של חוקה וגזירה [וכן נקבע הנוסח בגלוי בכרכת כל המצוות, שקיום המצוות הוא מכיון שקדשנו במצוותיו וצונו, היינו לפי שכן הוא רצון העליון ב"ה שלמעלה גם מחכמה העליונה], צריך לומר שגם בקיום כל המצוות ישנה בחינה זו דלא שניתי, וצריך להבין מהו הענין בכל זה.

והנה ממ"ש זאת חוקת התורה גו' ויקחו אליך פרה אדומה גו', מובן שגילוי ענין החוקה [הן החוקה שבתורה והן החוקה שבישראל] הוא ע"י העבודה בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו. וזהו מ"ש¹⁹ ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת וגו' ואח"כ ונתן עליו מים חיים גו'²⁰, שזהו מה שמצוה זו כוללת כל הד' דרגות דומם, צומח, חי ומדבר²¹. דהעבודה היא ע"י אלעזר הכהן שהוא האדם המדבר, ועד"ז כל עניני הפרה באים מתרומת הלשכה²² שבה תרמו כל ישראל

רטו). סה"מ תרפ"ז ע' רג (קונטרסים ח"א קפ, סע"א). תרפ"ח ע' קנא. ה'ש"ת ס"ע 57. ועוד.

19) פרשתנו שם, ו.

20) שם, יז.

21) ראה גם לקו"ת פרשתנו נו, ד ואילך.

22) שקלים פ"ד מ"ב. רמב"ם הל' שקלים רפ"ד.

13) לקו"ת ריש פרשתנו. נו, סע"ב. אוה"ת שם.

14) ראה לקו"ש ח"ג ע' 896. ועוד.

15) ראה גם אוה"ת שם ריש ע' תשסז.

16) לקו"ת ריש פרשתנו. ועוד.

17) פרשתנו שם, יד. וראה סה"מ תש"א ע' 99.

18) סד"ה זאת חוקת הנ"ל (סה"מ תרפ"א ע' 18)

מחצית השקל. והפרה היא מסוג החי, ועץ ארז ואזוב ושני תולעת הם מסוג הצומח, ומים חיים הם מסוג הדומם. דכל ד' סוגים אלו הם בעולם הזה התחתון. וגם האדם העובד, אלעזר הכהן, הרי הוא נשמה בגוף דוקא, וצריך לעשות כל פעולותיו במעשה בפועל, ואין מספיק ע"ז כוונת הדברים, גם לא אמירה, ואפילו לא לימוד ההלכות, כי אם דוקא במעשה בפועל ע"י הגוף ונפש הבהמית. וכמבואר בתניא²³ שהגוף ונה"ב וחלקו בעולם מתעלים ע"י עבודת נפש האלקית בהם, כי בלעדם אין הנה"א יכולה למלא תפקידה. וצריך להבין מדוע דוקא ע"י העבודה בעוה"ז התחתון כו' מתגלה ענין החוקה. וגם, דממוצא דבר מוכן שגם בעולם התחתון ישנו הענין דלא שנית, וצריך להבין מהו הענין בזה.

ויובן כל זה ע"פ המבואר בדרושי חוקת²⁴ שישנם הג' דרגות דחיקה כתיבה ואמירה. דאף שרוב הדרושים מבואר בפירוש רק החילוק שבין חיקה וכתיבה, הרי נזכר בהם ברמז גם ענין האמירה. וכהלשון בלקו"ת²⁵ שמבחי' אותיות החיקה של התורה משם נמשך בבחי' אותיות הכתב דהיינו בתושב"כ ומתושב"כ נמשך גילוי זה בתושבע"פ. דבמה שמזכיר תורה שבע"פ, נרמז גם ענין האמירה. וע"פ הנ"ל מוכן שג' ענינים אלו ישנם הן בתורה והן באדם והן בעולם.

והענין הוא, דהנה ענין אותיות החיקה בשרשן ומקורן הוא בספירת הכתר שלמעלה מסדר ההשתלשלות, ועד שלכמה דעות²⁶ הכתר אינו נמנה בעשר ספירות ונקרא אין סוף (כמובא גם בדרושי חוקת²⁷), שמזה מוכן שבכתר אין שייך ענין השינויים (דוגמת ענין החיקה). וממנו נמשך אח"כ לעולם האצילות, שהוא ע"ד אותיות הכתיבה, ומאצילות נמשך אח"כ לעולמות שלמטה ממנו, היינו עולמות ביי"ע, עד לעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, שהם ע"ד ענין האמירה, כי התהוותם והתחלתם היא ממלכות דאצילות כפי שרגלי' יורדות²⁸ ונעשית עתיק לבריא, ועד שנמשכת לכל העולמות ביי"ע. שזה נרמז ג"כ במ"ש בלקו"ת²⁹ שהתורה שבכתב היא בבחי' חכמה. דמחכמה עילאה נמשך אח"כ בבחי' חכמה תתאה, שהיא ספירת המלכות. וכמבואר במ"א³⁰ במ"ש בראשית ב' ראשית³¹ דקאי על ב' בחינות ראשית, חכמה עילאה וחכמה תתאה. וכמבואר בזהר³² דהפסוק בראשית ברא גו' קאי על העשר ספירות, ומשם נמשך אח"כ בכל העולמות, דאין

23 פל"ז.

24 לקו"ת ריש פרשתנו. ועוד.

25 שם.

26 ראה המשך תרס"ו ע' קסה ואילך. ובכ"מ.

27 ראה לקו"ת בחוקתי מו, רע"ג.

28 משלי ה, ה. וראה לקו"ת פינחס עה, ד.

אוה"ת עה"פ (נ"ך ע' תקסד ואילך).

29 שם נו, סע"ב.

30 תו"ח ר"פ בראשית.

31 בראשית א, א. תקו"ז ת"א ות"ה בתחלתם.

ועוד.

32 ח"א רנו, ב.

מקרא יוצא מידי פשוטו³³ דבראשית ברא גו' קאי על השמים והארץ התחתונים בעולם הזה התחתון.

ויובן זה במשל מנפש האדם, וכמ"ש³⁴ ומבשרי אחזה אלוהה (כמובא בכ"מ בחסידות משלים מנפש האדם על הספירות למעלה). דבנפש האדם ישנם אותיות המתגלים ע"י דיבורו שהם דבר נוסף על האדם המדבר, וגם אותיות המחשבה הרי הם ג"כ בבחי' חידוש ושינוי בהאדם, ואחרי שמתגלים הרי הם נפסקים. דאותיות אלו הם ע"ד אותיות הכתיבה, כי הם בדוגמת האותיות של הדיו ע"ג הקלף שהם ב' דברים שנתחברו. דאף שבכדי שיהיו האותיות צריך שיהי' מציאות של קלף לבן, הרי הלבנונית שבקלף אין זה ענין האותיות, והאותיות הם ע"י הדיו שהוא דבר זר ונפרד. ועד"ז הוא באותיות של האדם, דאותיות הדיבור [הבאים ע"י הכל הלב, שהוא בא מאויר העולם עם כל הפרטים שבדבר וכו'] הם דבר נוסף וכו' כנ"ל. ואפילו אותיות המחשבה, כיון שכלבוש תחליפם ויחלופו³⁵ הנה מזה מוכן שהם דבר נוסף. ועוד וגם זה עיקר, דכיון שאותיות המחשבה הם בבחי' עמידה, דמאותיות המחשבה אינו יכול לבוא עוד ענין, רק האות לבדו, הנה מזה מוכן שהם בבחי' אותיות הכתיבה בלבד ולא אותיות החקיקה. כי בחקיקה כתיב³⁶ אם בחוקתי תלכו, היינו שענין החקיקה קשור עם הליכה ולא עמידה. ויתירה מזו, דאפילו אותיות המחשבה הכלולים בשכל עצמו ועד שאין האותיות מורגשים שם, מ"מ אף שאינו מרגיש כלל האותיות, מ"מ יש כלול בחי' אותיות במחשבה זו שחושב השכל, שאי אפשר כלל להיות גילוי השכל אפילו במוח האדם עצמו בלי אותיות. וכידוע³⁷ שאין שייך גילוי בלי אותיות, ועד"ז הוא בגילוי השכל ממקורו שאין שייך שיהי' בלי אותיות, רק שהאותיות כלולים ממש בתוך השכל ממש, ואינן דבר נפרד חוץ מהשכל אלא הן דבר אחד עם השכל³⁸. והנה, אף שאותיות אלה הן אותיות החקיקה בשכל, מ"מ לא יתכן לומר עליהם שהם עצם אחד עם הנפש, וכיון שכאן הכוונה לבאר הדוגמא לאותיות החקיקה בנפש האדם לבחי' אותיות החקיקה שלמעלה מכל סדר ההשתלשלות, ועד"ז לבחי' אותיות החקיקה שבתורה כפי שהתורה היא בשרשה ומקורה, בהכרח לומר שהדוגמא לזה הם האותיות שבעצם הנפש. והענין הוא, דהנה מבואר באגה"ק³⁹ דאי אפשר לומר שמקור האותיות הוא מחמש מוצאות הפה, כי אם מקורם הוא למעלה גם מקדמות השכל, מעצם הנפש. וכמבואר במ"א⁴⁰ דהנפש היא

33 שבת סג, א. וש"נ.

34 איוב יט, כו.

35 תהלים קב, כז. ראה תו"א יתרו עא, סע"א.

ובכ"מ.

36 ר"פ בחוקתי (כו, ג). וראה לקו"ת ר"פ

בחוקתי.

37 ראה סה"מ תרנ"ט ס"ע לז. המשך תער"ב

ח"א ע' קעט. ובכ"מ.

38 לקו"ת שם מו, א.

39 ס"ה (קז, א"ב).

40 לקו"ת שה"ש ד, ב. ועוד.

מלאה אותיות. דאופן ההתאחדות של האותיות שבעצם הנפש עם עצם הנפש הוא ע"ד אותיות החקיקה שבאבן טוב, שאין זה דבר נפרד, כי אם חלק מעצם מציאות האבן טוב. וכמבואר בהדרושים⁴¹, דענין אותיות החקיקה לאמיתתם בנפש האדם הם האותיות שבמהות הנפש ועצמותה, ואין כאן דבר זר ומהות אחר.

והדוגמא מזה יובן בספירות שלמעלה, דספירת המלכות נמשכת בעלמא דפרודא, וכמ"ש⁴² מלכותך מלכות כל עולמים, ואעפ"כ נקראים עלמא דפרודא. ועד שאפילו בנוגע לבריאת האדם (מלשון אדמה לעליון⁴³) כתיב נעשה לשון רבים והרוצה לטעות יטעה⁴⁴ (כדי שיהי' אצלו אח"כ ובחרת בחיים⁴⁵ בבחירתו ובעבודת עצמו). ולמעלה יותר הוא עולם האצילות שלשם עולים עולמות בי"ע, והוא נקרא עולם האחדות⁴⁶. אבל גם בנוגע לעולם האצילות איתא בספר יצירה⁴⁷ עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר, היינו שצריך לשלול תשע ואחד עשר. ולמעלה יותר הם עולמות הא"ס, שבספירות הו"ע הכתר.

והנה ממה שנת"ל במשל, מובן דמאותיות שבעצם הנפש נולדים אח"כ האותיות שלמטה מדרגתם, עד לאותיות כפי שהם בהעלם בשכל, ועד שנמשכים אח"כ באותיות המחשבה ובאותיות הדיבור ובאותיות שלמטה מזה, היינו הגילוי שפועל הדיבור, ועד שהדיבור פועל גם בעולם שמחוץ להאדם. והדוגמא מזה יובן למעלה, שמענין החקיקה בעולמות, שהו"ע עולמות הא"ס וספירת הכתר, הנה מזה נמשך אח"כ לעולם האצילות, שזהו ענין החכמה דאבא עילאה מקננא באצילות⁴⁸, אבל אצילות כולל בעצמו כל העשר ספירות (עשר ספרים) שזהו ענין תורה שבכתב, אותיות הכתיבה, ומזה נמשך אח"כ לעלמא דפרודא (שזהו ע"ד שהדיו נפרד מהקלף) שזהו ענין אותיות האמירה, הוא אמר ויהי⁴⁹, עשרה מאמרות שבהם נברא העולם⁵⁰, ובעיקר נראה ענין זה בעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו.

והנה ע"ד שהוא למעלה, דאותיות החקיקה הן עולמות הא"ס, דשם אין צריך לשלול הענין דעשר ולא תשע כו', כי שם הוא למעלה מענין האחדות שבעולם האצילות (שבו צריך לשלול הנ"ל), דהוא בחי' יחיד שלמעלה מבחי' אחד, ומזה נמשך אח"כ לעולם האצילות שהוא בחי' אחד, ועד שנמשך לעלמא דפרודא,

(47) פ"א מ"ז.

(48) ראה תקו"ז ת"ו (כג, א). ע"ח שער סדר אצילות פ"א. שער סדר אבי"ע פ"ב. הנסמן בהערה בסה"מ: ה'ש"ת ע' 59; תש"ג ע' 133; תש"ח ע' 81.

(49) תהלים לג, ט.

(50) אבות פ"ה מ"א.

(41) לקו"ת בחוקותי שם, ב.

(42) תהלים קמה, יג.

(43) עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח ח"ב סל"ג. שלי"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב. שא, ב. ועוד.

(44) בראשית א, כו. ב"ר פ"ח, ח.

(45) נצבים ל, יט.

(46) ראה תו"א בראשית ג, א. וארא נו, א. ובכ"מ.

הנה עד"ז הוא גם בתורה. והענין הוא, דישנה בחי' אותיות החקיקה שבתורה, היינו כפי שהתורה חקוקה בלוחות. שהלוחות כוללים בעצמם את כל התורה, כדאיתא בירושלמי⁵¹ עה"פ⁵² מזה ומזה הם כתובים, ועד שכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל נכלל בעשרת הדברות⁵³. ומזה נמשך אח"כ לאותיות הכתיבה, שזהו ענין הספר תורה שהי' מונח בקדש הקדשים בצד הארון (או בארון)⁵⁴, ומזה נמשך אח"כ בספר תורה שבעזרה. ומזה נמשך אח"כ בתורה שבע"פ. דאף שגם תורה שבע"פ נמשכת מתושב"כ, וכמאמר מנא הני מילי דאמר קרא, ועד דליכא מידי דלא רמיזי באורייתא⁵⁵ [ועד שכל עניני תושבע"פ נרמזים גם בלוחות, היינו באותיות החקיקה], הנה אעפ"כ בגלוי הרי עניני תושבע"פ הם באופן ששייך בהם שינויים. שהרי תושבע"פ היא ע"י י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, שמזה נולדים ענינים חדשים שלא היו לפני"ז, וגם ישנם מדות כאלה בין הי"ג מדות ששייך בהם מחלוקת, כמבואר בכ"מ בתושבע"פ⁵⁶.

וזזהו זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' לאמר, דעבודת כאו"א מישראל היא להעלות את כל שאר הדרגות שבעבודתו לבחי' החקיקה שבתורה, היינו שמבחי' החקיקה שבתורה יומשך אח"כ לבחי' התורה כפי שהיא בתושב"כ, וכמבואר בתניא⁵⁷ דהתורה נסעה וירדה עד שנתלבשה באותיות גשמיות בדיו על הספר. ומשם נמשך אח"כ לתושבע"פ, שזהו ענין עלמא דפרודא, כמובן מהמובא בתניא⁵⁸ שהתורה נתלבשה בטענות שזה טוען כך וזה טוען כך כו' שהן טענות של שקר, שזהו בתושבע"פ. ויש לומר בדרך אפשר שג' בחינות הנ"ל נרמזות במ"ש זאת חוקת התורה. דזאת מורה על הגילוי, כמאמר⁵⁹ מראה באצבעו ואומר זה, היינו דזה קאי על הבחינה שהיא בגילוי בעלמא דפרודא, שזהו ענין אותיות האמירה. וחוקת קאי כפשוטו על ענין החקיקה, אותיות החקיקה. ותורה קאי על תורה שבכתב (דסתם תורה שבתורה קאי על תושב"כ), אותיות הכתיבה. וכיון שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, ועיקר הכוונה בפסוק זה הוא לענין החוקה, הרי מובן מזה שהעבודה היא שבכל הדרגות יהי' ענין החקיקה.

והנה ענינים אלו מודגשים ומתגלים במיוחד בהעבודה דפרה אדומה. וכמבואר בהדרושים⁶⁰ שישנם ב' ענינים במצוה זו, אפר הפרה ומים חיים. דכשנותנים

56) ראה שבת צז, א. ובכ"מ. וראה ירושלמי פאה פ"א ה"ד. ועוד.

57) פ"ד (ח, ב).

58) פ"ה (ט, ב).

59) שמו"ר ספכ"ג. וראה ג"כ פרש"י ד"ה מראה באצבעו – תענית בסופה.

60) לקו"ת פרשתנו נו, ג ואילך.

51) שקלים פ"ו סה"א.

52) תשא לב, טו.

53) ראה שמו"ר רפמ"ז. וראה בהנסמן בלקו"ש

ח"ד ע' 1088 הערה 11.

54) ראה פרש"י עה"פ וילך לא, כו (מב"ב יד, א"ב).

55) ראה תענית ט, א.

האפר על פני המים חיים וזורקים את המים, הרי זה פועל פעולתו. אבל העיקר הם המים חיים, וכפסק ההלכה⁶¹ שהאפר צריך להיות רק כדי שיראה על פני המים, אבל עיקר הזריקה היא מהמים. דענין האפר הוא, כמבואר בהדרושים, שהאפר אינו מוכן מעצמו, כי אם עושים אותו ע"י שריפת הפרה האדומה ועץ ארז ואזוב ושני תולעת, ובעבודה היינו ע"י העבודה דרצוא. ובזה יובן שבעבודה דפרה אדומה מודגשים ג' ענינים הנ"ל. דתחילה צ"ל ענין של מים חיים, וכמבואר⁶² הדין בזה בפשטות שצריכים להיות ממקור מים חיים ולא מנהרות המכזבים, שזהו ענין החקיקה, בחיי לא שניתי כפי שהוא בדומם. ואח"כ ונתן עליו מים חיים אל כלי, שנותן האפר על המים חיים, ובענין הקשור בכלי דוקא. ועבודת הפרה היא בחוץ דוקא⁶³, ופועלת בעניני חוץ⁶⁴, באבי אבות הטומאה, דע"י שמזין על הטמא מת מאפר פרה כפי שהוא עם המים חיים, הנה אז בזה תהא טהרתו. ועד כדאיתא במדרש⁶⁵ שע"ז נאמר⁶⁶ מי יתן טהור מטמא, היינו שמהטמא עצמו נעשה טהור. ובדוגמת אברהם שיצא מתרח, שאברהם נקרא האדם הגדול בענקים⁶⁷, ועוד כמה דוגמאות שבמדרש שם. ועד שאברהם פעל אח"כ על תרח, כמ"ש⁶⁸ ואתה תבוא אל אבותיך בשלום למדך שעשה תרח תשובה, כמבואר במדרשי רז"ל⁶⁹.

אמנם עדיין צריך להבין מהו ענין העלי' שלמעלה מבחי' חוקה. דזה שתושבע"פ עולה בתושב"כ מובן הוא, כי שם הרי התושבע"פ היא באופן של רמז בעלמא, כמאמר ליכא מידי דלא רמיזי כו' ודי לחכימא ברמיזא⁷⁰. וכן מובן העלי' למעלה יותר לבחי' החקיקה, היינו שכל התורה ומצוותי' הם באופן של חקיקה. אבל ממה שאומרים דאם בחוקותי תלכו גו' הנה עי"ז ישנו שכר וכו', הנה מזה מובן שישנו ענין העלי' שלמעלה גם מבחי' החקיקה. וצריך להבין מהו ענין העלי' למעלה גם מבחי' החקיקה.

אך יובן גם זה מהדוגמאות דלעיל. דהנה בנפש האדם, הרי אפילו אותיות החקיקה שהם האותיות שבעצם הנפש, הרי ישנו עצם הנפש וישנם האותיות שבו [כפי ששייך לחלק בעצם הנפש. וע"ד שמחלקים בנוגע לספירות, כמבואר בלקו"ת⁷¹

61) סוטה טז, ב. רמב"ם הל' פרה אדומה רפ"ט.

62) פרה פ"ח מ"ט. רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ו הי"ב.

63) יומא סח, א. ספרי ופרש"י עה"פ פרשתנו שם, ג. רמב"ם שם רפ"ג.

64) לקר"ת שם נח, ג. אוה"ת שם ע' תשסג. ועוד. וראה אגה"ק סכ"ח.

65) במדב"ר רפ"ט. תנחומא שם, ג – הובא בלקו"ת שם נט, ד. אוה"ת שם ס"ע תשעה.

66) איוב יד, יד.

67) יהושע יד, טו. ראה מס' סופרים פכ"א ה"ט. ב"ר פי"ד, ו. במדב"ר פי"ג, ג. קה"ר פ"ג, טו. יל"ש עה"פ (רמז כג). פרש"י עה"פ. פרש"י תהלים מט, ג.

68) לך לך טו, טו.

69) פרש"י עה"פ. תנחומא שמות יח. ועוד.

70) זח"א כו, ב. ח"ג רפ, ב. ועוד.

71) ויקרא (הוספות), נג, סע"ב.

דאיך שייך לומר בחינה התחתונה באו"ס וכו', ומבאר שזהו בחי' ת', מלכות שבמלכות כו', רישא דלא אתיידע]. ועד"ז הוא גם בנוגע לספירת הכתר, ענין אותיות החקיקה כפי שהוא בספירות, שהיא באין ערוך לגבי למעלה ממנה, וכמאמר⁷² כתר עליון אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח איהו אוכם קדם עילת העילות. ועד"ז הוא גם בעולמות, דאף שמעלה את העוה"ז התחתון כפי שהוא תחתון שיהי' בהמצב של עולם האצילות, ולמעלה יותר, בהמצב דעולמות הא"ס, שזהו לכאורה תכלית השלימות בעשיית הדירה לו ית' בתחתונים, הנה ישנה עלי' למעלה יותר. דהנה בכל הדוגמאות הנ"ל (הן בהמשל והן בהנמשל) המדובר הוא באותיות, שאותיות הם כלים, דאותיות הם לשון אתא בוקר⁷³, היינו שהם הכלים להבוקר שהוא אור ויום, ומזה מובן דהעלי' למעלה מאותיות החקיקה היא בענין האור. אמנם כללות ההמשכה שבענין הגילויים, ענין האור, הרי הוא בגדר התואר דאין סוף, וכמבואר בלקו"ת⁷⁴ דהתואר אין סוף שייך לומר רק על האור ולא על העצמות, כי בעצמות אין שייך כלל התואר דאין סוף כי הוא למעלה מכל גדר התחלה וסוף ואין סוף וגבול ובלי גבול. ומזה מובן, דאמיתית העלי' שלמעלה מאותיות החקיקה היא בעצמות ומהות.

ומזה יובן גם בעבודת כאו"א, שצ"ל בחוקתי תלכו, היינו שמקיים המצוות באופן של חקיקה, היינו שאין שייך אצלו קס"ד באופן אחר וכו', דאין לך רשות להרהר אחרי', ועד שאין צריך לצוות אותו (שאין לו רשות כו'). ולא רק בנוגע למצוות הנקראים חוקים, כי אם גם בנוגע לעדות ומשפטים, דזה שמקיימם הוא באופן שאינו מהרהר כלל, כי כיון שהקב"ה קדשנו במצותיו וצונו, הרי הוא מוכן ומזומן לקיימם. ועבודה זו מקשרת אותו עם אותיות החקיקה כפי שהם בעצם הנפש, ועד שמקשר גם הדברים שעמם עושה המצוה שהם דברים גשמיים וגם לימוד התורה שלו (שהוא מביא לידי מעשה⁷⁵) עם בחי' אותיות החקיקה. אבל בחי' האותיות הם כלים כנ"ל, ואח"כ נעשה אתא בוקר, שמתגלה האור, ועד לענין העצמות, כנ"ל. דב' ענינים אלו (העלי' מן הכלי אל האור ומן האור אל העצמות) מבואר בכ"מ שבשביל זה היא ירידת הנשמה למטה שהיא ירידה צורך עלי'. דלפעמים⁷⁶ מבואר שלפני הירידה היא בבחי' (פנימיות) הכלים, וע"י הירידה עולה בבחי' האור. ובמ"א⁷⁷ מבואר דהעלי' היא למעלה יותר לאשתאבא בגופא דמלכא⁷⁸, בעצמות ומהותו. וזהו כללות הענין דכל הענינים שלמטה מסדר ההשתלשלות, שבסדר ההשתלשלות ושלמעלה מסדר ההשתלשלות, שבכללות נחלקים לג' כנ"ל, כמו בעולמות,

(72) תקו"ז ת"ע (קלה, ריש ע"ב).

(73) ישע"י כא, יב. תו"א יתרו שם.

(74) פקודי ז, ב.

(75) קידושין מ, ב.

(76) לקו"ת פ' ראה כז, א ואילך. יוה"כ פ, ג. ובכ"מ.

(77) תו"א נח ט, א. לקו"ת פ' ראה כה, א. ובכ"מ.

(78) זח"א ריז, ב.

עולמות הא"ס עולם האצילות ועולמות ביי"ע, הרי גם עולמות הא"ס נקראים עולמות, היינו שהם בבחי' עולם וציור ואות. ועיי' העבודה בענינים אלו, באים אל העצם של המהוה ומחי' ומקיים כל עניני עולמות אלו בכל הדרגות שלהם, עד שנקרא לעשות לו ית' דירה, וכמבואר בארוכה בכ"מ⁷⁹, שענין הדירה הוא ששם נמצא הדר בה בכל עצמותו ומהותו ובגילוי.

וזהו הביאור בכל ענין פרה אדומה, דהמשכת כל הענינים דלעיל היא עיי' ויקחו אליך פרה אדומה בעוה"ז התחתון, ויחד עם זה צ"ל מכל הסוגים שבעולם, מסוג הדומם ומסוג הצומח ומסוג החי וגם האדם העובד כפי שהוא נשמה בגוף דוקא שאז העבודה היא בשלימותה. וזה פועל את תכלית השלימות, שמהענינים הבלתי רצויים מתהפכים למוטב, אתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא, ונעשה הענין דחיים ומבחי' חיים⁸⁰ וחיים אמיתיים שזהו כאשר אין בהם שום שינוי, בקרוב ממש בביאת משיח צדקנו, והקיצו ורננו שוכני עפר⁸¹ והוא (בעל הגאולה) בתוכם, ובעגלא דידין.

(80) ראה יומא עא, א.
(81) ישעי' כו, יט.

(79) אוה"ת בלק ע' תתקצו. סה"מ תרל"ה ח"ב
ע' שנג. וש"נ. המשך תרס"ו ס"ע ג. סה"מ תרע"ח
ע' קצג. ובכ"מ.

בס"ד. ש"פ חוקת, ז' תמוז ה'תש"מ

הנחה בלתי מוגה

זאת חוקת התורה גו'¹, וידוע דיוק רבותינו נשיאינו בזה², למה נאמר חוקת התורה ולא חוקת הפרה כמו שנאמר³ זאת חוקת הפסח גו'. והענין הוא, דהנה פרה אדומה באה לטהר מטומאת מת, ואיתא במדרש⁴ דכשהגיע משה לטומאת מת נתכרכמו פניו כי לא ידע במה תהא טהרתו. דמשה רבינו רצה לפעול שלימות בכל הענינים, ועד"ז בענין זה, לטהר טומאת מת, וכשהגיע לזה נתכרכמו פניו כו' עד שאמר לו הקב"ה לך אני מגלה כו'. ובזה יובן מה שמצות פרה אדומה היא חוקת כל התורה, כי פרה אדומה באה לתקן ענין המיתה, אדם כי ימות באהל⁵, דענין המיתה נפעל ע"י חטא עץ הדעת שהי' חטא כללי ומקור לכל החטאים. דלפני חטא עץ הדעת כתיב⁶ אני אמרתי אלקים אתם גו', וחי לעולם⁷, וחטא זה פעל ענין המיתה. דמזה מובן, שתיקון המסובב דחטא עץ הדעת, ענין המיתה, קשור עם כללות התורה.

וביאור הענין הוא, הנה כל התורה ומצוותי' נחלקים לב' קוים כלליים, המשכה מלמעלה למטה והעלאה מלמטה למעלה. דהנה התורה ניתנה מן השמים כמ"ש⁸ כי מן השמים דיברתי עמכם, המשכה מלמעלה למטה. וענין ההעלאה מלמטה למעלה שבתורה הוא כמארז"ל⁹ תורה לא בשמים היא, וכמ"ש¹⁰ חברים מקשיבים לקולך השמיעיני, דלימוד התורה צ"ל למטה דוקא, עד שעיי"ז פועלים עילוי גם בתורה שלמעלה, כדאיתא במדרש¹¹ שהקב"ה אומר לפמליא שלו אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה, וכמבואר בארוכה באגה"ק¹² דדוקא התחתונים יכולים לברר הספיקות שבתורה (משא"כ למעלה). וב' אופנים אלו ישנם גם בלימוד התורה כפשוטו. דתחילת הלימוד הוא למיגרס¹³, שלומד מה ששמע מרבו ורבו מרבו עד משה רבינו שקיבל תורה מסיני¹⁴, היינו שלומד מה שמקבל מלמעלה. ואח"כ צ"ל הלימוד באופן שמחדש בתורה, דאף שהוא רק תלמיד, מ"מ, אם הוא תלמיד ותיק,

(9) ראה ב"מ נט, ב.

(10) שה"ש ת, יג. וראה רד"ה היושבת בגנים (בהמשך באתי לגני) ה"שי"ת (סה"מ תש"י ע' 119).

(11) מדרש תהלים פ"א, ו.

(12) סכ"ו (קמה, א).

(13) ראה שבת סג, א.

(14) אבות פ"א מ"א.

(1) פרשתנו (חוקת) יט, ב.

(2) לקו"ת פרשתנו נו, א.

(3) בא יב, מג.

(4) במדב"ר פי"ט, ד.

(5) פרשתנו יט, יד.

(6) תהלים פב, ו.

(7) בראשית ג, כב.

(8) יתרו כ, יט.

הרי גם אם נמצא בסוף כל הדורות, ביכלתו לחדש בתורה¹⁵, וכדיוק לשון חז"ל, לא רק לגלות וכו', אלא לחדש¹⁶. וע"ד מה דאיתא במנחות¹⁷ בנוגע למשה רבינו ורבי עקיבא, שרבי עקיבא חידש דברים לגבי משה רבינו. ועד שזהו חיוב על כאו"א ללמוד תורה ולחדש בה, כדאיתא בזהר¹⁸ לאפשא לה, היינו לחדש חלקו בתורה, כמאמר ותן חלקנו בתורתך. והנה התורה ניתנה לעשות שלום בעולם¹⁹, וזהו מה שלימוד התורה צ"ל לימוד המביא לידי מעשה²⁰, לידי קיום המצוות. והנה החילוק בכללות בין תורה ומצוות הוא גם החילוק בין המשכה והעלאה. דלימוד התורה בכללות הו"ע ההמשכה מלמעלה למטה, כי אפילו כשלומד ומחדש בתורה, הרי הוא מחדש בתורה זו שניתנה מלמעלה, מן השמים. משא"כ מצוות ענינן לפעול בגשמיות העולם, ציצית בצמר גשמי ותפילין בקלף גשמי וכיו"ב. וגם שמברר את עצמו (ע"י המצוות), ועד שנתעלה להבחינה דבן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם²¹. וב' ענינים אלו (המשכה והעלאה) שבכללות התורה ישנם בפרטיות במצות פרה אדומה (כדלקמן).

וזוהו מה שממשיך בהכתובים בפרשתנו, פ' חוקת²², אז ישיר ישראל גו' עלי באר ענו לה, דגם בשירה זו ישנם ב' האופנים הנ"ל. עלי באר הו"ע ההעלאה מלמעלה, כמבואר בהדרושים על הכתוב²³ דבאר קאי על נשמות ישראל שירדו למטה, וצריך להעלותם מלמעלה ולגלות בהן את האהבה המסותרת וכו', והוא ע"י חפירת הבאר, באר חפרוה שרים גו'²⁴, שע"י מסירים את כל ההעלמות והסתרים המכסים על הבאר, ומגלים את האהבה המסותרת וכו'. וענו לה היינו ההמשכה מלמעלה למטה. ובזה גופא ב' אופנים, כב' הפירושים שבזה, א' ענו לה היינו האתערותא דלעילא שלפני האתערותא דלתתא, לכה דודי לקראת כלה. ב' ענו לה, היינו האתעדל"ע שלאחרי האתעדל"ת. אשר שניהם הם בכחי' המשכה מלמעלה למטה. וזהו ענין עבודת ישראל, עולים ויורדים²⁵, העלאה והמשכה, ובלשון הקבלה מ"ן ומ"ד וכו'.

ואילך. נעתק ב'ביאורים לפרקי אבות" ע' 176 ואילך. „קובץ י"א ניסן – שנת הק"א" (קה"ת, תשס"ב) ס"ע 40 ואילך).

(22) כא, יז.

(23) לקו"ת פרשתנו סב, ב. מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קסז. תקס"ו ע' רסט. אוה"ת פרשתנו ע' תתלט ואילך. (כרך ה) ע' א'תרמא ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' שמו. ד"ה מעין גנים תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א ר, סע"א ואילך). סה"מ תש"ב ע' 128 ואילך. ד"ה אז ישיר ישראל תשל"ה (לעיל ע' עג ואילך). תשמ"ג (לקמן ע' צד ואילך).

(24) פרשתנו שם, יח.

(25) ל' הכתוב – ויצא כח, יב. ראה מגילה טז, א.

(15) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ויק"ר רפכ"ב. קה"ר פ"א, ט (ב). פ"ה, ח (ב). ועוד. וראה בהנסמן בהערה הבאה.

(16) ראה לקו"ש ח"ט ע' 252 הערה 21. וש"נ. ולהעיר מסה"ש תנש"א ח"ב ע' 567.

(17) כט, ב.

(18) ח"א יב, ב. וראה בהנסמן בלקו"ש שם ע' 253 הערות 31-30.

(19) רמב"ם סוף הל' חנוכה.

(20) קידושין מ, ב.

(21) אבות ספ"ה. ונת' בארוכה בהתוועדות שיחות קודש תש"מ ח"ג ע' 516 ואילך. ע' 526

וזזהו²⁶ מה שנאמר זאת חוקת התורה ולא נאמר זאת חוקת הפרה, דחוקה זו היא החוקה דכל התורה, כי במצות פרה אדומה יש בה ב' ענינים אלו (דהמשכה והעלאה). דהנה, אופן הטהרה דפרה אדומה הוא ע"י מים חיים ואפר, מים חיים היינו המשכה מלמעלה, כמאמר²⁷ מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך. ואפר היינו העלאה מלמטה, דהאפר הוא מהפרה שענינה הוא גבורות, פרה דקבילת משמאלא²⁸, וזהו גם מה שהיא אדומה, וגם האפר נעשה ע"י שריפת הפרה, דשריפה היינו העלאה.

ועי"ז מבררים את כל העולם כולו, עד שמתקנים את ענין המיתה וחטא עץ הדעת, ועד שממשיכים מלמעלה להיות כמו באדם הראשון לפני החטא, היינו להיות חיים נצחיים בתחיית המתים (ע"י העצם לוז כו'²⁹). ועד שיהי' גם למעלה יותר ממה שהי' אדם הראשון לפני החטא, וכמוכן מזה שבנוגע לביאת המשיח נאמר³⁰ אלה תולדות מלא בפעם הב' (בתורה), דמזה מוכן, שהעילוי אז יהי' למעלה ממה שעולם על מילואו נברא³¹ לפני החטא. וע"ד המעלה דבעלי תשובה לגבי צדיקים, דמכיון שהי' חטא וירידה בינתיים, הרי ניתוספה המעלה דבעלי תשובה לגבי מעלת אדם הראשון שהי' בבחי' צדיק. וזהו כללות ענינו של משיח דאתא לאתבא צדיקייא בתיובתא³², ובלשון הגמרא³³ אין ישראל נגאלין אלא בתשובה, ובלשון הרמב"ם³⁴ הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין. וזהו גם ענין הפרה בפרטיות, דיש עשר פרות, והפרה הראשונה עשה משה רבינו, גואל ראשון, והפרה העשירית יעשה משיח צדקנו³⁵ לע"ל, כאשר ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ³⁶.

והנה אמרו רז"ל³⁷ קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, ומזה מוכן דענין הנ"ל ישנו גם בכל העולם, בכל סדר ההשתלשלות. והענין הוא, דהנה התהוות כל העולם וכל סדר ההשתלשלות הוא מבחי' איגרא רמא³⁸, ויתירה מזו, ממקום שלמעלה גם מאיגרא רמא, כמבואר באגה"ק³⁹ דהתהוות יש מאין היא ממי שאין

ג (וביפ"ת שם).
 32) ראה זח"ג קנג, ב. לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, ב.
 33) סנהדרין צז, א.
 34) הל' תשובה פ"ז ה"ה.
 35) ילקוט ראובני ריש פרשתנו. רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג. וראה ג"כ פרה פ"ג מ"ה.
 36) זכרי' יג, ב.
 37) זח"ב קסא, ב.
 38) ע"פ ל' חז"ל – חגיגה ה, ב.
 39) ס"כ (קל, סע"א-ב).

26) ראה לקו"ת פרשתנו נו, ג ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"ב ע' שסח ואילך. תו"ח בשלח ש, ב ואילך.
 27) תענית ז, א.
 28) זח"ג קפ, ב.
 29) ב"ר פכ"ח, ג. וש"נ. זח"ב כח, ב. ועוד.
 תוד"ה והוא – ב"ק טז, ב. וראה סה"מ עטר"ת ע' תטר.
 30) רות ד, יח. ראה שמו"ר פ"ל, ג. סה"מ תרנ"ט ע' קמו ואילך. תש"ד ס"ע 74 ואילך.
 31) ראה ב"ר פי"ד, ז. וראה שם פי"ב, ו. פי"ג,

לו עילה וסיבה שקדמה לו ח"ו, וכמבואר בכיאורי הזהר⁴⁰ השייכות דיש האמיתי ליש הגשמי דוקא. ולכן, גם בעולם זה ישנם ב' האופנים דהעלאה והמשכה, עד שהם מציאות אחת⁴¹. אמנם עכשיו הוא בהעלם, לעלם כתיב⁴², ובקרוב ממש יתגלה, כמ"ש⁴³ והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד, כשאני נכתב כך אני נקרא⁴⁴, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, במהרה בימינו ממש.

42) שמות ג, טו. שמו"ר פ"ג, ז. קה"ר עה"פ ג, יא.

43) זכרי' יד, ט.

44) פסחים נ, א.

40) לאדהאמ"צ – מג, ג. וראה גם ד"ה מצותה משתשקע החמה תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קיב ואילך).

41) חסר קצת. המו"ל.

בס"ד. ש"פ חוקת, ב' תמוז ה'תשמ"א

הנחה בלתי מוגה

וידבר הוי' גו' זאת חוקת התורה אשר ציוה הוי' לאמר¹, וידוע הדיוק בזה (בלקו"ת לאדמו"ר הזקן², ובדרושי פ' חוקת ופ' פרה מרבתינו נשיאינו ממלאי מקומו³), מהו אשר ציוה הוי', הרי כבר נאמר לפנ"ז וידבר הוי', שהקב"ה הוא המדבר למשה, והוא לי' למימר אשר אני מצוה. גם צריך להבין⁴ מהו שנאמר זאת חוקת התורה, הוה לי' למימר זאת חוקת הפרה או זאת החוקה סתם, ומהו זאת חוקת התורה. ויש עוד כמה דיוקים בפסוק זה, כמובא בדרושים הנ"ל. ועיקר הדיוק הוא, דהנה ידוע⁵ שמצוות התורה נחלקות בכמה חלוקות, ואחת החלוקות העיקריות היא החלוקה לג' הסוגים דעדות חוקים ומשפטים, וצריך להבין למה מפורש דוקא במצות פרה אדומה שהיא חוקה (היינו מהסוג דחוקים), דהגם שהיא חוקה, מ"מ הרי יש עוד כמה חוקים בתורה⁶, ומדוע מודגש ענין זה דוקא במצוה זו, עד שנאמר בה זאת חוקת התורה, היינו שהיא החוקה שבתורה, ובאופן של זאת, שמראים עלי' באצבע⁷ ואומרים זאת חוקת התורה.

והנה נקודת הביאור בזה היא, דחוקת התורה היא מלשון חקיקה, וכלשון רז"ל⁸ חוקה חקקתי, ולא אמרו כתבתי או אמרתי, היינו שענין החוקה הוא בכחי' אותיות החקיקה שלמעלה מאותיות הכתיבה ואותיות הדיבור (כמבואר בלקו"ת פרשתנו, ולפנ"ז בדרושי בחוקות⁹, ולאח"ז בלקו"ת שיר השירים בד"ה שחורה אני ונאוה¹⁰). והנה לכאורה ביאור זה אינו מתאים לחלוקה המורגלת שמחלקים את התורה לב' בחינות, תורה שבכתב ותורה שבע"פ, וכמארז"ל¹¹ עה"פ¹² וישמור גו' ותורותי, תורותי לשון רבים היינו תושב"כ ותושבע"פ, ובדרושים אלו משמע שיש בחינה שלישית, בחי' התורה שבחקיקה.

אך הענין יובן בהקדם ביאור ההפרש שבין ג' בחינות אלו, חקיקה כתיבה ודיבור. דענין אותיות החקיקה הוא שהם חקוקות מיני' וכי' של הדבר שנחקקו בו

-
(1) ריש פרשתנו (חוקת) יט, א-ב.	(7) ראה סוף תענית. שמור"ר ספכ"ג.
(2) פרשתנו נו, א.	(8) תנחומא פרשתנו ג. ת. במדכ"ר פי"ט, א.
(3) ראה אוה"ת פרשתנו (כרך ה) ע' א'תריז.	שם, ח. יל"ש ריש פרשתנו. וראה גם פרש"י ריש פרשתנו.
א'תרכא. המשך תער"ב ח"א ע' מא. ד"ה זה תרפ"א (סה"מ תרפ"א ע' קצט). ועוד.	(9) מה, א ואילך.
(4) לקר"ת שם. ובכ"מ.	(10) ה, א.
(5) ראה ואתחנן ו, כ. פי' הרמב"ן שם. סה"מ היש"ת ע' 51 ואילך. שם ע' 90 ואילך. ובכ"מ.	(11) יומא כח, ב.
(6) ראה אוה"ת שם ע' א'תרכב.	(12) תולדות כו, ה.

(הלוחות או האבן טוב וכיו"ב)¹³, ועד שיש בחי' חקיקה מעבר לעבר, שהוא שלימות ענין החקיקה. שהרי התחלת החקיקה מעבר לעבר היא ע"י חקיקה סתם, דמזה מובן, שהחקיקה מעבר לעבר היא שלימות ענין החקיקה. וזהו גם מה שהחקיקה שבלוחות היתה מעבר לעבר, וכמאמר רז"ל¹⁴ מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדות (שמזה מובן שחקיקת האותיות היתה מעבר לעבר, וזהו הנס שבאותיות מ"ם וסמ"ך), לפי שהלוחות הם תכלית השלימות שבענין החקיקה שבתורה. וענין אותיות הכתיבה שבתורה שבכתב הוא, כלשון התניא¹⁵ ומשם נסעה וירדה כו' עד שנתלבשה כו' ובצרופי אותיות גשמיות בדיו על הספר, דהאותיות הם דבר זר ונפרד מהקלף רק שאח"כ כשכותב הספר בדיו ע"ג קלף נתאחדו והיו לאחדים¹³ עד שצריך השתדלות יתירה כשרוצים להפריד ביניהם. אמנם אותיות הדיבור שבתושבע"פ הרי הן נפרדות מהאדם המדברם. והגם שיש לימוד בתורה שבע"פ במחשבה, ששם האותיות הן מיוחדות עם האדם, ואדרבה, הרי עיקר הלימוד בתושבע"פ הוא בהבנה והשגה דוקא¹⁶ שהן במחשבה, מ"מ אומרים שתושבע"פ היא בבחי' אותיות הדיבור, שהרי נקראת תורה שבעל פה, ע"ש הדיבור שבפה. וההסברה בזה היא, משום שמסירתה מדור לדור היא ע"י דיבור שבפה. ועוד, שגם בלימוד התושבע"פ צ"ל הלימוד בפה¹⁷, ועד שאמרו¹⁸ אם ערוכה בכל רמ"ח איברים משתמרת ואם לאו אפשר לשכחה ח"ו.

והנה כתיב (בפרשתנו¹⁹) זאת התורה אדם, דמזה מובן, שכשם שיש בחינות אלו בתורה, כך ישנן גם בנפש האדם. והענין הוא, דהנה באדם יש כחות עצמיים שהם מיוחדים עם הנפש כמו אותיות החקיקה, ויש בו ענין הגילויים, או הענין שמוכן להתגלות, שזהו בחי' אותיות הכתיבה, היינו שהוא מיוחד עם הנפש אבל מ"מ הרי הוא שייך אל הגילוי מחוץ לנפש. אמנם ב' בחינות אלו עדיין הם בנפש עצמה, ויש בחינה שלישית שהם הכחות שענינם לפעול מחוץ להנפש, לפעול על הזולת ועל חלקו בעולם, וזהו ענין אותיות הדיבור שבנפש.

והנה כשם שהוא במציאות נפש האדם, שיש בה ג' דרגות אלו, עד"ז הוא גם בעבודת האדם, שיש בה ג' דרגות אלו. דענין אותיות החקיקה בעבודת האדם היא עבודת התשובה, שענינה הוא שהיא חקוקה בעצם נפשו עד שהרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה²⁰, לבחי' נשמה שנתת בי טהורה היא²¹ (שלמעלה מבחי' אתה בראת אתה יצרת ואתה נפחת כיו"ב), וכמבואר בכ"מ²² דטהורה היא הוא בחי' טהירו עילאה, ושם

(13) לקו"ת שבעה ערה 2. ובכ"מ.

(17) הלי' ת"ת שם הי"ב.

(14) שבת קד, רע"א.

(18) ערובין נד, א.

(15) פ"ד (ח, ב).

(19) יט, יד. וראה סה"מ הי"ש"ת ע' 56.

(16) מג"א אר"ח ס"נ. הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ב

(20) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת האזינו ע"א, ג.

הי"ז. וראה לקו"ת ש"ח"ד ע' 22 הערה 9.

(21) נוסח ברכות השחר (ברכות ס, ב).

הו"ע אותיות החקיקה, כמאמר²³ גליף גליפו (חקק חקיקה) בטהירו עילאה. וענין אותיות הכתיבה בעבודת האדם, היא העבודה בלימוד התורה וקיום המצוות, ואותיות הדיבור היא העבודה עם חלקו בעולם. ובזה יובן מה שברוב המקומות יש רק ב' חלוקות, תושב"כ ותושבע"פ, כי גילוי בחי' טהורה היא הוא ע"י העבודה למטה דוקא, בלימוד התורה והפעולה בחלקו בעולם, בחי' תושב"כ ותושבע"פ.

והנה כללות העבודה בקיום התורה ומצוותי' היא בכ' התנועות דהמשכה מלמעלה למטה והעלאה מלמטה למעלה, רצוא ושוב. וזהו מה שנאמר בפרה אדומה זאת חוקת התורה, לפי שמצוה זו היא כללות הענין דרצוא ושוב²⁴. הרצוא זהו ענין שריפת הפרה לאפר, דענין השריפה הוא ההעלאה. והשוב זהו ענין ונתן עליו מים חיים אל כלי²⁵, דענין המים הוא המשכה מלמעלה למטה, וכמארז²⁶ שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך. ועד"ז הוא באדם (הדומה לתורה, כמ"ש זאת התורה אדם), שחיות האדם הוא ע"י הדם שהוא בכחי' רצוא ושוב, שזהו ענין דפיקו דליבא, הדופק שבלב ושביד²⁷. ועד"ז הוא בכללות חיות העולם כולו, וכמ"ש²⁸ והחיות רצוא ושוב, דידוע הפירוש בזה²⁹, שחיות העולם הוא תמיד ברצוא ושוב. ועוד, שכן הוא בכל סדר ההשתלשלות, שהוא בכחי' מטי ולא מטי (בלשון הקבלה³⁰).

והנה כללות ענין עבודת האדם, ההמשכה מלמעלה למטה וההעלאה מלמטה למעלה, דלפעמים מבואר שזהו ענין התורה והתפילה, ולפעמים מבואר שזהו ענין התורה והמצוות, ותכלית הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים³¹, דדירה זו היא לעצמותו ית'³² שהוא כולל הכל, היינו שבתחתונים יש גם ענין הרצוא כו'. ובלשון הזה³³ שמתגלה בחי' חד אורחא שממנו מתפשטים כל התרי"ג אורחין. ויש לומר בדרך אפשר, שזהו פירוש הכתוב זאת חוקת התורה, היינו שבחי' חוקה, בחי' אותיות החקיקה שלמעלה, שע"ז אמרו גליף גליפו בטהירו עילאה, נמשכת בכחי' זאת, ספירת המלכות (הנקראת זאת³⁴), ועד שנמשכת בעולם הזה התחתון, שבו מראים עלי' באצבע⁷ ואומרים זאת.

(29) ראה לקו"ת ר"ה סא, א. ובכ"מ.
 (30) זח"א טז, ב. וראה המשך תרס"ו ע' מג ואילך. ובכ"מ.
 (31) ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדבר"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.
 (32) ראה אוה"ת בלק ע' תקצז. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שנג. וש"נ. המשך תרס"ו ס"ע ג. סה"מ תרע"ח ע' קצג.
 (33) ח"ג קכט, א.
 (34) שם רצז, ב. ובכ"מ.

(22) לקו"ת בחוקותי מז, א. סידור (עם דא"ח) קיא, סע"ג. סה"מ"צ להצ"צ לז, א. ובכ"מ.
 (23) זח"א טו, א. ועוד. וראה גם לקו"ת שם מו, ב ואילך. פרשתנו נט, ג.
 (24) לקו"ת שם נו, ג ואילך. ובכ"מ.
 (25) פרשתנו יט, יז.
 (26) ראה תענית ז, א. תניא פ"ד (ח, ב).
 (27) לקו"ת פקודי ז, ד. שה"ש לג, ד.
 (28) יחזקאל א, יד.

ויהי רצון, שע"י מעשינו ועבודתנו³⁵ בכל ענינים אלו, נזכה לפרה העשירית³⁶ שתהי' לע"ל בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה, ובעגלא דידן.

36) ילקוט ראובני ריש פרשתנו. רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג. וראה ג"כ פרה פ"ג מ"ה.

35) ראה תניא רפל"ז.

בס"ד. ש"פ חוקת, ז' תמוז ה'תשמ"ג

הנחה בלתי מוגה

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה וגו'.¹ הנה התורה היא נצחית², כולל גם השירה הזאת וגו', ומזה מוכן שמכתובים אלו ישנה הוראה נצחית. ובפרט ע"פ המבואר בגמרא³ דכשבת אחד משלשה שבתים היו אומרים אז ישיר דעלי באר במנחה בשיר של תמיד של בין הערבים, שמזה מוכן עוד יותר איך דשיר הזה אמרו לא רק לפעם הראשונה, שהרי היו אומרים אותו בשיר של תמיד של בין הערבים. ולכן גם ההוראה שבזה היא הוראה נצחית. וההוראה שבזה היא לכאו"א מישראל, שהרי נאמר אז ישיר ישראל, שקאי על כאו"א מישראל. ובפרט שבענין זה הרי זה עוד יותר גם משירת הים, כי בשירת הים נאמר⁴ אז ישיר משה ובני ישראל, דמשה הוא סוג בפני עצמו וישראל הם סוג בפני עצמם, משא"כ בהשירה דעלי באר גו' הרי כל ישראל נכללים בסוג אחד. וביותר מודגש החילוק (בין שירה זו לשירת הים), ע"פ המבואר בגמרא⁵ דהפירוש של אז ישיר משה ובני ישראל (דשירת הים), הוא שמשה קוראה וישראל עונים, משא"כ שירה זו דכל ישראל אמרוה. שמכל זה מוכן שההוראה דשירה זו היא נצחית, ולכאו"א מישראל. והנה במש"נ אז ישיר ישראל גו' עלי באר ענו לה, צריך להבין, מש"נ עלי באר לשון עתיד, שהרי עליית הבאר כבר הי' לפני⁶ שבהמשך לזה אמרו השירה, א"כ למה נאמר עלי באר לשון עתיד. גם צריך להבין, מהו ענין ענו לה שפירושו ענו לה מעצמה. והנה באר קאי על כנסת ישראל, כמש"נ⁶ מעין גנים באר מים חיים גו', היינו, שקאי על נשמות ישראל, וכמבואר בתניא פרק לב, דישראל עושין נפשם עיקר וגופם טפל. ובספירות הרי זה קאי על ספירת המלכות.

ולהבין כל זה, הנה כתיב⁶ מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, ומבואר ע"ז בדרושי רבותינו נשיאינו (מתחיל מלקו"ת פרשה זו⁷ עד לדרושי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁸), ובפרט בדרושי כ"ק אדמו"ר הצ"צ בפרשה זו⁹ שכתבם בהוספת מראי מקומות וציונים וכו'), דפסוק זה קאי על מעלת מדריגת הנשמה ותכלית ירידתה למטה. מעין גנים קאי על בחי' מדריגת הנשמה כמו שהיא למעלה טרם

(7) סב, ב. וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קסז. תקס"ו ע' רסט. תרנ"ד ע' שמו. ועוד.

(8) סה"מ קונטרסים ח"א ר, א. תש"ב ע' 128 ואילך.

(9) אוה"ת ע' תתלט ואילך. (כרך ה) ע' א'תרמא ואילך.

(1) פרשתנו (חוקת) כא, יז.

(2) ראה תניא רפי"ז.

(3) ר"ה לא, א. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תתלט.

(4) בשלח טו, א.

(5) סוטה כז, ב. ל, ב.

(6) שה"ש ד, טו.

ירידתה למטה, ובאר מים חיים קאי על הנשמה כמו שהיא יורדת ומתלבשת בגוף למטה בעוה"ז. שזהו החילוק בין מעין לבאר, דמעין הוא בריאה בידי שמים, שלכן קאי על הנשמה כמו שהיא למעלה. ובאר היא עשוי' בידי אדם (בדוגמת האבות שחפרו בארות), שלכן קאי על עבודת הנשמה למטה. וביאור הענין הוא, דהנה על הנשמות שלמעלה נאמר¹⁰ חי הוי' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו, דמקום עמידת הנשמה למעלה הוא בבחי' טהורה היא, כמאמר¹¹ נשמה שנתת בי טהורה היא, שזהו למעלה גם מזה שנשמות הם חצובות מתחת כסא הכבוד¹², ולכן הנשמות שלמעלה נקראות בשם מעין, שהוא בדוגמת המעין העשוי בידי שמים, שהוא מטהר בכל שהוא, וגם אין נפק"מ באיזה אופן שמטהר, שמטהר גם בזוחלין, ומטהר גם טומאות חמורות¹³. גנים, לשון רבים, קאי על גן עדן העליון וגן עדן התחתון, דאף שישנם בחינות גן עדן אין סוף כמבואר באגה"ק¹⁴, אבל בכללותם הם נכללים בבי' סוגים דג"ע העליון וג"ע התחתון. וזהו מעין גנים גו', דמעין קאי על בחי' הנשמה כמו שהיא מצד עצמה, אבל כאשר הנשמה עוברת את הבחינה דג"ע, אז היא לוקחת עמה (נעמט זי מיט) גם את הג"ע. ואח"כ כשיורדת הנשמה למטה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹⁵, אזי היא בבחי' באר מים חיים, שכמו שהבאר הוא שהמים בוקעים את עפר הארץ, כמו"כ הנשמות בוקעים את עפר הארץ הוא הגוף כו' ומתעלים מלמטה למעלה. והיינו דארעא חלחולי מחלחלא¹⁶, שיורדים המים דרך גידי הארץ, ואח"כ ע"י החפירה, שמסירים את הכיסוי של ארץ ואבנים ועפר, נעשה באר, שחוזרים ונובעים מתחת לארץ מלמטה למעלה, כמו"כ הוא ג"כ עבודת הנשמה למטה, להסיר את ההעלם וההסתר שבבחי' ארץ ואבנים ועפר, ועי"ז מתעלה הנשמה להיות בבחי' באר מים חיים.

והנה ידוע דירידת הנשמה למטה היא ירידה צורך עלי', שמתעלית למקום נעלה יותר ממקום שמשם ירדה, ומזה מובן דבחי' באר מים חיים הוא למעלה גם מבחי' מעין מים. והענין הוא, דהנה הבאר נקרא מים חיים. וזהו החילוק בין באר לבור¹⁷, דבור בוא"ו הוא רק מקוה מים, שהם מים מכונסים, משא"כ באר הוא שהמים נובעים מן המעין, שלכן נקראים מים חיים, כי ע"י שעוברים דרך גידי הארץ נעשים מים חיים. ומים אלו הם למעלה גם ממי הים, דמי הים הם מים מלוחים, משא"כ מי הבאר, הנה ע"י שעוברים דרך גידי הארץ נעשים מים מתוקים, מים חיים. ועד"ז הוא גם בנוגע לדיני טהרה, דישנם דברים שמי הים אינם מטהרים,

(14) סי"ז.

(15) ע"פ ל' חז"ל – חגיגה ה, ב.

(16) שם כב, א.

(17) ראה ערובין יח, א.

(10) מלכים"א יז, א.

(11) נוסח ברכות השחר (ברכות ט, ב).

(12) זח"ג כט, ב.

(13) ראה מקואות ספ"א וספ"ח, ומפרשי

המשנה שם.

משא"כ מים חיים מטהרים כל הטומאות, וגם אבי אבות הטומאה¹⁸. ועד"ז יובן גם בירידת הנשמה למטה, שע"י עבודת הנשמה למטה להסיר את ההעלמות והסתרים שבעוה"ז, מתעלית הנשמה להיות בבחי' מים חיים, שהם מים מתוקים שלמעלה גם ממי הים, ואזי היא מתעלית למעלה גם מכמו שהיתה למעלה, שאז נקראת מעין גנים.

אמנם עבודה הנ"ל להסיר את ההעלם והסתר דעוה"ז, שע"י נעשית בבחי' מים חיים, אינו מספיק עדיין, והתכלית הוא שהנשמה תגיע לבחי' ונוזלים מן לבנון. והענין הוא, דהנה מבואר בתניא¹⁹, ובארוכה בד"ה אל תצר את מואב לאדמו"ר האמצעי²⁰, דעכשיו צריך להיות עבודת המדות, כי כתיב²¹ את זה לעומת זה עשה האלקים, לכן כשם שבלעו"ז צריך להיות עכשיו רק הכיבוש דז' אומות, ז' מדות רעות, והכיבוש דקני קניזי וקדמוני, כתר חכמה בינה דלעו"ז, הוא דוקא לע"ל כאשר ירחיב הוי' אלקיך את גבולך²², כמו"כ הוא גם בקדושה שעכשיו צריך להיות בעיקר עבודת המדות, ועבודת המוחין תהי' רק לעתיד לבוא. ואין הכוונה בזה שעכשיו אין צריך להיות עבודת המוחין כלל, שהרי²³ בכדי שתהי' עבודת המדות, צריך להיות מקודם לזה עבודת המוחין, וכמו באהבת ה' הרי בכדי שיהי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך²⁴, צריך להיות מקודם לזה ההתבוננות דשמע ישראל וגו'²⁵ וההתבוננות דברוך שם כו', כי דוקא ע"י ההתבוננות אפשר לבוא אח"כ לאהבת ה', וכמפורש ברמב"ם²⁶ דהיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו בשעה שמתבונן האדם וכו' [ובאריכות לשון הרמב"ם שם מפרט את הג' בחינות חב"ד, שיתבונן כו' ויראה מהן חכמתו כו' לידע כו'²⁷], וע"י שהתבוננות שלו הוא כדבעי יבוא אח"כ לאהבת הוי', וכידוע²⁸ תורת הרב המגיד וביאור אדמו"ר הזקן במה שנאמר ואהבת את הוי' אלקיך גו', דלכאורה איך שייך ציווי על דברים שבלב, ומבאר בזה הרב המגיד שהציווי הוא על ההתבוננות, ואף שהמצוה היא המצוה דאהבה, ולא המצוה דהתבוננות, מבאר בזה אדמו"ר הזקן, דמכיון שכאשר ההתבוננות היא כדבעי יבוא בדרך ממילא אח"כ לואהבת, לכן בהתבוננות הוא מקיים את המצוה דואהבת. הרי מכל זה מובן, שגם עכשיו ישנו עבודת המוחין, אבל בכל זאת הרי עבודת המוחין באופן הנ"ל, אין זה בחי' המוחין שבעצם, והוא רק בחי'

(סה"מ ויקרא ע' קמז). ד"ה להבין ענין הנסכים שנה זו (לעיל ח"א ע' שכו).

(24) ואתחנן ו, ה.

(25) שם, ד.

(26) הלי' יסוה"ת פ"ב ה"ב.

(27) ראה גם לקו"ש חכ"ג ע' 7-86 הערה 49.

(28) ראה ספר הערכים – חב"ד (כרך א) ערך אהבת ה' בתחלתו (ע' רסז). וש"נ.

(18) מקואות ספ"א. וראה אוה"ת פרשתנו ע' תקסד.

(19) פ"מ ואילך.

(20) מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ח ואילך.

(21) קהלת ז, יד.

(22) פ' ראה יב, כ ובספרי עה"פ. פ' שופטים יט, ח ובפרש"י עה"פ.

(23) ראה גם ד"ה ויהי ביום השמיני שנה זו

מוחין השייכים אל המדות. וזהו החילוק בין העבודה דעכשיו להעבודה דלעתיד לבוא, דעכשיו צריך להיות עבודת המדות, וגם עבודת המוחין השייכים אל המדות, משא"כ לע"ל יהי עבודת המוחין מצד עצמם. וזהו²⁹ ונוזלים מן לבנון, דקאי על כתר חכמה בינה, כי לבנון הוא ל"ב נו"ן, והם ל"ב נתיבות חכמה ונו"ן שערי בינה, והפירוש דלבנון, הרי נוסף להפירוש שקאי על הביהמ"ק, ארזי הלבנון³⁰, הרי לבנון הוא גם מלשון לבנוניות, דלבן הוא גוון פשוט³¹, שקאי על בחי' הכתר שהוא בבחי' פשיטות (כי כל בחי' ציור מתחיל בהבחינה שלמטה מהכתר), וזהו מה שתכלית השלימות הוא ונוזלים מן לבנון, כי זה קאי על כתר חכמה בינה, תכלית שלימות העבודה שתהי' לע"ל.

והנה כל זה יהי' לעתיד לבוא, כאשר ירחיב הוי" אלקיך את גבולך, שאז תהי' עבודת המוחין, ונוזלים מן לבנון. אבל עכשיו צריך להיות עבודת המדות, שזהו העבודה דבאר מים חיים, שע"י החפירה שמסיר ההעלמות והסתרים שבעולם הזה, הנה עי"ז נעשה בבחי' מים חיים, שהם למעלה גם מבחי' מעין גנים כנ"ל.

וזהו מש"נ באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם, דחפרוה שרים קאי על האבות, ומכיון שאין קוראין אבות אלא לשלשה³², כי בכא"א מישראל ישנה הנתינת כח מעבודת האבות, לכן בכח זה של האבות אפשר להיות העבודה דחפרוה וכרוה. ומפרט כאן ב' ענינים דחפרוה וכרוה, דחפרוה קאי על העבודה דלהעביר את גסות הרע, וכרוה היא העבודה דלהסיר את דקות הרע³³, בדוגמת הענין דשוגג שהוא בא מהתגברות דנפש הבהמית³⁴, שהוא בחי' דקות הרע. ועי"י עבודה זו נעשה אח"כ באר מים חיים.

והנה הנתינת כח לזה הוא עי"י עבודת התפילה, דבתור הקדמה לכל עבודת האדם צריך להיות עבודת התפילה. וכמו דבלימוד התורה, הרי עי"י לימוד התורה הוא נעשה בבחי' מציאות, מאן מלכי רבנן³⁵, לכן צריך להיות לפנ"ז עבודת התפילה, שענינה ביטול במציאות, ועוד לפנ"ז צריך להיות ההתבוננות דשויתי הוי' לנגדי תמיד³⁶ כמ"ש אדמו"ר הזקן בסידורו [שהוא דבר השוה לכל נפש], שהתבוננות זו צריך להיות גם לפני נטילת ידים, כאשר נשאר הטומאה באצבעותיו, ועי"ז דוקא לימוד התורה שלו הוא כדבעי, דכאשר חסר בעבודת התפילה, הרי התורה שלומד

ובכ"מ.

(32) ברכות טז, ב.

(33) ראה לקו"ת פרשתנו סב, ד.

(34) אגה"ק סו"ס כח (וש"נ).

(35) ראה גיטין סב, א.

(36) תהלים טז, ח.

(29) בהבא לקמן – ראה מאורי אור מערכת ל אות ז וביאיר נתיב שם. אוה"ת סוכות (הוספות) ע' א'תתקמה. שה"ש ע' קעט. שה"מ עטר"ת ס"ע תקיב. שה"מ תרח"ץ ע' לו. "היום יום" כד אדר א. ועוד. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.

(30) ראה מלכים-א ה, כ. דברי הימים-ב ב, ז.

(31) ראה גם לקו"ת אחרי כח, ג. שה"ש יא, א.

אפשר להיות באופן דמגלה פנים בתורה שלא כהלכה³⁷, וכמארוז³⁸ לא זכה נעשית לו סם כו', שדייק לומר נעשית לו, שהתורה עצמה נעשית באופן כזה, משא"כ כאשר ישנה עבודת התפילה, אז הוא מברך ברכת התורה, ואופן לימודו הוא באופן דמה להלן באימה ובריאה וברתת ובזיע אף כאן³⁹, וכמו שמבאר בזה אדמו"ר הזקן⁴⁰ טעם הדבר, משום דכל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו⁴¹, כמו שהי' במ"ת. והיינו, דאף שבמ"ת היו קולות ולפידים, משא"כ בהתורה שלומד עכשיו אין בזה קולות ולפידים, בכל זאת הרי האימה ויראה כו' שהי' במ"ת לא הי' זה מצד הקולות ולפידים, וכל היראה היתה מצד וירד הוי' על הר סיני⁴², וענין זה ישנו גם עכשיו, דכל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו, שכל זה נעשה ע"י הקדמת עבודת התפילה, ואח"כ מבית הכנסת לבית המדרש⁴³, ואח"כ הנהג בהם מנהג דרך ארץ⁴⁴.

וזהו אז ישיר ישראל וגו', דבכדי שתהי' העבודה דבאר חפרוה וכרוה גו', עלי באר גו', הוא ע"י הקדמת עבודת התפילה, דזהו אז ישיר, דענין השירה הוא ענין התפילה⁴⁵. דזהו ג"כ מה שכולל כאן כל ישראל ביחד, כי התפילה צריך להיות בציבור, וע"י הקדמת עבודת התפילה (אפשר ו) צריך להיות אח"כ העבודה דחפרוה וכרוה, עבודת המדות, וגם בחי' מוחין השייכים למדות, ועד שלע"ל יהי' עבודת המוחין מצ"ע, כמ"ש הרמב"ם⁴⁶ דלע"ל ישיגו דעת בוראם, לא רק הענין דדע את אלקי אביך (בכדי) ועבדהו בלבב שלם⁴⁷, אלא גם לדעת את הוי' מצ"ע.

והנה כל הגילויים דלע"ל תלויים במעשינו ועבודתנו עכשיו⁴⁸, שלכן גם עכשיו צריך להיות עבודת המוחין שמצ"ע, מעין הענינים דלע"ל, ועי"ז הנה מדה כנגד מדה, יומשך לע"ל הבחינה דקני קניזי וקדמוני, דירחיב הוי' אלקיך את גבולך בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ובקרוב ממש.

(43) ראה ברכות סד, א.
 (44) שם לה, ב.
 (45) ראה ספרי ר"פ ואתחנן. וראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 320.
 (46) הלי' תשובה ספ"ט. סוף הלי' מלכים.
 (47) דברי הימים-א כח, ט.
 (48) ראה תניא רפל"ז.

(37) אבות פ"ג מי"א.
 (38) יומא עב, ב.
 (39) ברכות כב, א.
 (40) תו"א יתרו סז, ב.
 (41) תדא"ר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.
 (42) יתרו יט, כ.

בס"ד. ש"פ חוקת, י' תמוז ה'תשמ"ה

הנחה בלתי מוגה

וידבר הוי' וגו' זאת חוקת התורה אשר ציוה הוי' גו'¹. וידוע דיוקי רבותינו נשיאינו, מתחיל מלקו"ת², מה שבמצוה זו נאמר ב"פ הוי' (דבתחילה אומר וידבר הוי', ואח"כ חוזר וכופל אשר ציוה הוי'). גם ידוע הדיוק³ מ"ש זאת חוקת התורה, דלכאורה הוה ל' למימר זאת חוקת הפרה ע"ד מה שנאמר⁴ זאת חוקת הפסח. גם צריך להבין פרטי הענין דפרה אדומה, מהו הענין דשריפת הפרה⁵, ומהו הענין דונתן עליו מים חיים אל כלי⁶.

אך הענין הוא⁷, דחוקת התורה הוא לשון חקיקה. והיינו כמו שהתורה היא בשרשה ומקורה ששם היא בבחי' אותיות החקיקה. דישנו מה שהתורה נתלבשה באותיות הכתב, וכמארזו⁸ שהתורה נכתבה באש שחורה ע"ג אש לבנה, ובמ"א אמרו חז"ל⁹ גם להיפך שהתורה נכתבה באש לבנה ע"ג אש שחורה, שכל זה הוא מה שהתורה נתלבשה באותיות הכתב. ועד שהתורה באה בהתלבשות גם למטה יותר, שנתלבשה גם בתורה שבכ"פ, דהתורה בפירושה ניתנה¹⁰. אבל גם מה שנתלבשה באותיות הכתב, אף שנתאחדו והיו לאחדים¹¹, בכל זאת הרי הדיו הוא דבר נוסף על הקלף, שהדיו הוא דבר זר ונפרד מהקלף [כן הוא הלשון, "זר ונפרד" בלקו"ת⁷. ויש לומר הכוונה, שהסממנים שמהם עושין הדיו הוא בא מצומח ודומם, והקלף הרי הוא בא מחי. והרי הצומח, וכל שכן הדומם, לגבי הבעל חי הוא דבר זר ונפרד], שלכן אפשר להיות אותיות פורחות, וישנו גם מגילה שנמחקה וספר תורה שנמחק¹² כו', עם כמה דינים הקשורים בזה, שכללות הענין הוא מה שאפשר להפריד האותיות מהקלף. משא"כ אותיות החקיקה, עד"מ אותיות החקוקים באבן, שא"א להפריד האותיות מהאבן, כי האותיות הם מיני' ובי'¹¹. אמנם באותיות החקיקה גופא ישנם

(8) תנחומא ר"פ בראשית. דבר פ"ג, יב. שהש"ר פ"ה, ט (ו). מדרש תהלים פ"צ, יב. ירושלמי שקלים פ"ו סה"א. סוטה פ"ח סה"ג. זהר ח"ב פד, א. ח"ג קלב, א. פרש"י ברכה לג, ב. שה"ש ה, טז (ד"ה שחורות). ועוד.
(9) זח"ב רכו, ב.
(10) הקדמת הרמב"ם לספר משנה תורה. ועד"ז בהקדמתו לפיה"מ ד"ה דע. וראה ברכות ה, א. מדרש הגדול עה"פ משפטים כד, יב. תורה שלמה משפטים שם (וש"נ).
(11) לקו"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ.
(12) סוטה כ, א (במשנה). ידיים פ"ג מ"ה. ועוד.

(1) פרשתנו יט, א-ב.
(2) לקו"ת ריש פרשתנו. שם נו, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תרפ. אוה"ת פרשתנו (כרך ה) ע' א'תריז. ס"ע א'תרכא. (כרך ו) ע' א'תתסט. סה"מ תרנ"ה ע' קלא. המשך תער"ב ח"א ע' מא. סה"מ תרע"ח ס"ע רד. עטר"ת ע' שיג. ובכ"מ.
(3) לקו"ת ריש פרשתנו. מאמרי אדה"ז תקס"ה שם ע' תערב. ובכ"מ.
(4) בא יב, מג. וראה שמו"ר פ"ט, ב.
(5) פרשתנו שם, ה.
(6) שם, יז.
(7) לקו"ת שם (נו, א).

ג"כ ב' אופנים¹³ (אף שבמאמר זה אינו מפרטם), הא' שחקיקת האותיות דהאבן הוא ע"ד הרגיל, והב' החקיקה מעבר לעבר. וכמו חקיקת האותיות שהי' בלוחות שהי' בהם החקיקה מעבר לעבר, וכמארז"ל¹⁴ מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין. שבזה הרי האותיות הם בהתאחדות גמורה עם האבן הנחקק בו. ואף שידוע שבמקום החקיקה אין האבן מבהיק כל כך¹⁵, בכל זאת הרי ענין החקיקה הוא מה שהאותיות הם בהתאחדות בתכלית עם האבן, וזהו ענין החקיקה שבתורה, דקאי על הלוחות. שזהו כמו שהתורה היא בשרשה ומקורה, וממנו נמשך אח"כ בתורה שבכתב, ואח"כ למטה יותר בתורה שבע"פ. וכמו שהענינים שבתושבע"פ הרי מקורם הוא בתושב"כ, וכמארז"ל¹⁶ ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, מנא הני מילי דאמר קרא כו', כמו"כ הוא גם בנוגע להענינים דתושב"כ שמקורם הוא בלוחות, בחי' החקיקה שבתורה. וכמארז"ל¹⁷ עה"פ¹⁸ מזה ומזה הם כתובים, שבלוחות נרמזת כל התורה כולה.

והנה כתיב¹⁹ זאת התורה אדם, וכתיב²⁰ זה ספר תולדות אדם, שמזה מוכן שכל הענינים שישנם בתורה ישנם ג"כ בעבודת האדם. ועד"ז הוא גם בנדוד, דהג' בחינות שבתורה, תושבע"פ ותושב"כ ובחי' החקיקה שבתורה, ישנם ג"כ בעבודת האדם. והענין הוא, דהנה ענין תושבע"פ בעבודת האדם הוא מה שעובדים את הוי' במעשה בפועל, שהוא בדוגמת הענין דתושבע"פ. דכמו שהתורה נסעה וירדה עד שנתלכשה בדיו על הספר²¹, ואח"כ בא בפירוט יותר בתושבע"פ, כמו"כ הוא גם בהאדם העובד את הוי', הנה כדי שעבודתו תהי' גם במעשה, צריך האדם לירד ולבוא לעולם המעשה. ועוד זאת, דבכדי לידע איך לקיים את המצוות בפועל, הרי זה ע"י תושבע"פ דוקא, וכמבואר באגה"ק²², דבכדי לידע איך לקיים את המצוות, א"א לדעת זה מתושב"כ וזקוקים לזה לתושבע"פ דוקא, ובתושבע"פ עצמה דוקא לחלק ההלכה שבה, דבתושבע"פ מבואר בפרטיות איך צריכים לקיים כל מצוה בדיוק. ולכן עבודת הוי' במעשה בפועל שייך לתושבע"פ דוקא. וענין תושב"כ בעבודת האדם, הוא מה שעובדים את הוי' בעבודה פנימית דאהבה ויראה, שהוא בדוגמת הענין דתושב"כ. דכמו שבתורה שבכתב הרי האותיות מתאחדים בהקלף והיו לאחדים, כמו"כ הוא גם בהעבודה פנימית דאהבת הוי' ויראת הוי', שע"י עבודה זו

שלמה מילואים לכוך טז ס"א (ע' כג ואילך).
וש"נ.

(18) תשא לב, טו.

(19) פרשתנו יט, יד. וראה זח"ב קיז, ריש ע"ב.

ח"ג כט, ב. ובכ"מ.

(20) בראשית ה, א. וראה סה"ש היש"ת ע' 111.

(21) נתיא פ"ד (ח, ב).

(22) סכ"ט (קג, ב ואילך).

(13) מאמרי אדה"ז תקס"ה שם ע' תרצ. המשך
תריס"ו ע' תפג. המשך תער"ב ח"א ע' תק. ח"ג ע'
א'תיט. סה"מ תשי" ע' 63. לקו"ש ח"ח ע' 127
ואילך. ובכ"מ.

(14) שבת קד, רע"א.

(15) מאמרי אדה"ז תקס"ה שם ע' תרפט. סה"מ
תשי" שם.

(16) ראה זח"ג רכא, א. וראה תענית ט, א.

(17) ירושלמי שקלים פ"ו ה"א. וראה תורה

הרי האדם מתאחד באלקות. ועוד זאת, דהעבודה פנימית הנ"ל מקורה בתושב"כ, דכתיב²³ שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, ואח"כ כתיב²⁴ ואהבת גו'. ולכן העבודה פנימית דאהבת הוי' כו' שייכת לתושב"כ דוקא. וענין בחי' החקיקה שבתורה בעבודת האדם, הוא מה שעבודת הוי' חקוקה בכאו"א מישראל בלבו שא"א לחלק ביניהם, וכמ"ש הרמב"ם²⁵ שכאו"א מישראל רוצה (בטבעו) לעשות כל המצוות. שזהו החילוק בין העבודה פנימית דאהבה ויראה להעבודה שבבחי' חקיקה, דבעבודה דאהבה ויראה, הנה אף שע"י עבודה זו הרי האדם מתאחד באלקות כנ"ל, בכל זאת עדיין יש כאן ב' דברים, האדם העובד את הוי"²⁶, והעבודה גופא, משא"כ בהעבודה שבבחי' חקיקה הרי כל מציאותו הוא רק עבודת הוי'. שענין זה הו"ע נעלה יותר גם ממה שאמרו²⁷ במקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, דמה שאמרו במקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא, הרי הכוונה בזה, שהוא נמצא באותו המקום, משא"כ כשאומרים ענין החקיקה הרי אין זה רק שהוא נמצא באותו המקום, אלא יתירה מזו, שכל המציאות שבחקיקה היא רק האבן טוב, שענין האבן (החוזק דאבן) בנפש האדם הוא בחי' איתן שבנשמה²⁸, עם כל הפירושים שבזה כמבואר בארוכה במאמרי בעל המאסר והגאולה²⁹. וענין שם הוא נמצא (בנוגע לענין זה) הוא שנרגש אצלו שכל מציאותו לא נמצא אלא מאמיתת המצאו. וכמו שנת"ל בנוגע לענין התורה, שמבחי' התורה כמו שהיא בשרשה ומקורה בבחי' אותיות החקיקה, נמשך אח"כ בתושב"כ, ואח"כ למטה יותר בתושב"פ, כמו"כ הוא גם בנוגע לעבודת האדם, שמבחי' החקיקה שבנפשו נמשך אח"כ בעבודה פנימית, וממנה הרי זה נמשך אח"כ גם כמעשה בפועל.

אמנם ישנו ענין בנפש האדם שהוא למעלה גם מבחי' אותיות החקיקה. ויובן זה ממה שנת"ל בענין אותיות החקוקים על האבן, שחקיקת האותיות הוא מיני' ובי'. אבל בכל זאת הרי מובן, שהאבן עצמו הוא למעלה מבחי' האותיות הנחקקים בו. ומזה מובן גם בנוגע להנמשל, דאף שהעבודה דתומ"צ הם חקוקים בנפשו באופן דמיני' ובי', בכל זאת הרי הנפש עצמו, שהוא בדוגמת האבן, וכנ"ל בענין בחי' איתן שבנשמה, הוא למעלה גם מבחי' התורה כמו שהיא באופן של חקיקה. וכמחז"ל³⁰ שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר אפילו למחשבת התורה, והיינו, שמחשבתן

28 ראה לקו"ת ר"פ ראה. ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך איתן ס"א (וש"ג). ובכ"מ.
29 סה"מ תש"ג ע' 58. שם ע' 74. קונטרס לימוד החסידות פ"ג (נדפס גם באגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שלה). וש"נ.
30 ב"ר פ"א, ד. תדבאר פ"ד. וראה לקו"ת שה"ש יט, ב"ג. ד"ה וידבר גו' במדבר סיני תרס"ו (המשך תרס"ו ע' רכט ואילך). ובכ"מ.

23 ואתחנן ו, ד.
24 שם, ה.
25 ה' גירושין ספ"ב. וראה גם לקו"ש שבהערה 13.
26 ראה תניא פל"ה (מד, ב). פל"ז (מח, סע"א ואילך).
27 כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סל"ח (עט, ב). וש"נ.

של ישראל קדמה גם לבחינה הכי נעלית שבתורה, גם לכמו שהתורה היא בשרשה ומקורה באותיות החקיקה שהם מיני' ובי'. דשרש הנשמות הוא בעצמותו ית' שלמעלה מתורה, גם מבחי' חקיקה שבתורה, שלכן בכדי שיהי' הלוחות (בחי' חקיקה), אפילו לוחות ראשונות והמכתב מכתב אלקים הוא³¹, הי' רק לאחר הקדמת נעשה לנשמע, ולאחרי שהי' משה בהר ארבעים יום³², שמכל זה מובן שגם בחי' החקיקה הרי זה ענין של ירידה. אבל בכללות הענין, הרי ענין החקיקה הן בתורה והן בנפש האדם, הוא מה שכל מציאותם של אותיות החקיקה הוא הדבר שבו נחקקו האותיות.

וזהו זאת חוקת התורה גו', שבחי' החקיקה שבתורה צריכין להמשיך בבחי' אותיות הכתב דהיינו בתושב"כ, ומתושב"כ יומשך גילוי זה בתושב"כ³³. ועד"ז גם בנפש האדם, שבחי' החקיקה שבנפש האדם צריכין להמשיך בהעבודה דכחות פנימיים, ומהעבודה פנימית יומשך גילוי זה גם במעשה בפועל. ועוד זאת, שענין זה צריכים להמשיך גם בכל העולם כולו, דנוסף לזה שיהי' בגלוי בעולם, באופן דמראה באצבעו ואומר זאת³⁴, שכל מציאות העולם היא התורה, וכמאמר הזהר³⁵ אסתכל באורייתא וברא עלמא, הנה עוד זאת, שיהי' בגלוי בעולם זאת חוקת התורה, שכל מציאות העולם הוא אלקות באופן של חקיקה. ואף שמה דאיתא בזהר אסתכל באורייתא וברא עלמא הכוונה היא לתושב"כ, וכמו שממשיך בזהר שם דאורייתא כתיב בה³⁶ ויאמר אלקים יהי אור אסתכל בהאי מלה וברא את האור, וכן בכל מלה ומלה דכתיב בה באורייתא אסתכל קוב"ה ועבד ההוא מלה, שכל זה (יהי אור וכן כל מלה ומלה) הוא בתושב"כ, אעפ"כ, הרי גם בחי' תושב"כ היא קשורה עם בחי' החקיקה שבתורה, ובפרט עם נותן התורה. ומכיון שאסתכל באורייתא וברא עלמא, לכן צריכים לגלות בכל העולם שכל מציאות העולם הוא אלקות באופן של חקיקה. וכמאמר אדמו"ר הזקן לבנו או לנכדו³⁷ שאינו רואה את הקורה (דעם באַלקן) והוא רואה רק את כח הפועל בנפעל, שזהו מה שכל מציאות העולם הוא אלקות באופן של חקיקה. שהרי גם מה שבנו או נכדו ראו את הקורה, הרי זה משום שהקורה הוא מציאות של קורה ע"פ תורה, דדוקא כשיש תקרה ומשקוף ושני מזוזות³⁸, וישנו השיעור בהמקום³⁹ כו' אז יכולים לקיים מצות מזווה, משא"כ על הכח הפועל בנפעל

36) בראשית א, ג.

37) בית רבי ח"א פכ"ב (מו, א) הערה א. וראה סה"ש תש"ב ע' 103. תש"ג ע' 155. לקו"ש חכ"ד ע' 182.

38) רמב"ם הל' מזווה פ"ו ה"א. שם ה"ד"ה. טושו"ע יו"ד סרפ"ו סי"ד. שם סרפ"ו ס"ב.

39) רמב"ם שם ה"ב. טושו"ע שם סרפ"ו סי"ג.

31) תשא לב, טז.

32) עקב ט, כה.

33) לקו"ת פרשתנו נו, א. נו, סע"ב ואילך. מאמרי אדה"ז תקס"ה שם ע' תרעג.

34) ע"ד מרז"ל תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. ועוד.

35) ח"ב קסא, סע"א ואילך.

אין שום חיוב לקבוע מזווה. וכמו בנוגע לאכילה הרי בכדי לקיים ברכת המזון צריך לאכול כשיעור דוקא⁴⁰, כמש"נ⁴¹ ואכלת ושבעת וברכת וגו'. בנוגע לברכה ראשונה הוא חייב בזה גם במשהו⁴², וכמו"כ הוא מחוייב לברך גם על הריח שהוא דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו⁴³, אבל בנוגע לברכה אחרונה צריך להיות בזה שיעור, ורק שישראל מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה⁴⁴, אבל גם זה הוא שיעור. ועד"ז הוא גם בנוגע להקורה, דכדי לקיים מצות מזווה צריך להיות בזה שיעור דוקא, הרי שהקורה הוא מציאות של קורה גם ע"פ תורה. ובכל זאת אמר אדמו"ר הזקן שאינו רואה את הקורה והוא רואה רק את כח הפועל בנפעל, כי אצלו הי' כל מציאות העולם אלקות באופן של חקיקה.

וזהו⁴⁵ גם מה שנאמר זאת חוקת התורה דוקא בענין פרה אדומה, כי מה שצריכים להמשיך בחי' החקיקה בבחי' אותיות הכתב וכו' הרי זה בגלוי בענין פרה אדומה, דהרי כללות כל התורה כולה הוא אנכי ולא יהי' לך⁴⁶, שלכן אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום⁴⁷, בחי' סור מרע ועשה טוב, אנכי כולל כל רמ"ח מצוות עשה, ולא יהי' לך כולל כל שס"ה מצוות ל"ת⁴⁸. וענין זה הוא בגלוי בפרה אדומה, דשריפת הפרה הוא בחי' רצוא, וענין ונתן עליו מים חיים אל כלי הו"ע השוב⁴⁹. וענין זה הוא בגלוי דוקא בענין פרה אדומה, דבכל התורה כולה ישנם מצוות הקשורים עם הענין דסור מרע⁴⁸ וישנם הקשורים בענין דועשה טוב⁴⁸, משא"כ בפרה אדומה הרי ישנם בזה ב' הענינים, הן ענין הרצוא, שריפת הפרה, והן ענין השוב, ונתן עליו מים חיים אל כלי, ועד ששני הענינים הם ביחד, בחי' היחוד דמ"ה וב"ן. שזהו ג"כ (כמבואר בלקו"ת שם⁴⁹ בהגהת אדמו"ר הצ"צ) מה שאמרו רז"ל⁵⁰ יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה, כי פרשה של אליעזר הוא ענין התחברות שם ב"ן לשם מ"ה⁵¹.

וזהו מה שפרשת פרה אדומה היא כללות כל התורה כולה, כי היחוד דמ"ה וב"ן בכל מצוה הוא דרך פרטי, שיחוד זה במצוה זו היא בחינה פרטית, משא"כ

(47) מכות כד, רע"א. תניא שם.

(48) תהלים לד, טו.

(49) נו, סע"ב ואילך.

(50) ב"ר פ"ס, ח. יל"ש חיי שרה רמז קט. פרש"י שם כד, מב.

(51) ראה לקו"ת ברכה צו, סע"ג. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' לו ואילך. סידור (עם דא"ח) צא, ג ואילך. תו"ח לך לך עט, ד ואילך. חיי שרה קלה, א ואילך. קלז, ד ואילך. אוה"ת שם קכז, ב ואילך. ובכ"מ.

(40) ברכות מה, א (במשנה). שם מט, ב. רמב"ם הל' ברכות פ"ה ה"ח. טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח סקפ"ד ס"ו (ס"ב).

(41) עקב ח, י. ברכות שם.

(42) רמב"ם שם פ"ג הי"ב. טושו"ע שם סר"י ס"א. סדר ברה"נ לאדה"ז פ"ח הי"י.

(43) ברכות מג, ב. וראה רמב"ן ברכות רפ"ח. לקו"ש חיי"ד ע' 149 הערה *8 ובשוה"ג.

(44) ברכות כ, ב.

(45) ראה מקומות שבהערה 33. ובכ"מ.

(46) תניא רפ"כ.

בפרה אדומה, הרי ע"י העפר ומים חיים הוא כללות חיבור הרצוא ושוב שזהו ענין יחוד מ"ה וב"ן⁵². ועד"ז הוא ג"כ בנוגע להשידוך דיצחק ורבקה, שהוא כללות החיבור דמ"ה וב"ן. וכל זה יהי' בגלוי לע"ל, דלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו⁵³, אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה⁵⁴, בביאת משיח צדקנו ובקרוב ממש.

תולדות י [קנא], ג ואילך. ויצא כד [קסה], ד ואילך. ובכ"מ.
 (54) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(52) לקו"ת פרשתנו נו, ג. מאמרי אדה"ז תקס"ה שם ע' תרעג. אוה"ת פרשתנו (כרך ה) ע' א'תרטז.
 (53) שבת פט, א. תו"א ויצא כא, ג. תו"ח

בס"ד. ש"פ חוקת, י' תמוז ה'תשמ"ח

הנחה בלתי מוגה

זאת חוקת התורה גוי¹, ומבואר ע"ז בלקו"ת פרשתנו (החסידישע פרשה דשבוע זה)², דחוקת הוא מלשון חקיקה, וחוקת התורה היא בחי' התורה כמו שהיא בבחי' חקיקה, שזהו למעלה מתושב"כ ותורה שבע"פ, שהרי בכתיבה הדיו והנייר הם שני דברים נפרדים (וכל שכן וקל וחומר שעד"ז הוא בהבחינות שלמטה מכתיבה כו') שלכן אפשר להפריד ביניהם, משא"כ בחקיקה הרי א"א להפריד את אותיות החקיקה מהאבן, שהרי החקיקה היא מיני' ובי'. פירוש, שהחקיקה היא בי', בהאבן עצמה (ולא חוץ הימנה), ויתירה מזו, שהחקיקה היא מיני', מהאבן עצמה (ולא מדבר שחוץ הימנה). ועד"ז הוא גם בעבודת האדם, שהקשר והשייכות דכאו"א לתורה ומצוות צ"ל לא רק באופן של כתיבה, שהאדם המקיים תורה ומצוות עם התורה והמצוות שמקיים נשאים שני דברים, אלא צ"ל באופן כזה שהתורה והמצוות יהיו חקוקים בהאדם עצמו, ויתירה מזו, שחקיקה זו צ"ל מהאדם גופא. ויש לומר שהנתינת כח לעבודה זו בבחי' חקיקה היא מהלוחות, שהרי האותיות דלוחות הם אותיות החקיקה³, והרי עשרת הדברות שבלוחות פעלו בכל העולם כולו, כמארז"ל⁴ שבעת אמירת עשרת הדברות ה' הקול יוצא מכל ד' רוחות העולם, היינו שבחי' החקיקה פעלה גם בכל העולם כולו, ומזה נמשך כח בעבודת האדם שגם עבודתו בתומ"צ תהי' בבחי' חקיקה. ואף שעבודה זו (דחקיקה) היא עבודה גדולה, ע"ד מ"ש הרמב"ם⁵ בנוגע לעבודת ה' מתוך שמחה שהיא עבודה גדולה, בכל זאת אין זה רחוק מהאדם, שהרי ניתן הכח ע"ז כנ"ל. ובפרט בשנה זו שהיא שנת הקהל, שבה מודגש ביותר ענין החקיקה, שהרי אז ישנו ענין הקהל את העם האנשים והנשים והטף⁶ והמלך קורא לפניהם הפרשיות שבתורה⁷, ששמיעת הפרשיות מפיו היא כאילו שומע מפי הגבורה⁸ (ויש לומר שמטעם זה הרי האחדות דישראל היא בתכלית השלימות, לא רק מה שהנשיא הוא הכל⁹, אלא שמתאחדים באחדות מוחלטת), והרי ענין זה (כאילו שומע מפי הגבורה) הוא אמיתית ענין החקיקה.

והנה מבואר בלקו"ת שם, דמה שנאמר בפרה אדומה זאת חוקת התורה (ולא זאת חוקת הפרה) הרי זה משום שפרה אדומה היא החוקה דכל התורה כולה.

(5) ה'ל' לולב פ"ח הט"ו.

(6) וילך לא, יב.

(7) שם, יא. סוטה מא, א.

(8) רמב"ם סוף ה'ל' חגיגה.

(9) פרש"י פרשתנו כא, א.

(1) פרשתנו (חוקת) יט, ב.

(2) נו, א.

(3) תשא לב, טז.

(4) תנחומא שמות כה. שמו"ר פ"ה, ט. הובא

בפרש"י יתרו כ, ב. תניא פל"ו.

ומבאר בזה, דכללות ענין המצוות הוא שעיי"ז נמשך לאדם בחי' ומדריגת רצוא ושוב, וכמבואר פרטי הענינים שבזה בלקו"ת שם. ויש לומר שזהו ג"כ מה שכללות ענין המצוות נחלקים לשתי חלוקות, מצוות עשה ומצוות לא תעשה, שמקורם והתחלתם הם שתי דברות הראשונות שבעשרת הדברות, אנכי גו' ולא יהי' לך גו', דהדיבור אנכי כולל כל רמ"ח מצוות עשה ולא יהי' לך כולל כל סס"ה מצוות לא תעשה¹⁰. דמצוות לא תעשה הם בבחי' רצוא והבדלה מן העולם, ומצוות עשה הם בבחי' שוב והמשכה בעולם. ומטעם זה פרה אדומה הוא החוקה דכל התורה (כמבואר בלקו"ת), כי בפרה אדומה ישנם ב' הענינים דרצוא ושוב באופן גלוי, דהרצוא זהו ענין שריפת הפרה לאפר, והשוב זהו ענין ונתן עליו מים חיים אל כלי¹¹.

וי"ש להוסיף בזה, דענין רצוא ושוב שבמצות פרה אדומה הוא לא רק בשני הענינים דשריפת הפרה ונתנת מים חיים אל כלי, אלא שבשריפת הפרה גופא ישנם ב' הענינים דרצוא ושוב. והענין הוא, דהנה בשריפת הפרה ישנם שני ענינים. הא' מה שהפרה נשרפת, שזהו בחי' רצוא ועלי' מלמטה למעלה, הן מצד זה שהיא נשרפת באש, שהאש עצמו הוא בתנועה דרצוא מלמטה למעלה, והן מצד הענין דשריפת הפרה, דזה שהפרה נשרפת הרי זה ענין של רצוא ועלי' מלמטה למעלה. והב', מה שאפר הפרה נשאר קיים, דיש לומר שזה שהאפר נשאר קיים ואינו נשרף, הרי זה בחי' שוב והמשכה בעולם. וזהו ג"כ שבאפר הפרה מטהרים טומאת מת, ויתירה מזו (כמבואר במ"א¹² בארוכה) דלא רק שמטהרים הטומאה דמיתה (המסוכב ממיתה), אלא עוד זאת, שעל ידו מתבטל גם כללות ענין המיתה (הסיבה דטומאת מת), כי האפר דפרה אדומה הוא בחי' שוב והמשכה למטה מטה בעולם.

והנה ענין זה יהי' בתכלית השלימות לע"ל, שאז יתבטל גם כללות ענין המיתה¹³, ומה שישאר מענין המיתה (שהרי לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה¹⁴) הוא רק ענין הטוב והעלי' שבזה. ויש לומר שזהו ע"ד המבואר במ"א¹⁵ בענין העלי' מג"ע התחתון לג"ע העליון, שצ"ל הפסק בינתיים, וכמבואר ג"כ בשער היחוד והאמונה בהקדמה בענין שבע יפול צדיק וקם¹⁶. שבהפסק זה ישנם שני דברים, א' בחי' נהר דינור שטובלים בו הנשמות בעלותם מג"ע התחתון לג"ע העליון, ב' שיש עמוד בין ג"ע התחתון לג"ע העליון שבו עולים הנשמות לג"ע העליון. והחילוק

10 תניא רפ"כ.

11 פרשתנו יט, יז.

12 ראה לקו"ש חל"ג ע' 127 ואילך. וש"נ.

13 ישע"י כה, ח. משנה סוף מו"ק. זח"א קטו, סע"א. וראה סה"מ תרכ"ח ע' מ ואילך. סה"מ

מלוקט ח"ב ע' רעז ואילך.

14 שבת עז, ב.

15 ראה תניא פל"ט (נב, א). תו"א ויצא כב, ד.

תצוה פא, ג. מג"א צב, א. צו, א. לקו"ת שמע"צ

פד, ד. המשך תרס"ו ע' יב ואילך. ועוד. וראה

בארוכה ד"ה לא הביטו און ביעקב תשכ"א (לקמן ס"ע קסט ואילך). ד"ה מי מנה עפר יעקב תשכ"ה

(לקמן ע' קפט). תשכ"ו (לקמן ע' רג). וש"נ.

16 משלי כד, טז.

ביניהם, דנהר דינור הוא הביטול דמהות הראשון, שלכן הרי זה נעשה ע"י נור (אש) ונהר, משא"כ העמוד ענינו הוא רק העלי' וההתכללות במדריגה העליונה, שלכן הרי זה נעשה ע"י העמוד. ועד"ז יש לומר בנדו"ד, שלע"ל לא יהי' כלל ענין המיתה (דמיתה הוא דוגמת נהר דינור), וישאר רק ענין הטוב והעלי' שבזה (שהעלי' הוא דוגמת העמוד). וכן תהי' לנו במהרה בימינו ממש.

מפתח לעניני משיח וגאולה

ד"ה ויקח קרח – ש"פ קרח תשכ"ז

ע' כה – כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים – לע"ל.

ע' כו – התאחדות למעלה ולמטה לעתיד לבוא (שהם וישפה).

ד"ה והנה פרח מטה אהרן גו' – ש"פ קרח תשל"ד

ע' לט – לע"ל יהיו הלויים בדרגת כהנים.

ד"ה והנה פרח מטה אהרן גו' – ש"פ קרח תשמ"א

ע' מז – ע"י השלימות דתורה עבודה וגמ"ח בזמן הזה באים לתכלית שלימותם לע"ל.

ד"ה והנה פרח מטה אהרן גו' – ש"פ קרח תשמ"ה

ע' נד – ב' פירושים בוהשבתי חי' רעה גו'. הפיכת הנחש לטוב לע"ל.

ד"ה ויקח קרח – ש"פ קרח תשמ"ח

ע' נו – לע"ל יהיו הלויים בדרגת כהנים. הגילויים דלע"ל ישנם כבר עכשיו.

ע' נח – שלימות קיום מצות ציצית בגילוי התכלית לע"ל. לע"ל שער לוי אחד.

ד"ה אז ישיר ישראל – ש"פ חוקת תשמ"ג

ע' צו"ז – בזמן הגלות עבודת המדות, לע"ל עבודת המוחין.

ד"ה זאת חוקת התורה – ש"פ חוקת תשמ"ח

ע' קו – שלימות הטהרה וביטול ענין המיתה לע"ל.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת יום הבהיר כ"ח סיון הבעל"ט, התחלת שנת החמישים ליום בו ניצלו כ"ק אדמו"ר שליט"א והרבנית הצדקנית נ"ע – יבחל"ח – מעמק הבכא האירופאי והגיעו צלחה לארצות הברית (ביום ב', כ"ח סיון ה'תש"א), שאז התחילה תנופה חדשה בהחזקת והפצת התורה והיהדות והפצת המעינות, ע"י כ"ק אדמו"ר (מהרי"צ) נ"ע, ביסדו את המוסדות המרכזיים „מחנה ישראל“, „קה"ת" ו„מרכז לעניני חינוך“, ומסרם להנהלת כ"ק אדמו"ר שליט"א –

הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה והנה פרח מטה אהרן גו', שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דש"פ קרח, אדר"ח תמוז ה'תשל"ג.

מערכת „אוצר החסידים“

ה, כ"ח סיון, שנת ה'תשנ"ו (ה' תהא שנת נסים), מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א, ברוקלין, נ"י.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת חג הגאולה י"ב-י"ג תמוז הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה וידבר גו' זאת חוקת גו', שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דש"פ חוקת-בלק, י"ב תמוז ה'תשכ"ט*.

מערכת „אוצר החסידים“

י"א תמוז ה'תנשא"א (ה' תהא שנת אראנו נפלאות), שנת הצדי"ק להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א, ברוקלין, נ"י.

(* ולהעיר, שמאמר זה שייך במיוחד לשנה זו (תנשא"א) – שנת הצדי"ק להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א – כי בו מבואר המזמור תפלה למשה, מזמור צדי"ק שבתהלים.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

החתן הרה"ת שלום דובער שי

והכלה מרת חנה רעכיל תחי

שארף

לרגל נישואיהם בשעתומ"צ

י"ב סיון ה'תשע"ד

שיזכו לבנות בית בישראל, בנין עדי עד,
על יסודי התורה והמצוה, כפי שהם מוארים
במאור שבתורה, זוהי תורת החסידות
ולקבל פני משיח צדקנו - כ"ק אדמו"ר שליט"א
בגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

הרה"ת יהושע בן שרה יהודית

זוגתו מרת חי' שרה יהודית בת רבקה מאטיל

ובני ביתם :

הרה"ת מנחם מענדל וזוגתו מרת דבורה וב"ב

הרה"ת משה יעקב וזוגתו מרת חנה וב"ב

מרת חנה ובעלה הרה"ת יחיאל מיכל

דאברוסקין וב"ב

הרה"ת שמואל וב"ב

מרת מינא לאה ובעלה הרה"ת יוסף יצחק

הלוי סגל וב"ב

הרה"ת שניאור זלמן וזוגתו מרת רייזל רחל וב"ב

מרת מושקא ובעלה הרה"ת משה יוסף גורעוויטש

הרה"ת שלום דובער וזוגתו מרת חנה רעכיל

הינדא רחל, הת' חיים שלמה, הת' אלחנן, הת' לוי,

נחמה דינה, הת' יצחק אהרון, שטערנא

שיחיו

שארף

להצלחה בכל המצטרך להם בגשמיות וברוחניות

מתוך הרחבה של ימות המשיח

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

הרה"ת שניאור זלמן בן חיה צבי'

וזוגתו מרת רבקה בת שבע

ובני ביתם:

מרת חנה רעכיל ובעלה הרה"ת שלום דובער שארף
מושקא, דבורה לאה, הת' מנחם מענדל, שושנה רייזל
יוכבד, שיינא, ברכה מרים, מרדכי, פעשא הדסה, לוי
יצחק, שלום דובער, ישראל יוסף, נחמה, חיים דוד

שיחיו

גרוזמן

להצלחה בכל המצטרך להם בגשמיות וברוחניות
מתוך הרחבה של ימות המשיח

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לז"נ

שליחת כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח
בניו-דלהי, הודו

מרת מירה רות הי"ד שארף

בת ר' מנחם נחום הכהן שיחי

שתהיי עליי הכי גדולה של הנשמה

בגוף גשמי

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תיכף ומיד נאֹו ממש

"הרנינו גויים עמו כי דם עבדיו יקום

ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו"

ולזכות יוצאי חלצי

יוסף יצחק, חנה, גאולה

לרוב נחת חסידי

*

לז"נ

הרה"ח רפאל נחום בן הרב אברהם צני הכהן

נלב"ע י"ג אייר ה'תשע"ד

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנחי"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאוו!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"י"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לא לתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!